

Kouluterveys 2010

Vantaan kuntaraportti

Anni Lommi, Pauliina Luopa, Riikka Puusniekka, Suvi Vilkki,
Jukka Jokela, Topi Kinnunen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

PL 30

00271 Helsinki

Telephone: 020 610 6000

www.thl.fi

SISÄLLYS

JOHDANTO	7
TULOSTEN RAPORTOINTI VANTAALLA	7
Kouluterveyskyselyn indikaattorit ja kysymyskohtaiset taulukot.....	8
Indikaattorikuvioiden tulkitseminen	9
AINEISTOT	11
PERUSKOULUN 8. JA 9. LUOKKIEN OPPILAIDEN TULOKSET	12
Elinolot	12
Kouluolot	14
Koettu terveys.....	16
Terveystottumukset.....	18
Kokemus oppilashuollon tuesta	20
LUKION 1. JA 2. VUODEN OPISKELIJOIDEN TULOKSET	22
Elinolot	22
Kouluolot	24
Koettu terveys.....	26
Terveystottumukset.....	28
Kokemus opiskelijahuollon tuesta.....	30
ILON- JA HUOLENAIHEET	32
Ilon- ja huolenaiheet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla.....	32
Ilon- ja huolenaiheet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla	33
POHDINTA	34
Opiskelukykyyn vaikuttavia tekijöitä.....	34
Opiskelukyvyn tukeminen kouluissa ja oppilaitoksissa.....	39
Kouluterveyskysely hyvinvointijohtamisen tukena kunnissa.....	41
Vinkkejä tulosten käsittelyyn kouluissa ja oppilaitoksissa	42
LIITTEET	44
Liite 1. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden muodostaminen vuonna 2010	44
Liite 2. Kouluterveyskyselyyn vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat kouluittain luokka-asteen ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2010.	52
Liite 3. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista ja vastaajien lukumäärä vuosina 2002–2010.....	56
Liite 4. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan ja luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista sekä vastaajien lukumäärä vuonna 2010.	57
Liite 5. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista ja vastaajien lukumäärä vuosina 2002–2010.....	58
Liite 6. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan ja opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista sekä vastaajien lukumäärä vuonna 2010.....	59

Taulukot

Taulukko 1. Kouluterveyskyselyyn vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat luokka-asteen ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2010.	11
Taulukko 2. Kouluterveyskyselyyn vastanneet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat opiskeluvuoden ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2010.	11
Taulukko 3. Muutokset elinoloissa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010.	12
Taulukko 4. Erot elinoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.	12
Taulukko 5. Muutokset kouluoloissa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010.	14
Taulukko 6. Erot kouluoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.	14
Taulukko 7. Muutokset koetussa terveydessä peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010.	16
Taulukko 8. Erot koetussa terveydessä sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.	16
Taulukko 9. Muutokset terveystottumuksissa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010.	18
Taulukko 10. Erot terveystottumuksissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.	18
Taulukko 11. Muutokset oppilashuollon tuen kokemisessa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010.	20
Taulukko 12. Erot oppilashuollon tuen kokemisessa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.	20
Taulukko 13. Muutokset elinoloissa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010.	22
Taulukko 14. Erot elinoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.	22
Taulukko 15. Muutokset kouluoloissa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010.	24
Taulukko 16. Erot kouluoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.	24
Taulukko 17. Muutokset koetussa terveydessä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010.	26
Taulukko 18. Erot koetussa terveydessä sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.	26
Taulukko 19. Muutokset terveystottumuksissa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010.	28
Taulukko 20. Erot terveystottumuksissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.	28
Taulukko 21. Muutokset opiskelijahuollon tuen kokemisessa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010.	30
Taulukko 22. Erot opiskelijahuollon tuen kokemisessa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.	30

Kuviot

Kuvio 1. Elinoloindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.	13
Kuvio 2. Elinoloindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	13
Kuvio 3. Kouluoloindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.	15
Kuvio 4. Kouluoloindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	15
Kuvio 5. Terveysindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.	17
Kuvio 6. Terveysindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	17
Kuvio 7. Terveystottumusindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.	19
Kuvio 8. Terveystottumusindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	19
Kuvio 9. Oppilashuoltoindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.	21
Kuvio 10. Oppilashuoltoindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	21
Kuvio 11. Elinoloindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.	23
Kuvio 12. Elinoloindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	23
Kuvio 13. Kouluoloindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.	25
Kuvio 14. Kouluoloindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	25
Kuvio 15. Terveysindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.	27
Kuvio 16. Terveysindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	27
Kuvio 17. Terveystottumusindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.	29
Kuvio 18. Terveystottumusindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	29
Kuvio 19. Opiskelijahuoltoindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.	31
Kuvio 20. Opiskelijahuoltoindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.	31

JOHDANTO

Kouluterveyskysely 2010 toteutettiin maaliskuussa Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin kouluissa ja oppilaitoksissa. Kyselyyn vastasi yhteensä 103 445 nuorta: 55 548 peruskoulun yläluokkalaista, 27 146 lukiolaista ja 20 751 ammattiin opiskelevaa. Kysely tuottaa runsaasti tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, koetusta terveydestä, terveystottumuksista sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta. Uudistetun kyselylomakkeen myötä tietoa on saatavilla nyt myös kiusaamisen muodoista, seksuaalisesta häirinnästä ja netin parissa vietetystä ajasta. Tarkemmat tiedot kyselystä ja kyselylomakkeet ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) [www-sivuilla](http://www.sivuilla)¹.

Tiedot kerätään valtakunnallisesti vertailukelpoisella menetelmällä samoissa kunnissa joka toinen vuosi. Kyselyyn vastaavat peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaat sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Ammatillisissa oppilaitoksissa kyselyyn osallistuvat nuorten opetussuunnitelmaperusteiseen ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevat.

Kouluterveyskyselyn aloittamisesta on kulunut tänä vuonna 15 vuotta. Monissa kunnissa on nyt saatavilla seurantatietoa peruskoululaisista 14 vuoden ja lukiolaisista 10 vuoden ajalta. Ammattiin opiskelevien hyvinvoinnin kehityksestä saadaan tietoa ensimmäistä kertaa.

Kouluterveyskyselyn kunta- ja koulukohtaiset tulokset lähetetään tulokset tilanneille kunnille. Kunta-kohtaisen raportoinnin lisäksi tuloksia esitellään valtakunnallisesti ja alueellisesti tutkimusraporteissa, THL:n [www-sivuilla](http://www.sivuilla), vuosittain järjestettävillä Kouluterveyspäivillä ja alueellisissa seminaareissa. Lisäksi keskeisiä *kunta-*, *seutukunta-* ja *maakunta*kohtaisia tuloksia voi tarkastella THL:n ylläpitämässä SOTKANet-indikaattoripankissa².

Tässä kuntaraportissa esitellään peruskoulun yläluokkalaisten ja lukiolaisten tulokset. Ammattiin opiskelevien tulokset raportoidaan erillisessä raportissa. Kunnan tulokset kuvataan keskeisten indikaattoreiden kautta ja tärkeimmät tulokset tiivistetään ilon- ja huolenaiheiksi. Lopuksi pohditaan ajankohtaisia lainsäädännön uudistuksia, nuorten opiskelukykyyn vaikuttavia asioita sekä kyselyn tulosten hyödyntämistä.

TULOSTEN RAPORTOINTI VANTAALLA

Kouluterveyskyselyn raportointia on uudistettu vuonna 2010 monin eri tavoin. Kuntaraportissa tulosten raportointitapaa on muutettu systemaattisemmaksi. Ensimmäistä kertaa kunnille toimitetaan uudet oppilas- ja opiskelijahuollolle sekä kunnan poliittisille päättäjille suunnatut indikaattorikoosteet, jotka on kehitetty yhteistyössä kuntien ja koulujen kanssa³. Koosteiden avulla halutaan palvella aiempaa paremmin oppilas- ja opiskelijahuollon työtä sekä kunnallista päätöksentekoa. Niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lastensuojelus suunnitelman tai hyvinvointikertomuksen laadinnassa.

Vuonna 2010 Vantaan kunta- ja koulukohtaiset tulokset sisältävät:

- 1) *kuntaraportin peruskoululaisten ja lukiolaisten tuloksista,*
- 2) *kuntaraportin ammattiin opiskelevien tuloksista,*
- 3) *pääkaupunkiseudun raportin peruskoululaisten, lukiolaisten ja ammattiin opiskelevien tuloksista,*
- 4) *kunta- ja koulu- tai opetuspistekohtaiset indikaattorikuviot,*
- 5) *kuntakohtaisen indikaattorikoosteen kunnallisen päätöksenteon tueksi,*
- 6) *kunta- ja koulu- tai opetuspistekohtaiset indikaattorikoosteet oppilas- ja opiskelijahuollon tueksi,*
- 7) *kaikkien kysymysten jakaumataulukot kuntakohtaisesti,*
- 8) *kaikkien kysymysten jakaumataulukot pääkaupunkiseudusta*³.

¹ Kouluterveyskyselyn internet-sivu on www.thl.fi/kouluterveyskysely.

² SOTKANet-indikaattoripankin internet-sivu on www.sotkanet.fi.

³ Pääkaupunkiseudun tulokset ovat osoitteessa www.thl.fi/kouluterveyskysely > Tulosten hyödyntäminen > Tulosten hyödyntäminen pääkaupunkiseudulla.

Kouluterveyskyselyn indikaattorit ja kysymyskohtaiset taulukot

Kuntaraportissa nuorten hyvinvointia kuvataan 42 indikaattorilla, jotka on jaettu viiteen ryhmään: elinolot, kouluolot, koettu terveys, terveystottumukset ja kokemus oppilas- ja opiskelijahuollon tuesta. Osa indikaattoreista perustuu kyselyn yksittäisiin kysymyksiin ja osa on muodostettu useasta kysymyksestä. Indikaattorien muodostaminen kuvataan yksityiskohtaisesti liitteessä 1.

Jokaisesta indikaattoriryhmästä esitetään kaksi pylväskuviota. Ensimmäisessä kuviossa esitetään Vantaalla vuosina 2002–2010 tapahtunut muutos. Pylväiden määrä on rajattu korkeintaan viiteen viimeiseen osallistumisvuoteen kuvioiden luettavuuden takia. Pylväitä voi olla vähemmän kuin viisi myös silloin, kun indikaattorin kuvaama asia ei ole kysytty joka vuosi.

Toisessa kuviossa esitetään vuoden 2010 tulokset kunnasta sukupuolen mukaan sekä vertailutulokset pääkaupunkiseudusta ja koko aineistosta (eli Etelä-Suomesta, Itä-Suomesta ja Lapista yhteensä). Kuntaa ja koko aineistoa koskevien pylväiden päähän on merkitty näkyviin myös prosenttiosuus. Kuvioiden alatunnisteissa kerrotaan, mitä luokka-asteita tai opiskeluvuosia tulokset koskevat. Vastanneiden lukumäärät ilmoitetaan sulkeissa kuvioiden selitteessä. Kuvioiden perustana olevat prosenttiluvut esitetään myös liitetaulukkoina raportin lopussa.

Kunnan poliittisia päätöksentekijöitä varten kuntaraportin indikaattoreista on valittu tiivis kymmenen keskeisen kuntakohtaisen indikaattorin kooste. Näistä indikaattoreista tehdään kaksi kuviota vastaavanlaisesti kuin edellä kuvailut kuntaraportin kuviot.⁴

Oppilas- ja opiskelijahuollon käyttöön on valittu 88 indikaattoria. Indikaattorit esitetään sekä kunta- että koulukohtaisesti. Nämä indikaattorit on jaettu 11 ryhmään: fyysiset työolot, työilmapiiri ja osallisuus, koulutyön kuormittavuus, kouluruokailu, kiusaaminen ja häirintä, sosiaaliset suhteet, tupakointi, terveystottumukset, koettu terveys ja kokemus oppilas- ja opiskelijahuollon tuesta. Yhteen ryhmään on valittu tiettyjen kysymysten myönteistä päätä esittäviä indikaattoreita. Myös tähän koosteeseen on tehty jokaisesta indikaattoriryhmästä kaksi kuviota: muutokuvio ja vertailukuvio.

Indikaattorikuvioiden lisäksi Vantaa saa *jakaumataulukot kaikista kysymyksistä* vuodelta 2010. Ne esitetään sukupuolen mukaan sekä koko kunnan tasolla. Vertailun mahdollistamiseksi vastaavat tiedot tehdään myös pääkaupunkiseudusta ja vuoden 2010 koko aineistosta.⁴

VAKIOINTI: Vertailukelpoisuuden lisäämiseksi Kouluterveyskyselyn tulokset vakioidaan sukupuolen ja luokka-asteen/opiskeluvuoden suhteen. Vakiointi tarkoittaa sitä, että jokaisessa sukupuolen ja luokka-asteen/opiskeluvuoden mukaisessa osajoukossa oletetaan olevan yhtä paljon vastaajia. Tällöin esimerkiksi tyttöjen ja poikien osuudessa tapahtuneet muutokset eri vuosien välillä eivät vaikuta tuloksiin. Kunnan tilannetta koskeva prosenttiluku on saatu laskemalla keskiarvo neljän osajoukon (esim. 8. luokan pojat, 8. luokan tytöt, 9. luokan pojat ja 9. luokan tytöt) prosenttiosuuksista. Jos jossain sukupuolen ja luokka-asteen/opiskeluvuoden mukaisessa osajoukossa on alle viisi vastannutta, tulokset ovat vakioimattomia.

TIETOSUOJA: Tietosuojaan turvaamiseksi tuloksia ei toimiteta lainkaan koulukohtaisesti, jos koulussa on alle viisi vastaajaa. Vastaavasti jos kyselyyn vastanneita tyttöjä tai poikia on koulussa alle viisi, sukupuoli-ryhmittäisiä tuloksia ei toimiteta.

⁴ Pääkaupunkiseudun tulokset ovat osoitteessa www.thl.fi/kouluterveyskysely > Tulosten hyödyntäminen > Tulosten hyödyntäminen pääkaupunkiseudulla.

Indikaattorikuvioiden tulkitseminen

Kuntaraportissa indikaattorikuvioiden tulokset kerrotaan tiivistetysti kahdessa kuviota edeltävällä sivulla olevassa taulukossa. Luettavuuden lisäämiseksi indikaattoreiden nimiä on taulukoissa yksinkertaistettu ja osa niistä on esitetty käänteisenä verrattuna indikaattorikuvioidiin.

Ensimmäisessä taulukossa esitetään nuorten hyvinvoinnissa tapahtuneet muutokset Vantaalla. Ensin raportoidaan muutokset verrattuna edelliseen kyselyvuoteen. Tämän jälkeen verrataan vuoden 2010 tilannetta kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin. Mikäli tarkasteltava ilmiö on yleistynyt tai vähentynyt usean vuoden ajan, siitä kerrotaan viimeisessä sarakkeessa.

Toisessa taulukossa käsitellään vain vuoden 2010 tuloksia. Ensin raportoidaan poikien ja tyttöjen väliset erot. Seuraavaksi verrataan Vantaan tulosta pääkaupunkiseutuun ja lopuksi vuoden 2010 koko aineistoon.

Taulukoihin on poimittu vain merkittävimmät muutokset ja erot. Niille on määritelty aineiston koosta riippuvat kriteerit. **Kriteereitä suositellaan käytettäväksi myös tulkittaessa koulukohtaisia indikaattoreita.** Seuraavassa esitellään kriteerit, joita käytetään, kun verrataan vuotta 2010 edelliseen kyselyvuoteen. Vantaalla jo kahden prosenttiyksikön muutos on merkittävä.

Vastaaajien lukumäärä	Muutos verrattuna edelliseen kyselyvuoteen
alle 30 vastaajaa:	ei raportoida*
30–69 vastaajaa:	vähintään 10 %-yksikköä
70–99 vastaajaa:	vähintään 6 %-yksikköä
100–299 vastaajaa:	vähintään 4 %-yksikköä
300–699 vastaajaa:	vähintään 3 %-yksikköä
700 vastaajaa tai enemmän:	vähintään 2 %-yksikköä

* Mikäli koulussa on alle 30 vastaajaa, muutokset tuloksissa voivat johtua satunnaisesta vaihtelusta.

Verrattaessa vuotta 2010 kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin eron pitää olla prosenttiyksikköä suurempi kuin edellä esitetyt – Vantaalla vähintään kolme prosenttiyksikköä. Pidemmän aikavälin muutosta raportoidessa tarkastellaan keskimääräistä muutosta vuosien välillä. Myös tämän muutoksen suuruus riippuu aineiston koosta. Vantaalla keskimääräisen muutoksen on oltava vähintään 1,5 prosenttiyksikköä ja muutoksen yksittäisten kyselyvuosien välillä vähintään yksi prosenttiyksikköä. Sen sijaan esimerkiksi silloin kun tarkastellaan pientä koulua (30–69 vastaajaa), keskimääräisen muutoksen on oltava vähintään 7 prosenttiyksikköä ja muutoksen yksittäisten kyselyvuosien välillä vähintään kaksi prosenttiyksikköä.

Kun verrataan Vantaata pääkaupunkiseutuun ja koko aineistoon, käytetään samoja kriteerejä kuin vertailussa edelliseen kyselyvuoteen.

Myös sukupuolten välisissä vertailuissa on määritelty erisuuruiset kriteerit eri vastaajamäärille. Vantaalla sukupuolten välisen eron täytyy olla vähintään viisi prosenttiyksikköä. Seuraavassa kerrotaan kaikki sukupuolten välisissä vertailuissa käytetyt kriteerit:

Vastaaajien lukumäärä	Sukupuolten välinen ero
alle 30 poikaa tai tyttöä:	ei raportoida*
30–49 poikaa tai tyttöä:	vähintään 12 %-yksikköä
50–149 poikaa tai tyttöä:	vähintään 8 %-yksikköä
150–349 poikaa tai tyttöä:	vähintään 6 %-yksikköä
350 poikaa tai tyttöä tai enemmän:	vähintään 5 %-yksikköä

* Mikäli koulussa on alle 30 vastaajaa, muutokset tuloksissa voivat johtua satunnaisesta vaihtelusta.

Niiden indikaattoreiden osalta, joiden prosenttiosuus on korkeintaan kymmenen prosenttia, huomioidaan hieman edellä kuvattua pienemmät muutokset ja erot. Tällaiset indikaattorit on taulukoissa merkitty tähdellä.

AINEISTOT

Kouluterveyskyselyssä aineistonkeruu toteutetaan luokkakyselyinä. Kyselylomakkeet toimitetaan suoraan kirjapainosta rehtorille tai muulle koulun nimeämälle yhdyshenkilölle, joka hoitaa käytännön järjestelyt koulussa. Kysely tehdään yhden oppitunnin aikana opettajan ohjaamana. Vastaajat palauttavat opettajalle nimettömät lomakkeet, jotka opettaja sulkee tunnin lopussa luokkakohtaiseen kirjepussiin oppilaiden nähden. Luokkien kirjepussit lähetetään kouluista yhtenä pakettina tutkimusryhmälle tallennusta varten.

Raportissa käytetään Kouluterveyskyselyn aineistoa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista. Kuvioiden luettavuuden vuoksi mukaan on otettu korkeintaan viisi kyselyvuotta. Aineisto kuvataan taulukoissa 1 ja 2 luokka-asteen tai opiskeluvuoden ja sukupuolen mukaan koko kunnassa. Kouluittain aineisto kuvataan liitteessä 2.

Taulukko 1. Kouluterveyskyselyyn vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat luokka-asteen ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2010.

Peruskoulun oppilasmäärät luokan ja sukupuolen mukaan

Vantaa		Peruskoulun 8. luokka		Peruskoulun 9. luokka		Poika	Tyttö	Yhteensä
		Poika	Tyttö	Poika	Tyttö			
Peruskoulut yhteensä	2002	936	917	890	831	1826	1748	3574
	2004	982	991	922	991	1904	1982	3886
	2006	953	1056	907	948	1860	2004	3864
	2008	1013	1024	1022	1019	2035	2043	4078
	2010	887	977	937	920	1824	1897	3721

Taulukko 2. Kouluterveyskyselyyn vastanneet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat opiskeluvuoden ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2010.

Lukion oppilasmäärät luokan ja sukupuolen mukaan

Vantaa		Lukion 1. vuosi		Lukion 2. vuosi		Poika	Tyttö	Yhteensä
		Poika	Tyttö	Poika	Tyttö			
Lukiot yhteensä	2002	386	478	334	366	720	844	1564
	2004	410	493	350	407	760	900	1660
	2006	406	487	337	458	743	945	1688
	2008	396	540	335	465	731	1005	1736
	2010	466	537	384	495	850	1032	1882

PERUSKOULUN 8. JA 9. LUOKKIEN OPPILAIDEN TULOKSET

Elinolot

Taulukko 3. Muutokset elinoloissa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

ELINOLOT	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Vanhempien tupakointi	vähentyi	harvinaisempaa	vähentyminen vuodesta 2004
Vanhempien työttömyys	yleistyi	yleisempää	
Vanhempien tietoisuus viikonloppuiltojen viettopaikasta	yleistyi		
*Keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa			
Perheen yhteinen ateriointi iltaisin			yleistyminen vuodesta 2002
*Läheiset ystävyys-suhteet	yleistyivät		
Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat	vähentyivät		
Fyysisen uhan kokeminen			
Seksuaalisen väkivallan kokeminen			
Toistuva rikkeiden tekeminen	yleistyi		yleistyminen vuodesta 2006

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 4. Erot elinoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

ELINOLOT	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Vanhempien tupakointi		yleisempää	yleisempää
Vanhempien työttömyys			harvinaisempaa
Vanhempien tietoisuus viikonloppuiltojen viettopaikasta		yleisempää	
*Keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa			
Perheen yhteinen ateriointi iltaisin	pojilla yleisempää		harvinaisempaa
*Läheiset ystävyys-suhteet	tytöillä yleisempiä		
Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat	tytöillä yleisempiä		
Fyysisen uhan kokeminen	pojilla yleisempää		
Seksuaalisen väkivallan kokeminen	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	
Toistuva rikkeiden tekeminen		harvinaisempaa	

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

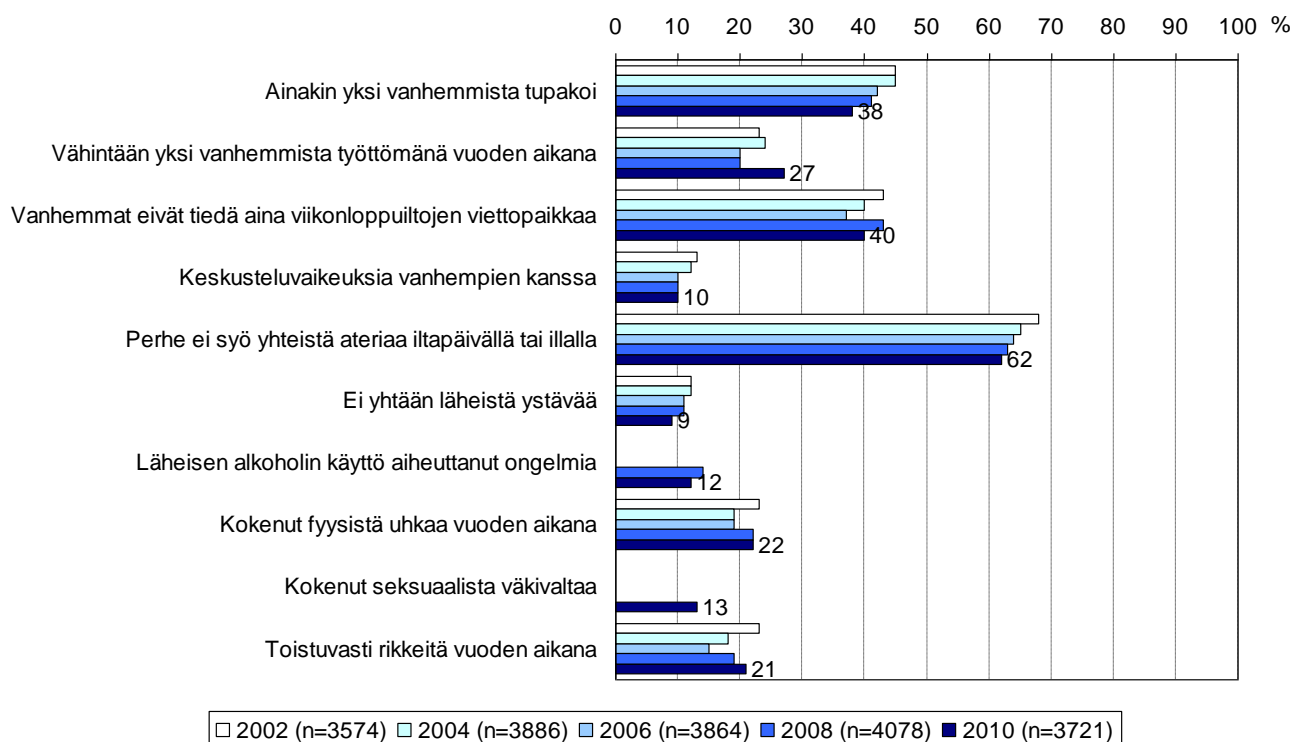
- **Vanhempien tupakointi** (Ainakin yksi vanhemmista tupakoi): Ainakin yksi vanhemmista tupakoi nykyisin.
- **Vanhempien työttömyys** (Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana): Vähintään yksi vanhemmista on ollut työttömänä tai pakkolomalla vuoden aikana.
- ****Vanhempien tietoisuus viikonloppuiltojen viettopaikasta** (Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa): Vanhemmat tietävät aina, missä nuori viettää perjantai- ja lauantai-iltansa.
- **Keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa** (Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa): Nuori ei pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.
- ****Perheen yhteinen ateriointi iltaisin** (Perhe ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla): Perhe syö yhteisen aterian iltapäivällä tai illalla, jolloin yleensä kaikki ovat ruokapöydässä.
- ****Läheiset ystävyys-suhteet** (Ei yhtään läheistä ystävää): Nuorella on ainakin yksi todella läheinen ystävä, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.
- **Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat** (Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia): Nuorelle on aiheutunut haittoja tai ongelmia läheisen ihmisen liiasta alkoholin käytöstä.
- **Fyysisen uhan kokeminen** (Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana): Indikaattori on muodostettu kolmesta tekijästä: nuorelta on varastettu tai yritetty varastaa käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä, häntä on uhattu vahingoittaa tai hänen kimppuunsa on käyty fyysisesti vuoden aikana.
- **Seksuaalisen väkivallan kokeminen** (Kokenut seksuaalista väkivaltaa): Indikaattori on muodostettu kolmesta tekijästä: vastentahtoinen koskettelu, seksiin painostaminen tai pakottaminen ja maksun tarjoaminen seksistä.
- **Toistuva rikkeiden tekeminen** (Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana): Indikaattori on muodostettu viidestä tekijästä: töherrysten tekeminen julkisiin paikkoihin, koulun tai muiden omaisuuden vahingoittaminen, varastaminen, jonkun pahoinpitely.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

ELINOLOT

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa

Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat

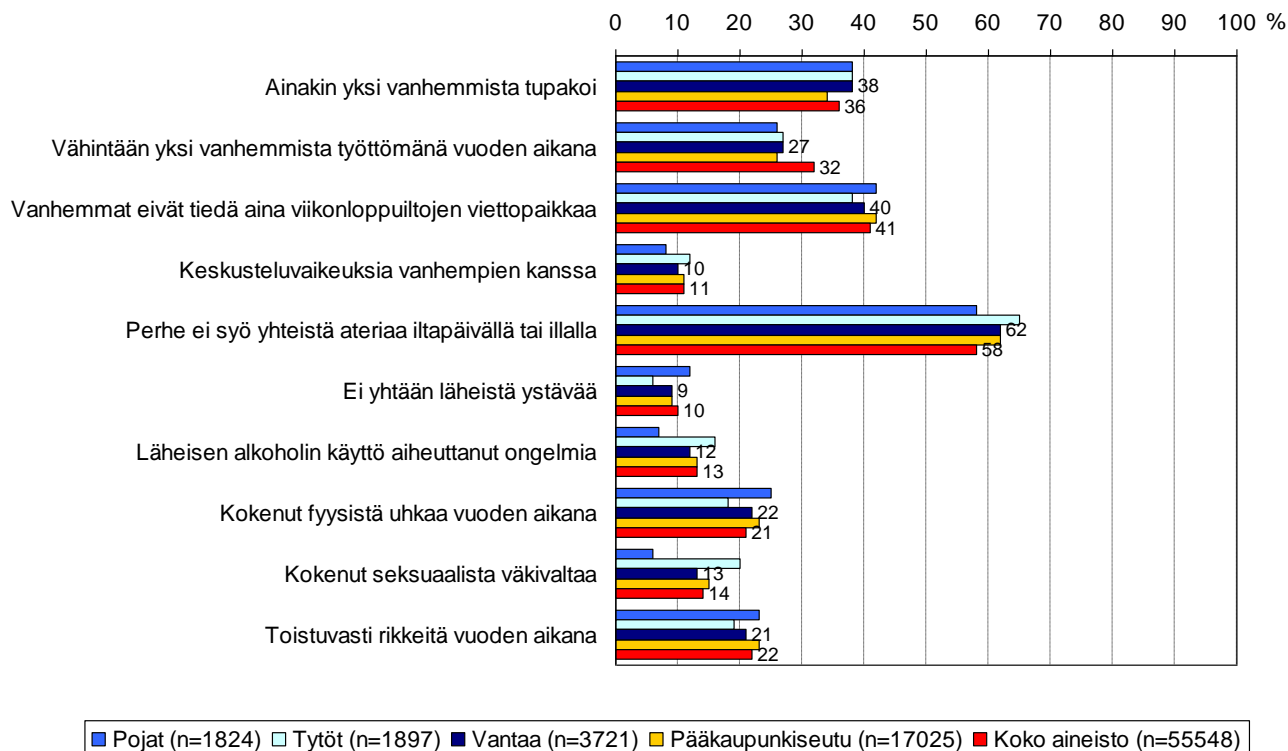
THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 1. Elinoloindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.

ELINOLOT

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa 2010

Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat

THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 2. Elinoloindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Kouluolot

Taulukko 5. Muutokset kouluoloissa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

KOULUOLOT	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Puutteet koulun fyysisissä työoloissa			yleistyminen vuodesta 2006
Koulutapaturmat	vähentyivät		
Ongelmat koulun työilmapiirissä	vähentyivät		
Koulussa kuulluksi tuleminen	yleistyi		vähentyminen vuodesta 2004 päättyi
Koulutyön määrän kokeminen liian suureksi			
Opiskeluun liittyvät vaikeudet			
*Koulukiusatuksi joutuminen viikoittain			
*Toistuva lintaaminen			
Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin	yleistyi	yleisempää	yleistyminen vuodesta 2006

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 6. Erot kouluoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

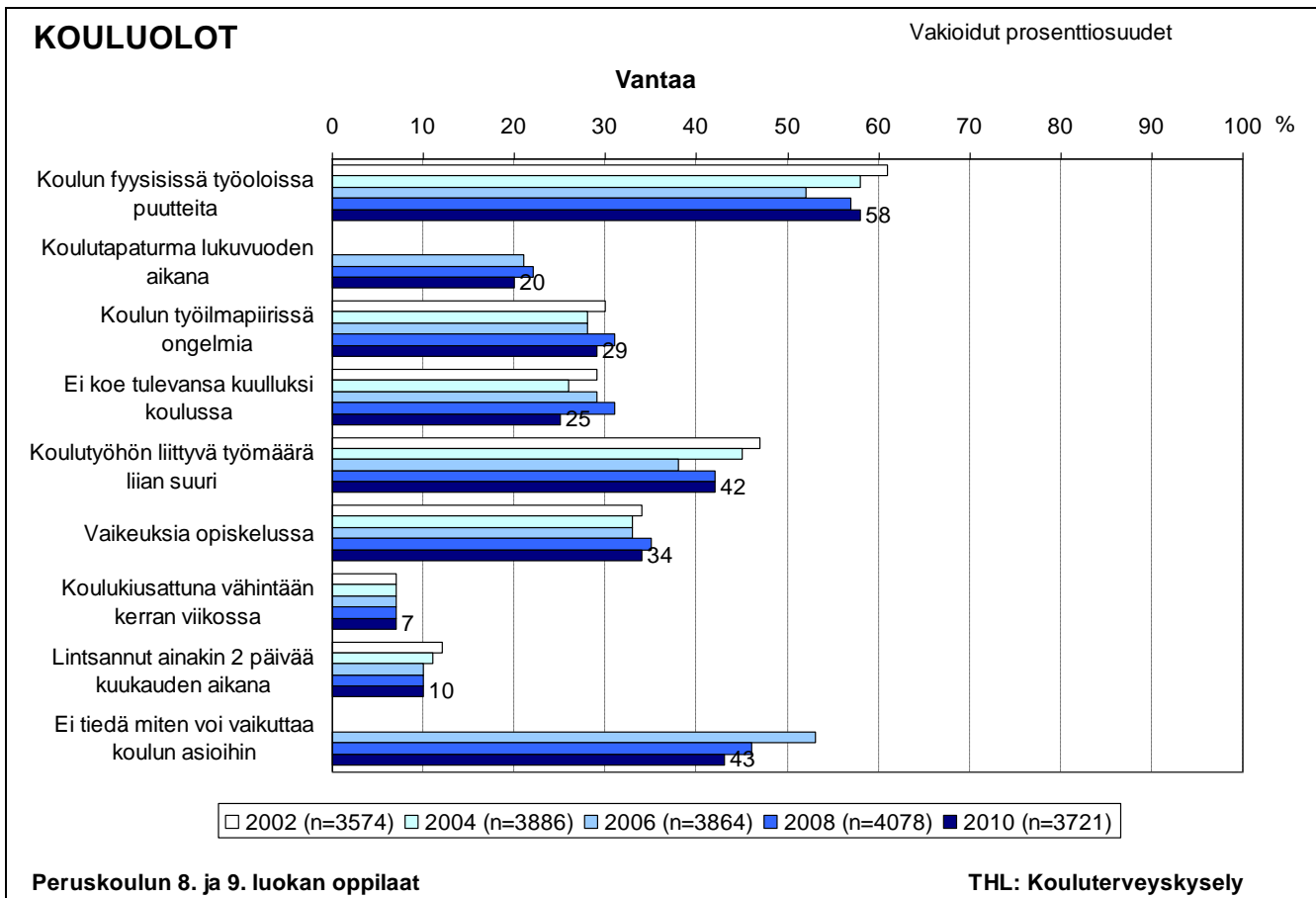
KOULUOLOT	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Puutteet koulun fyysisissä työoloissa	työillä yleisempiä		
Koulutapaturmat		harvinaisempia	harvinaisempia
Ongelmat koulun työilmapiirissä			
Koulussa kuulluksi tuleminen		yleisempää	yleisempää
Koulutyön määrän kokeminen liian suureksi		harvinaisempaa	
Opiskeluun liittyvät vaikeudet			
*Koulukiusatuksi joutuminen viikoittain			
*Toistuva lintaaminen			
Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin		yleisempää	yleisempää

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

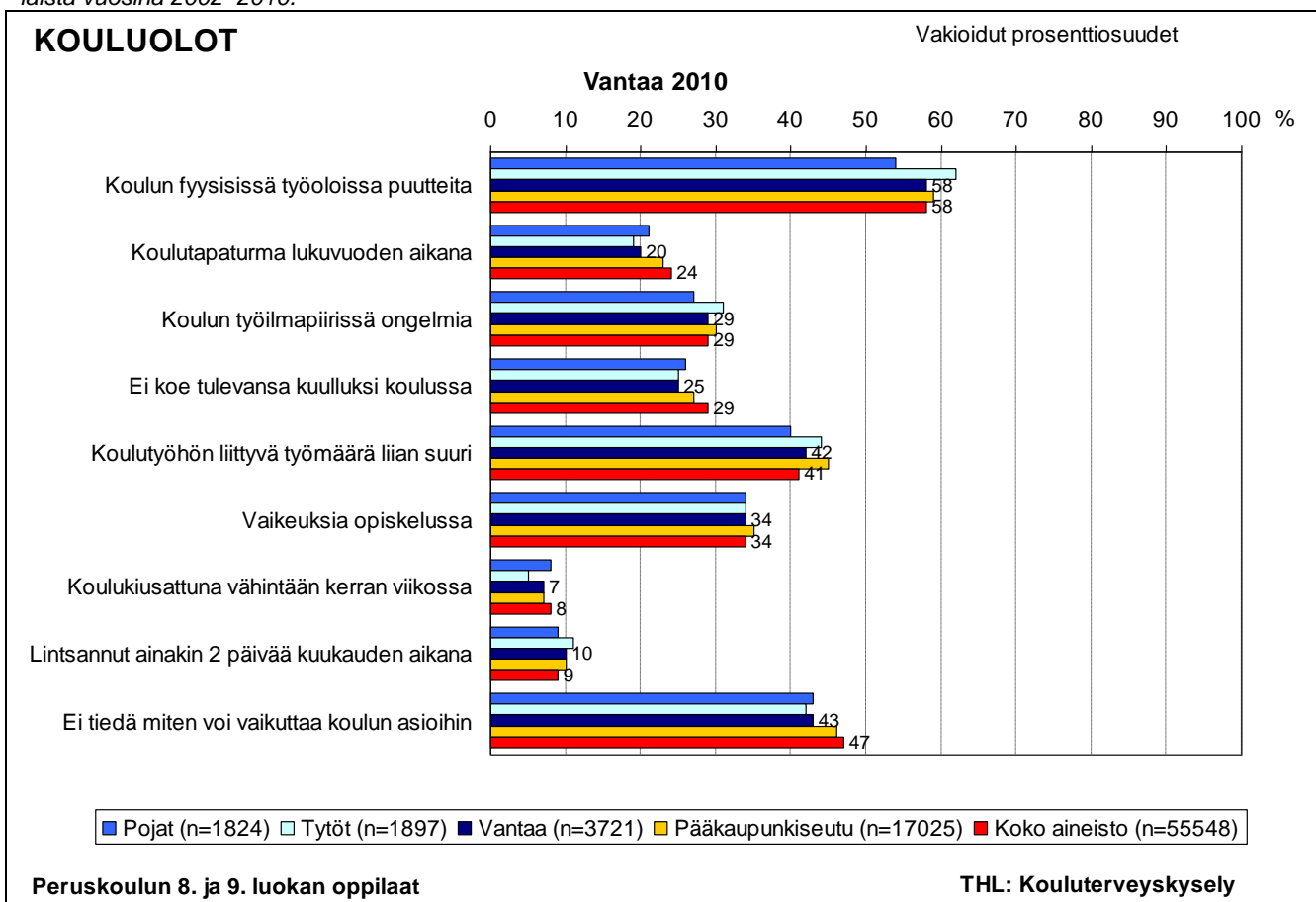
Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

- **Puutteet koulun fyysisissä työoloissa** (*Koulun fyysisissä työoloissa puutteita*): Indikaattori on muodostettu seuraavista työskentelyä haittaavista tekijöistä: opiskelutilojen ahtaus, melu, sopimaton valaistus, huono ilmanvaihto, lämpötila, likaisuus, epämukavat työtuolit tai -pöydät, huonot sosiaalitulat, tapaturmavaara.
- **Koulutapaturmat** (*Koulutapaturma lukuvuoden aikana*): Oppilaalle on sattunut koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana vähintään yksi tapaturma, joka on vaatinut terveydenhuollon vastaanotolla käyntiä.
- **Ongelmat koulun työilmapiirissä** (*Koulun työilmapiirissä ongelmia*): Indikaattori on muodostettu yhdeksästä työilmapiiriin vaikuttavasta tekijästä: opettajien odotukset ja oikeudenmukaisuus, toimeentuleminen oppilaiden ja opettajien kanssa, työskentely ryhmissä, työympäristön rauhattomuus, kiireisyys, luokan työrauha sekä oppilaiden viihtyminen yhdessä.
- ****Koulussa kuulluksi tuleminen** (*Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa*): Indikaattori on muodostettu kolmesta opettajien ja oppilaiden vuorovaikutusta kuvaavasta tekijästä: mielipiteiden ilmaisuun rohkaiseminen, mielipiteiden huomioiminen koulutyön kehittämisessä ja kiinnostus oppilaiden kuulumisista.
- **Koulutyön määrän kokeminen liian suureksi** (*Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri*): Oppilas on kokenut koulutyöhön liittyvän työmäärän lukuvuoden aikana jatkuvasti tai melko usein liian suureksi.
- **Opiskeluun liittyvät vaikeudet** (*Vaikeuksia opiskelussa*): Indikaattori on muodostettu seuraavista tekijöistä: läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien hoitaminen, kirjoittamistehtävien tekeminen, lukemistehtävien tekeminen, opetuksen seuraaminen.
- **Koulukiusatuksi joutuminen viikoittain** (*Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa*): Oppilas on joutunut kiusaamisen kohteeksi koulussa noin kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana.
- **Toistuva lintaaminen** (*Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana*): Oppilas on lintsannut ainakin kaksi kokonaisuutta koulupäivää kuukauden aikana.
- ****Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin** (*Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin*): Oppilas ei tiedä, miten koulussa voi vaikuttaa koulun asioihin.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

Kuvio 3. Kouluoloindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.

Kuvio 4. Kouluoloindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Koettu terveys

Taulukko 7. Muutokset koetussa terveydessä peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010. Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

KOETTU TERVEYS	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Kokemus hyvästä terveydestä	yleistyi		yleistyminen vuodesta 2006
Useiden oireiden kokeminen päivittäin	vähentyi		
Päivittäin koettu väsymys	vähentyi		
Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut	vähentyivät		yleistyminen vuodesta 2004 päättyi
Viikoittain koettu päänsärky	vähentyi		yleistyminen vuodesta 2004 päättyi
*Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	vähentyi		
*Koulu-uupumus	vähentyi		
Ylipaino			

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 8. Erot koetussa terveydessä sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

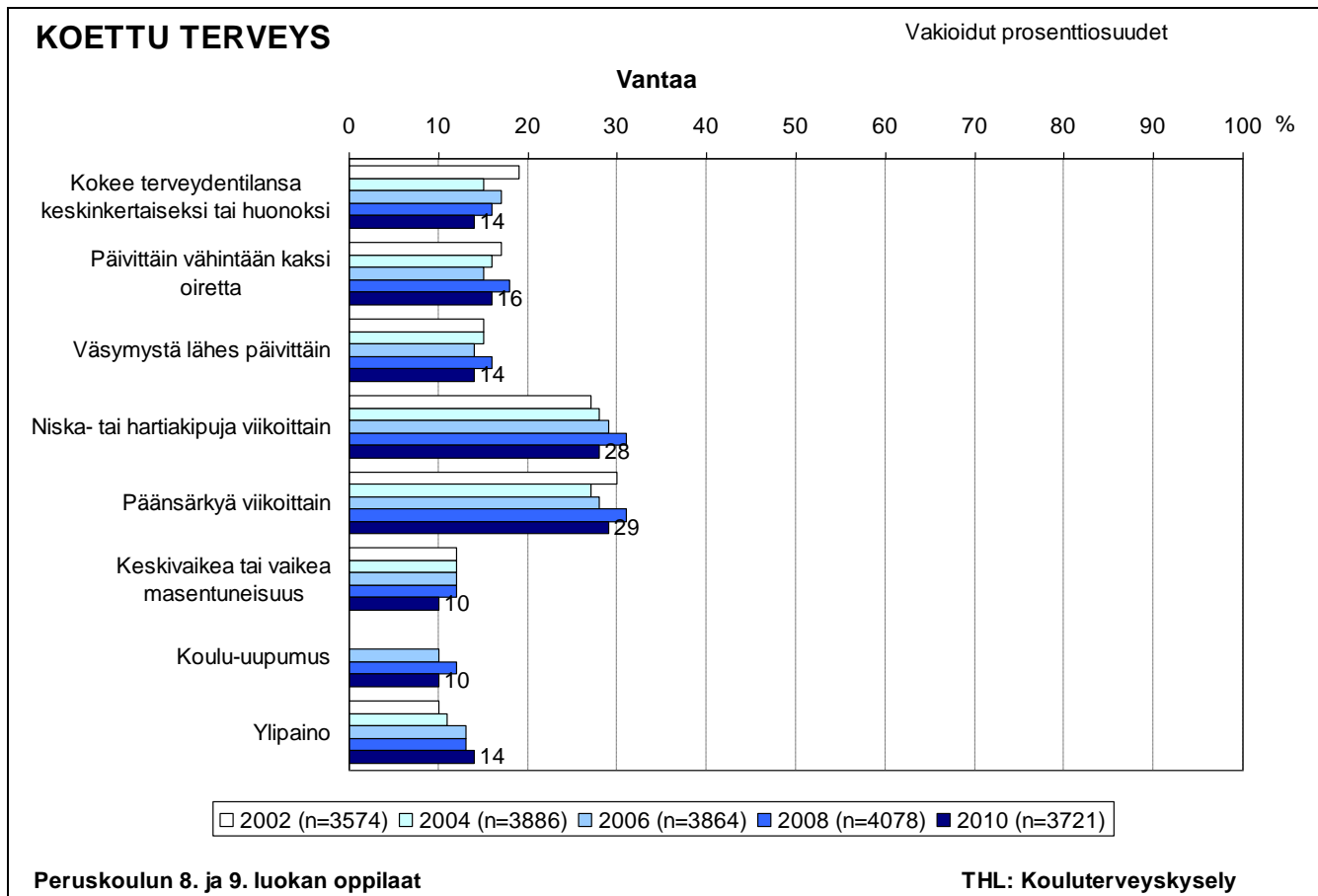
KOETTU TERVEYS	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Kokemus hyvästä terveydestä	pojilla yleisempää		yleisempää
Useiden oireiden kokeminen päivittäin	tytöillä yleisempää		harvinaisempaa
Päivittäin koettu väsymys	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut	tytöillä yleisempiä		harvinaisempia
Viikoittain koettu päänsärky	tytöillä yleisempää		harvinaisempaa
*Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
*Koulu-uupumus		harvinaisempaa	harvinaisempaa
Ylipaino	pojilla yleisempää	yleisempää	

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

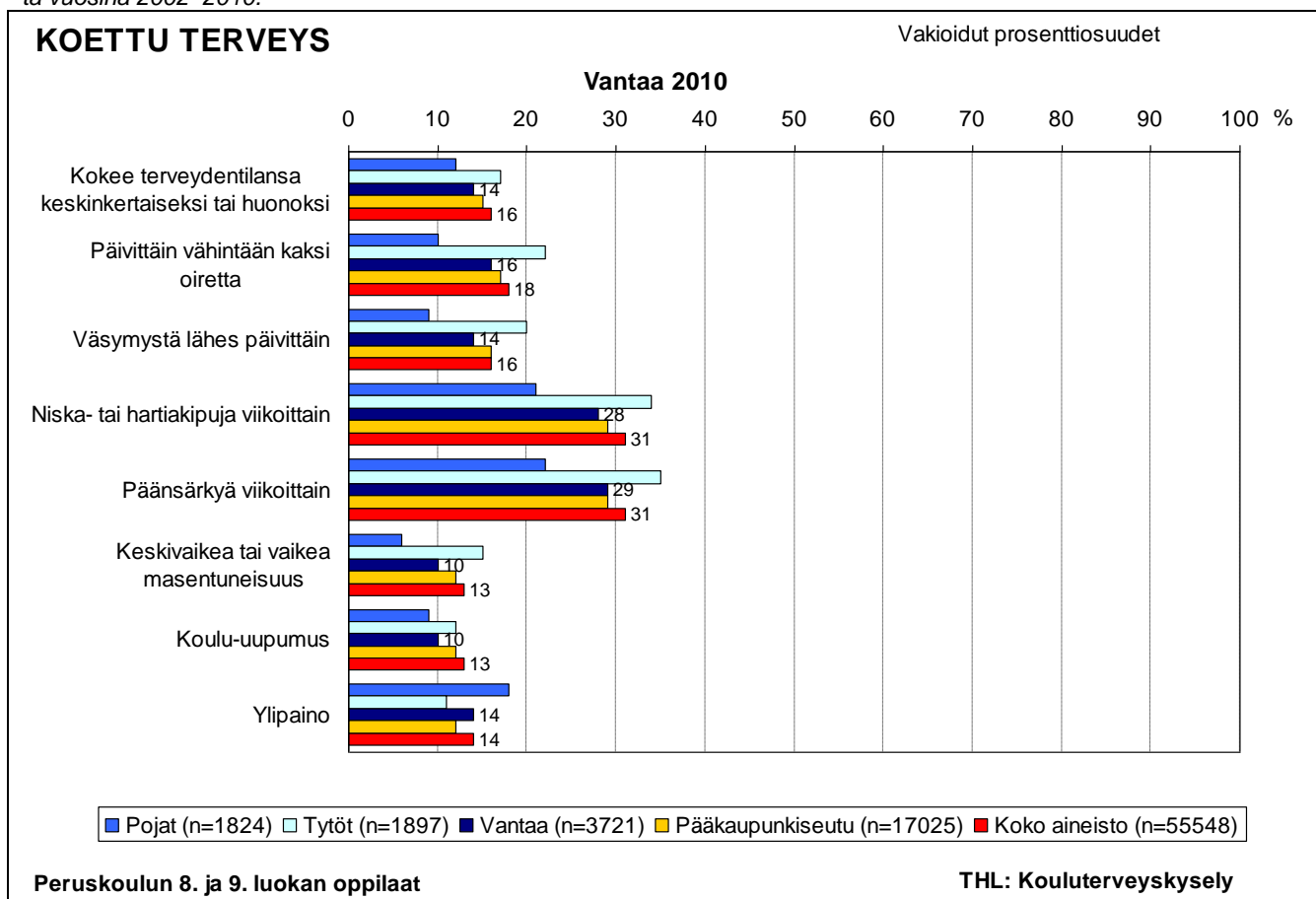
Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

- ****Kokemus hyvästä terveydestä (Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi):** Nuori kokee terveydentilansa melko tai erittäin hyväksi.
- **Useiden oireiden kokeminen päivittäin (Päivittäin vähintään kaksi oiretta):** Indikaattori on muodostettu kahdeksasta tekijästä: niska- tai hartiakivut, selän alaosan kivut, vatsakivut, jännittyneisyys tai hermostuneisuus, ärtyneisyys tai kiu-kunpurkaukset, vaikeudet päästä uneen tai heräileminen öisin, päänsärky, väsymys tai heikotus.
- **Päivittäin koettu väsymys (Väsymystä lähes päivittäin):** Nuorella on ollut lähes päivittäin väsymystä tai heikotusta puolen vuoden aikana.
- **Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut (Niska- tai hartiakipuja viikoittain):** Nuorella on ollut vähintään kerran viikossa niska- tai hartiakipuja puolen vuoden aikana.
- **Viikoittain koettu päänsärky (Päänsärkyä viikoittain):** Nuorella on ollut vähintään kerran viikossa päänsärkyä puolen vuoden aikana.
- **Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus (Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus):** Masentuneisuutta mitataan 12 kysymyksellä Raitasalon mielialakyselystä, joka perustuu Beckin depressio-mittariin.
- **Koulu-uupumus (Koulu-uupumus):** Indikaattori on muodostettu kolmesta Salmela-Aron ja Näätäsen koulu-uupumusmittariin perustuvasta tekijästä: uupumusasteinen väsymys, kyyninen asenne työhön ja opintojen merkityksen vähentyminen sekä kyvyttömyyden ja riittämättömyyden tunne opiskelijana.
- **Ylipaino (Ylipaino):** Nuorella on painoindexin (BMI) mukaan ylipainoa.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin.

Kuvio 5. Terveysindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita vuosina 2002–2010.

Kuvio 6. Terveysindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Terveystottumukset

Taulukko 9. Muutokset terveystottumuksissa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailta vuosina 2002–2010. Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

TERVEYSTOTTUMUKSET	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Aamupalan syöminen arkisin			
Koululounaan syöminen päivittäin			
Hampaiden harjaaminen vähintään kahdesti päivässä			
Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla			yleistyminen vuodesta 2002
Vähintään neljän tunnin ruutu-aika arkipäivisin			
Myöhään valvominen kouluviikolla			
Päivittäinen tupakointi	vähentyi		
Humalajuominen vähintään kerran kuukaudessa	vähentyi	harvinaisempaa	
*Laittomien huumeiden kokeilu	yleistyi		

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 10. Erot terveystottumuksissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailta vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

TERVEYSTOTTUMUKSET	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Aamupalan syöminen arkisin	pojilla yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
Koululounaan syöminen päivittäin		harvinaisempaa	harvinaisempaa
Hampaiden harjaaminen vähintään kahdesti päivässä	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	yleisempää
Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla	pojilla yleisempää	harvinaisempaa	
Vähintään neljän tunnin ruutu-aika arkipäivisin		yleisempää	yleisempää
Myöhään valvominen kouluviikolla	pojilla yleisempää		yleisempää
Päivittäinen tupakointi			harvinaisempaa
Humalajuominen vähintään kerran kuukaudessa		harvinaisempaa	harvinaisempaa
*Laittomien huumeiden kokeilu		harvinaisempaa	

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

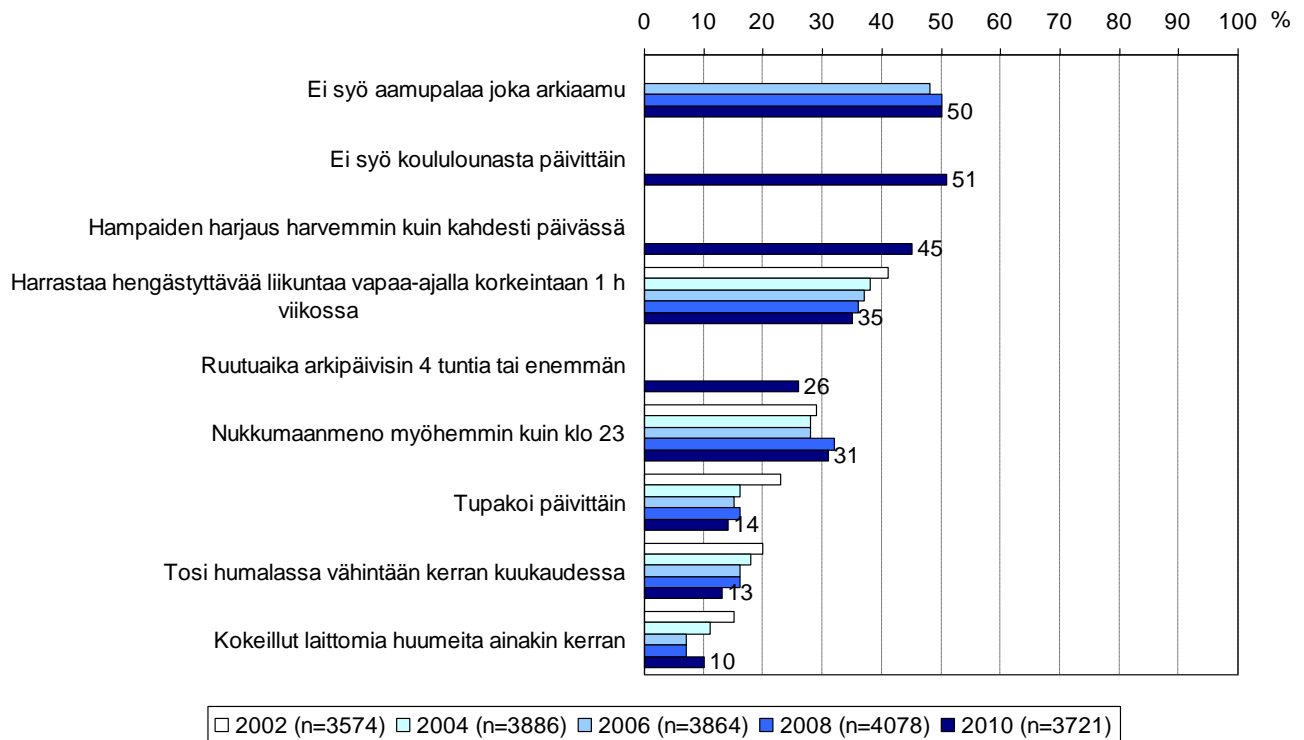
- ****Aamupalan syöminen arkisin** (Ei syö aamupalaa joka arki-aamu): Nuori syö aamupalaa (muutakin kuin vain kahvia, mehua tai muita juomia) jokaisena kouluaamuna.
- ****Koululounaan syöminen päivittäin** (Ei syö koululounasta päivittäin): Nuori syö koululounaan jokaisena koulupäivänä.
- ****Hampaiden harjaaminen vähintään kahdesti päivässä** (Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä): Nuori harjaa hampaansa kaksi kertaa päivässä tai useammin.
- ****Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla** (Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa): Nuori harrastaa hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa.
- **Vähintään neljän tunnin ruutu-aika arkipäivisin** (Ruutu-aika arkipäivisin 4 tuntia tai enemmän): Nuori käyttää koulupäivinä vähintään neljä tuntia television katseluun, tietokoneen käyttöön sekä kännykkä- ja konsolipeleihin.
- **Myöhään valvominen kouluviikolla** (Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23): Nuori menee nukkumaan koulupäivinä tavallisesti noin kello 23 jälkeen.
- **Päivittäinen tupakointi** (Tupakoi päivittäin): Nuori tupakoi kerran päivässä tai useammin.
- **Humalajuominen vähintään kerran kuukaudessa** (Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa): Nuori käyttää alkoholia tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa.
- **Laittomien huumeiden kokeilu** (Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran): Nuori on kokeillut ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, Subutexia, heroïinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumeita.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

TERVEYSTOTTUMUKSET

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa

Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat

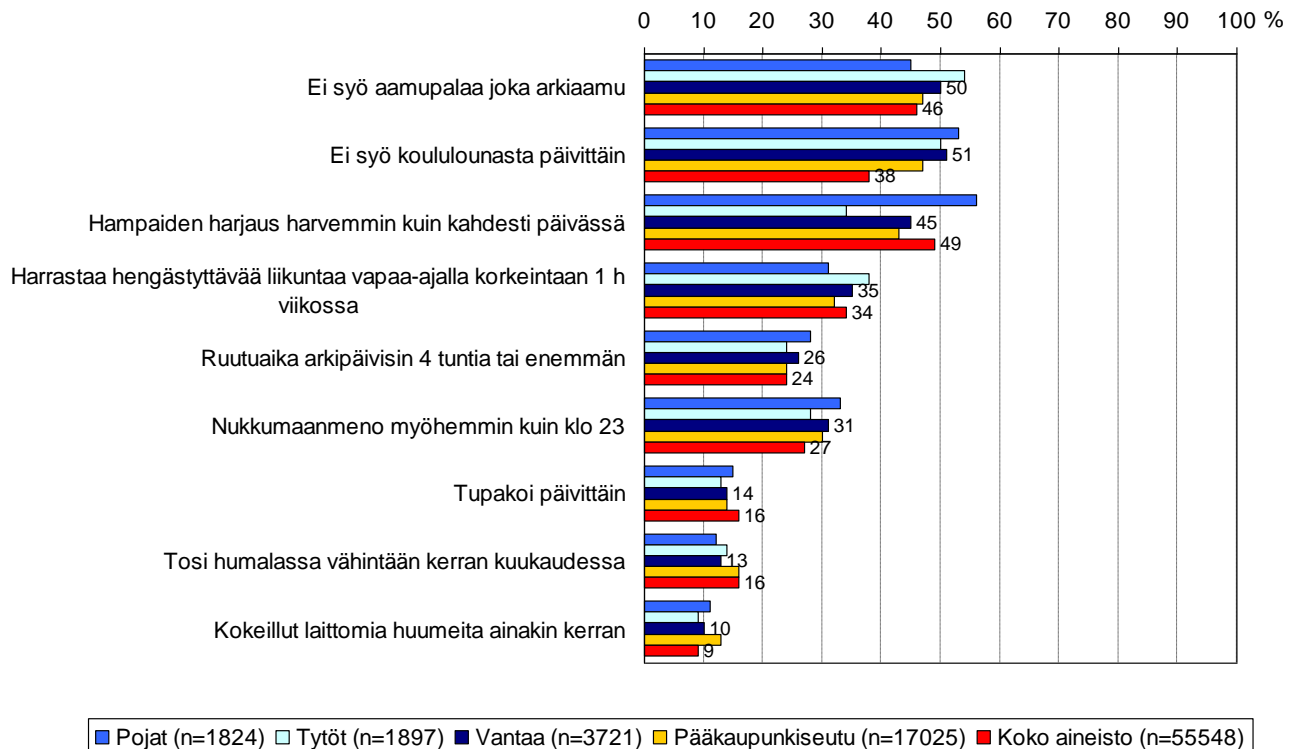
THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 7. Terveystottumusindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.

TERVEYSTOTTUMUKSET

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa 2010

Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat

THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 8. Terveystottumusindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Kokemus oppilashuollon tuesta

Taulukko 11. Muutokset oppilashuollon tuen kokemisessa peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuosina 2002–2010. Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

KOKEMUS OPPILASHUOLLON TUESTA	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Kouluterveydenhoitajalle pääsyn kokeminen vaikeaksi	yleistyi		yleistyminen vuodesta 2006
Koululääkärille pääsyn kokeminen vaikeaksi	vähentyi		
Koulukuraattorille pääsyn kokeminen vaikeaksi			
Koulupsykologille pääsyn kokeminen vaikeaksi			
*Avun saaminen koulunkäynnin vaikeuksiin			
Avun saaminen itseä huolestuttaviin asioihin			

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 12. Erot oppilashuollon tuen kokemisessa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

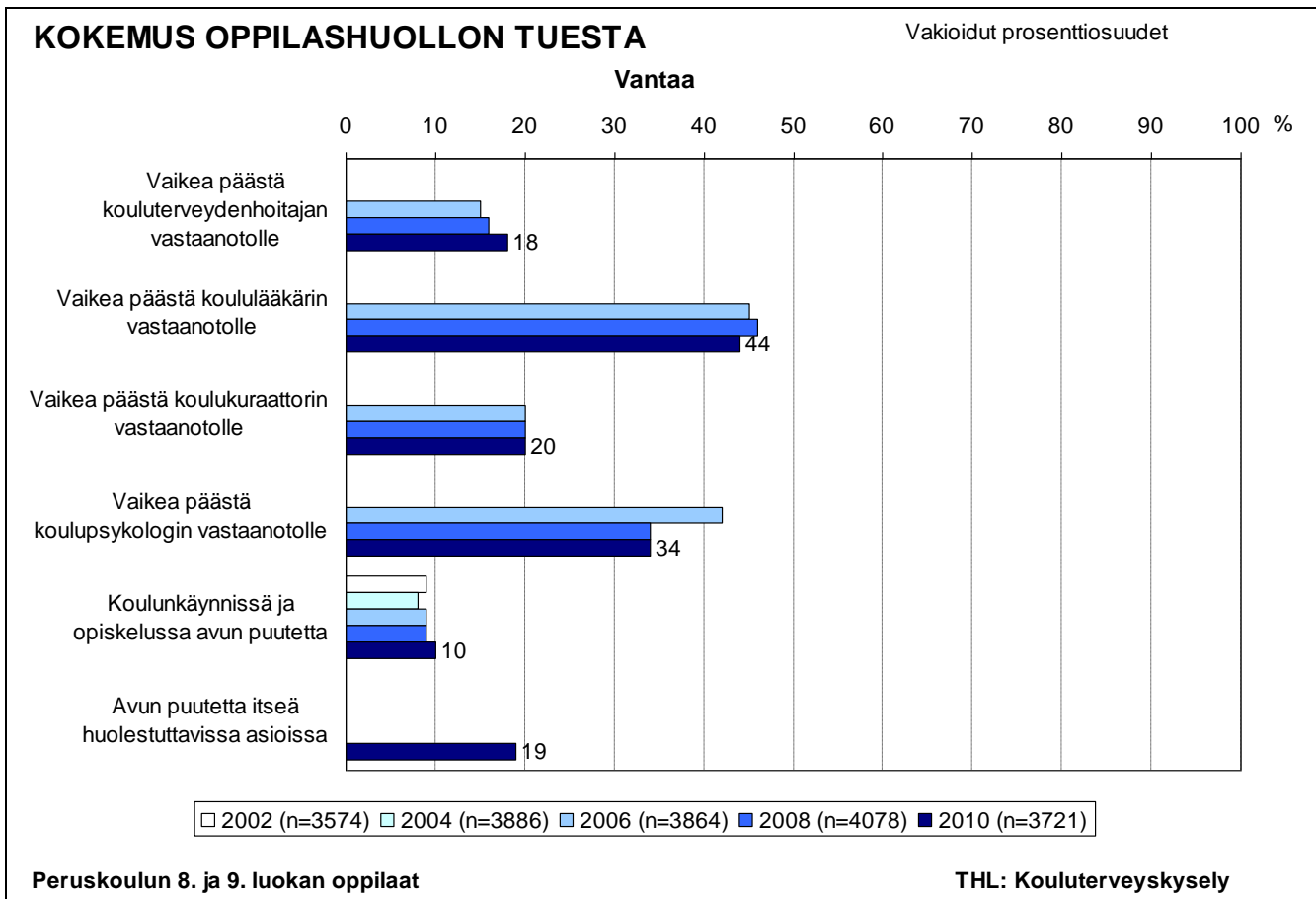
KOKEMUS OPPILASHUOLLON TUESTA	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Kouluterveydenhoitajalle pääsyn kokeminen vaikeaksi	tytöillä yleisempää		yleisempää
Koululääkärille pääsyn kokeminen vaikeaksi	tytöillä yleisempää		yleisempää
Koulukuraattorille pääsyn kokeminen vaikeaksi		harvinaisempaa	harvinaisempaa
Koulupsykologille pääsyn kokeminen vaikeaksi	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
*Avun saaminen koulunkäynnin vaikeuksiin			
Avun saaminen itseä huolestuttaviin asioihin	pojilla yleisempää		yleisempää

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

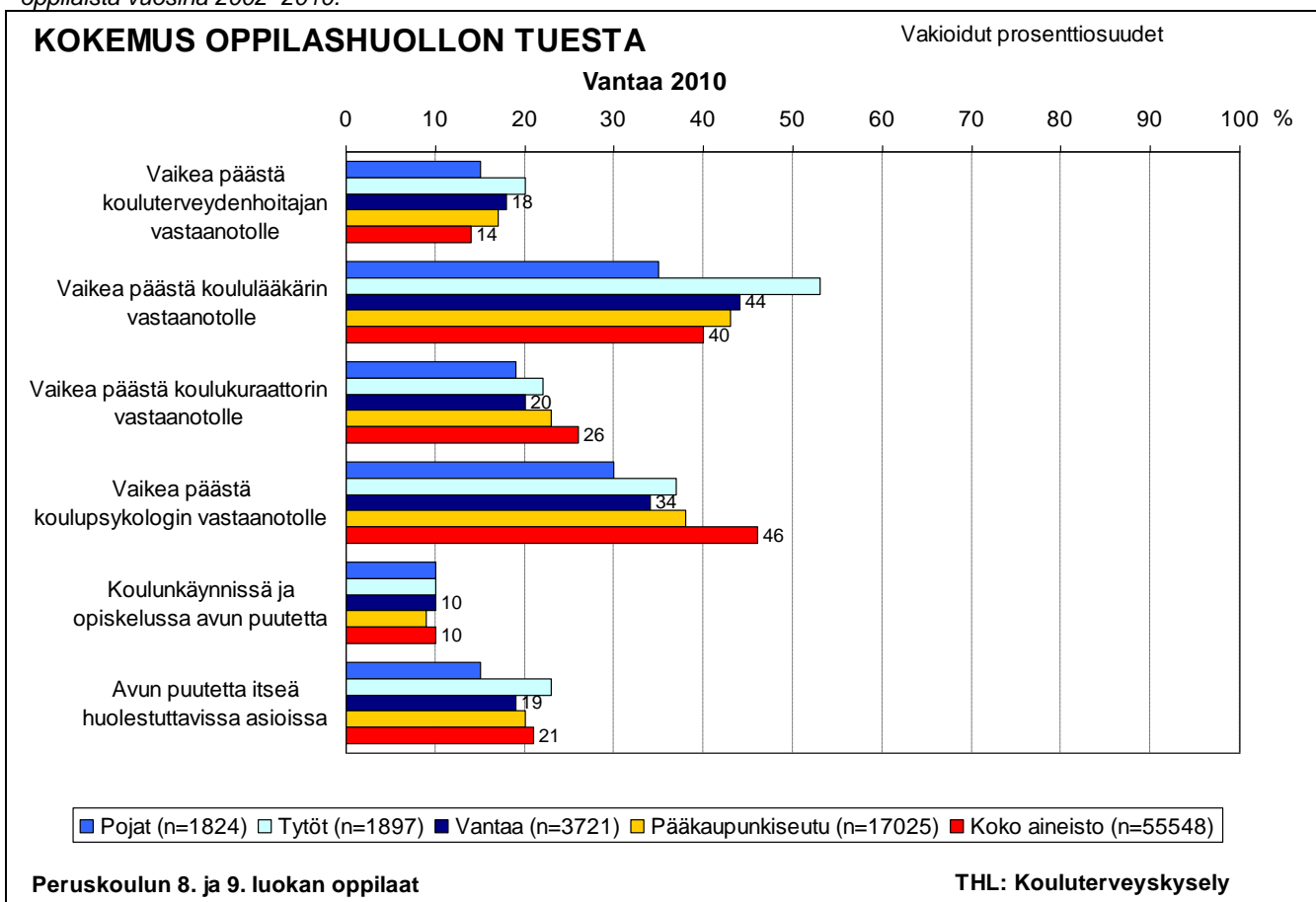
Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

- **Kouluterveydenhoitajalle pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle): Nuori kokee kouluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- **Koululääkärille pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä koululääkärin vastaanotolle): Nuori kokee koululääkärin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- **Koulukuraattorille pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä koulukuraattorin vastaanotolle): Nuori kokee koulukuraattorin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- **Koulupsykologille pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä koulupsykologin vastaanotolle): Nuori kokee koulupsykologin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- ****Avun saaminen koulunkäynnin vaikeuksiin** (Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta): Nuori kokee saavansa apua kotoa tai koulusta aina tai useimmiten, kun hänellä on vaikeuksia koulunkäynnissä ja opiskelussa.
- ****Avun saaminen itseä huolestuttaviin asioihin** (Avun puutetta itseä huolestuttavissa asioissa): Indikaattori on muodostettu kahdeksasta nuorta huolestuttavasta asiasta, joihin nuori on saanut apua koulun aikuisilta tai koulun ulkopuolisilta ammattiauttajilta: alkoholin liiallinen käyttö, tupakointi, ylipaino tai syömisongelmat, väkivalta, paha olo tai mielenterveysasiat, perheen sisäiset asiat, ystävyys- tai seurustelusuhteet, seksuaaliterveys.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

Kuvio 9. Oppilashuoltoindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2002–2010.

Kuvio 10. Oppilashuoltoindikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

LUKION 1. JA 2. VUODEN OPISKELIJOIDEN TULOKSET

Elinolot

Taulukko 13. Muutokset elinoloissa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

ELINOLOT	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Vanhempien tupakointi	vähentyi	harvinaisempaa	
Vanhempien työttömyys	yleistyi	yleisempää	vähentyminen vuodesta 2004 päättyi
Vanhempien tietoisuus viikonloppuiltojen viettopaikasta	yleistyi		
*Keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa			
Perheen yhteinen ateriointi iltaisin	yleistyi	yleisempää	
*Läheiset ystävyys-suhteet			yleistyminen vuodesta 2006
Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat	vähentyivät		
Fyysisen uhan kokeminen			
Seksuaalisen väkivallan kokeminen			
*Toistuva rikkeiden tekeminen			

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 14. Erot elinoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

ELINOLOT	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Vanhempien tupakointi	tytöillä yleisempää		
Vanhempien työttömyys			harvinaisempaa
Vanhempien tietoisuus viikonloppuiltojen viettopaikasta			harvinaisempaa
*Keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa			
Perheen yhteinen ateriointi iltaisin	pojilla yleisempää		harvinaisempaa
*Läheiset ystävyys-suhteet	tytöillä yleisempiä		
Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat	tytöillä yleisempiä		
Fyysisen uhan kokeminen		harvinaisempaa	
Seksuaalisen väkivallan kokeminen	tytöillä yleisempää		
*Toistuva rikkeiden tekeminen		harvinaisempaa	

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

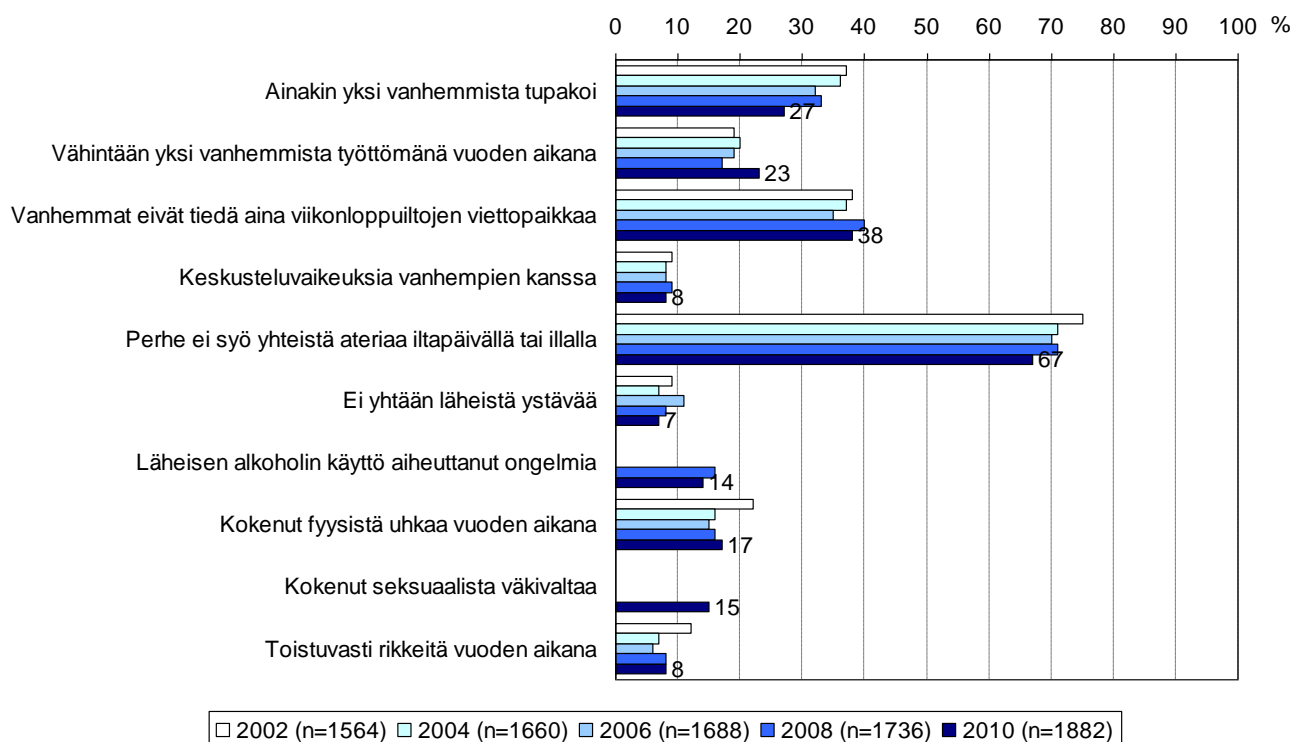
- **Vanhempien tupakointi** (Ainakin yksi vanhemmista tupakoi): Ainakin yksi vanhemmista tupakoi nykyisin.
- **Vanhempien työttömyys** (Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana): Vähintään yksi vanhemmista on ollut työttömänä tai pakkolomalla vuoden aikana.
- ****Vanhempien tietoisuus viikonloppuiltojen viettopaikasta** (Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa): Vanhemmat eivät aina tiedä, missä nuori viettää perjantai- ja lauantai-iltansa.
- **Keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa** (Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa): Nuori ei pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.
- ****Perheen yhteinen ateriointi iltaisin** (Perhe ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla): Perhe syö yhteisen aterian iltapäivällä tai illalla, jolloin yleensä kaikki ovat ruokapöydässä.
- ****Läheiset ystävyys-suhteet** (Ei yhtään läheistä ystävää): Nuorella on ainakin yksi todella läheinen ystävä, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.
- **Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat** (Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia): Nuorelle on aiheutunut haittoja tai ongelmia läheisen ihmisen liiasta alkoholin käytöstä.
- **Fyysisen uhan kokeminen** (Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana): Indikaattori on muodostettu kolmesta tekijästä: nuorelta on varastettu tai yritetty varastaa käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä, häntä on uhattu vahingoittaa tai hänen kimppuunsa on käyty fyysisesti vuoden aikana.
- **Seksuaalisen väkivallan kokeminen** (Kokenut seksuaalista väkivaltaa): Indikaattori on muodostettu kolmesta tekijästä: vastentahtoinen koskettelu, seksiin painostaminen tai pakottaminen ja maksun tarjoaminen seksistä.
- **Toistuva rikkeiden tekeminen** (Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana): Indikaattori on muodostettu viidestä tekijästä: töherrysten tekeminen julkisiin paikkoihin, koulun tai muiden omaisuuden vahingoittaminen, varastaminen, jonkun pahoinpitely.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

ELINOLOT

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat

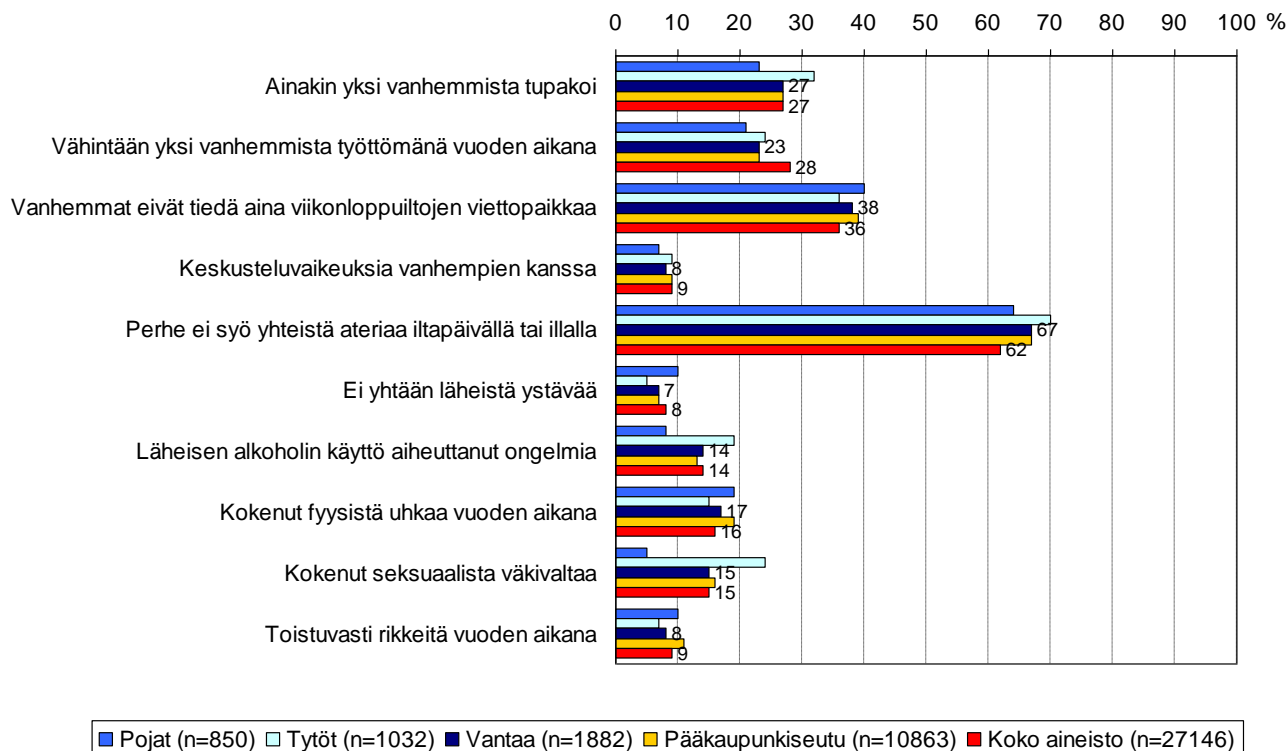
THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 11. Elinoloindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.

ELINOLOT

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa 2010

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat

THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 12. Elinoloindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Kouluolot

Taulukko 15. Muutokset kouluoloissa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

KOULUOLOT	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Puutteet koulun fyysisissä työoloissa	vähentyivät		vähentyminen vuodesta 2002
*Koulutapaturmat			
Ongelmat koulun työilmapiirissä	vähentyivät		
Koulussa kuulluksi tuleminen			
Koulutyön määrän kokeminen liian suureksi	vähentyi		
Opiskeluun liittyvät vaikeudet	vähentyivät		yleistyminen vuodesta 2004 päättyi
*Koulukiusatuksi joutuminen viikoittain			
Toistuva lintsaminen			vähentyminen vuodesta 2002 päättyi
Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin	yleistyi		

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 16. Erot kouluoloissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

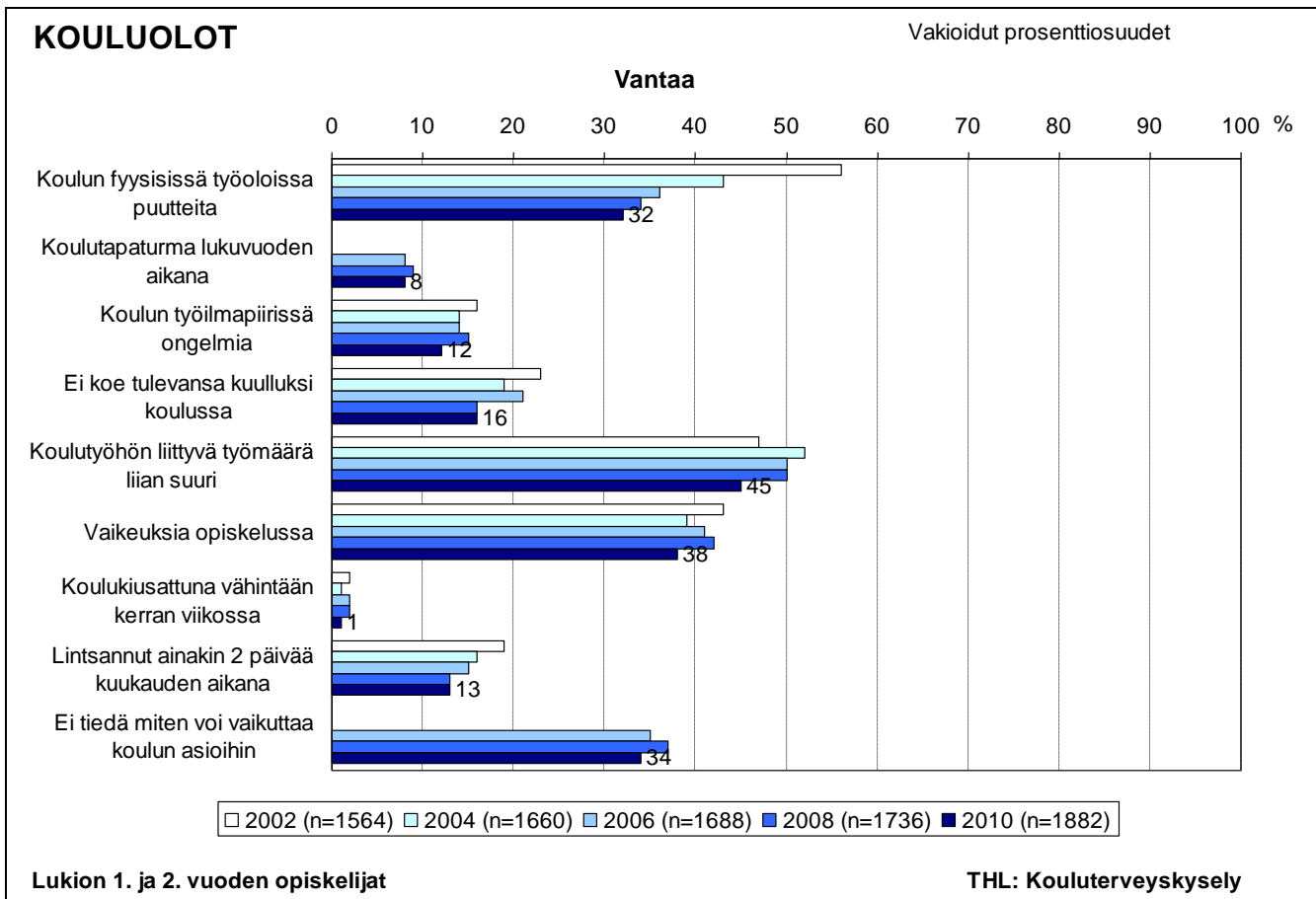
KOULUOLOT	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Puutteet koulun fyysisissä työoloissa	työillä yleisempiä	harvinaisempia	harvinaisempia
*Koulutapaturmat			
Ongelmat koulun työilmapiirissä	työillä yleisempiä	harvinaisempia	
Koulussa kuulluksi tuleminen			
Koulutyön määrän kokeminen liian suureksi	työillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
Opiskeluun liittyvät vaikeudet		harvinaisempia	
*Koulukiusatuksi joutuminen viikoittain			
Toistuva lintsaminen		harvinaisempaa	
Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin			harvinaisempaa

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

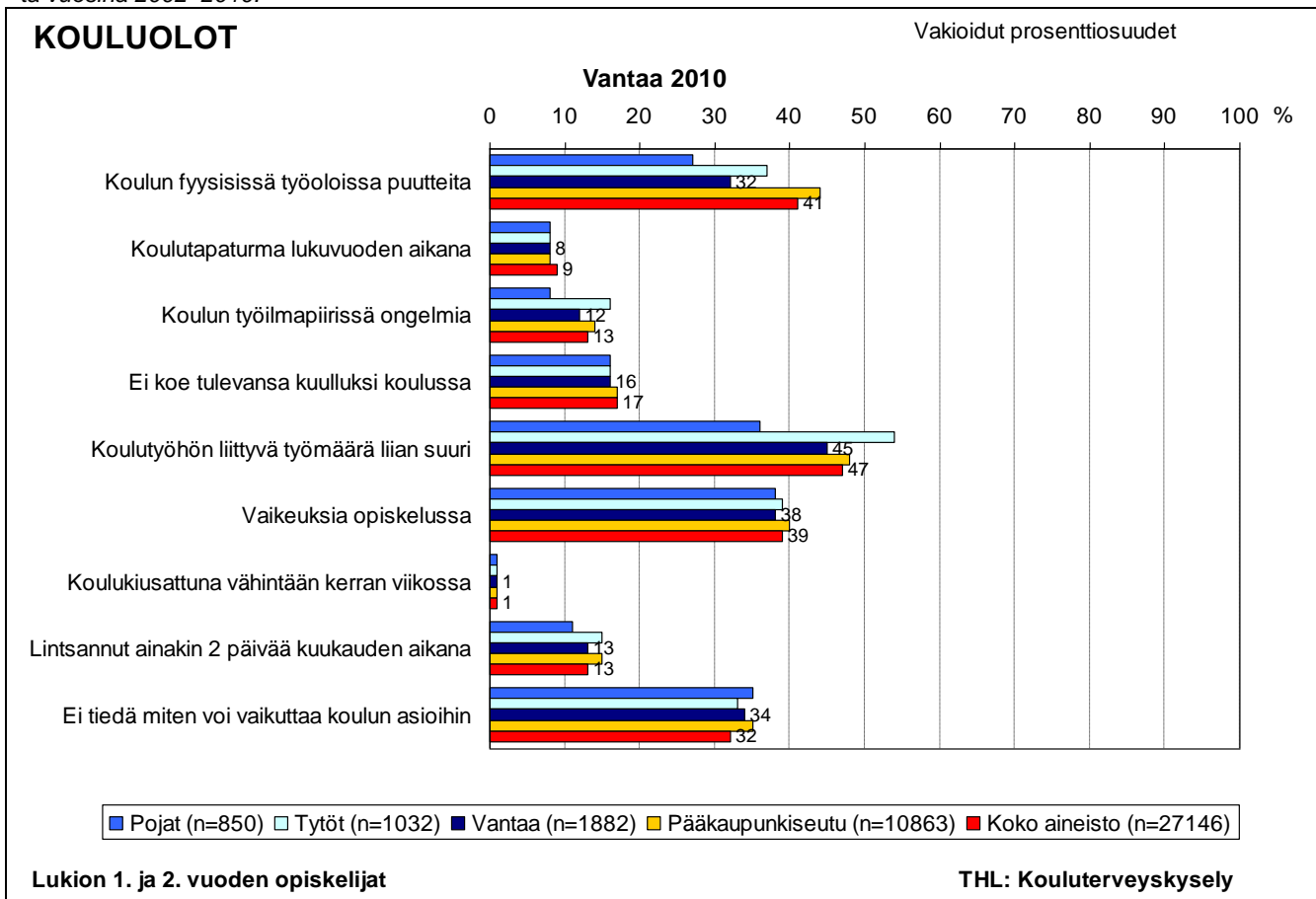
Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

- **Puutteet koulun fyysisissä työoloissa** (*Koulun fyysisissä työoloissa puutteita*): Indikaattori on muodostettu seuraavista työskentelyä haittaavista tekijöistä: opiskelutilojen ahtaus, melu, sopimaton valaistus, huono ilmanvaihto, lämpötila, likaisuus, epä mukavat työtuolit tai -pöydät, huonot sosiaalitilat, tapaturmavaara.
- **Koulutapaturmat** (*Koulutapaturma lukuvuoden aikana*): Opiskelijalle on sattunut koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana vähintään yksi tapaturma, joka on vaatinut terveydenhuollon vastaanotolla käyntiä.
- **Ongelmat koulun työilmapiirissä** (*Koulun työilmapiirissä ongelmia*): Indikaattori on muodostettu yhdeksästä työilmapiiriin vaikuttavasta tekijästä: opettajien odotukset ja oikeudenmukaisuus, toimeentuleminen opiskelijoiden ja opettajien kanssa, työskentely ryhmissä, työympäristön rauhattomuus, kiireisyys, luokan työrauha sekä opiskelijoiden viihtyminen yhdessä.
- ****Koulussa kuulluksi tuleminen** (*Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa*): Indikaattori on muodostettu kolmesta opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutusta kuvaavasta tekijästä: mielipiteiden ilmaisuun rohkaiseminen, mielipiteiden huomiointi koulutyön kehittämisessä ja kiinnostus opiskelijoiden kuulumisista.
- **Koulutyön määrän kokeminen liian suureksi** (*Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri*): Opiskelija on kokenut koulutyöhön liittyvän työmäärän lukuvuoden aikana jatkuvasti tai melko usein liian suureksi.
- **Opiskeluun liittyvät vaikeudet** (*Vaikeuksia opiskelussa*): Indikaattori on muodostettu seuraavista tekijöistä: läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien hoitaminen, kirjoittamistehtävien tekeminen, lukemistehtävien tekeminen, opetuksen seuraaminen.
- **Koulukiusatuksi joutuminen viikoittain** (*Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa*): Opiskelija on joutunut kiusaamisen kohteeksi koulussa noin kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana.
- **Toistuva lintsaminen** (*Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana*): Opiskelija on lintsannut ainakin kaksi kokonaista koulupäivää kuukauden aikana.
- ****Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin** (*Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin*): Opiskelija ei tiedä, miten koulussa voi vaikuttaa koulun asioihin.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

Kuvio 13. Kouluoloindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuoliavakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.

Kuvio 14. Kouluoloindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuoliavakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Koettu terveys

Taulukko 17. Muutokset koetussa terveydessä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010. Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

KOETTU TERVEYS	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Kokemus hyvästä terveydestä	yleistyi		
Useiden oireiden kokeminen päivittäin	vähentyi		
Päivittäin koettu väsymys	vähentyi		
Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut	vähentyivät		
Viikoittain koettu päänsärky			
*Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	vähentyi		vähentyminen vuodesta 2006
*Koulu-uupumus	vähentyi	harvinaisempaa	
Ylipaino			

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 18. Erot koetussa terveydessä sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

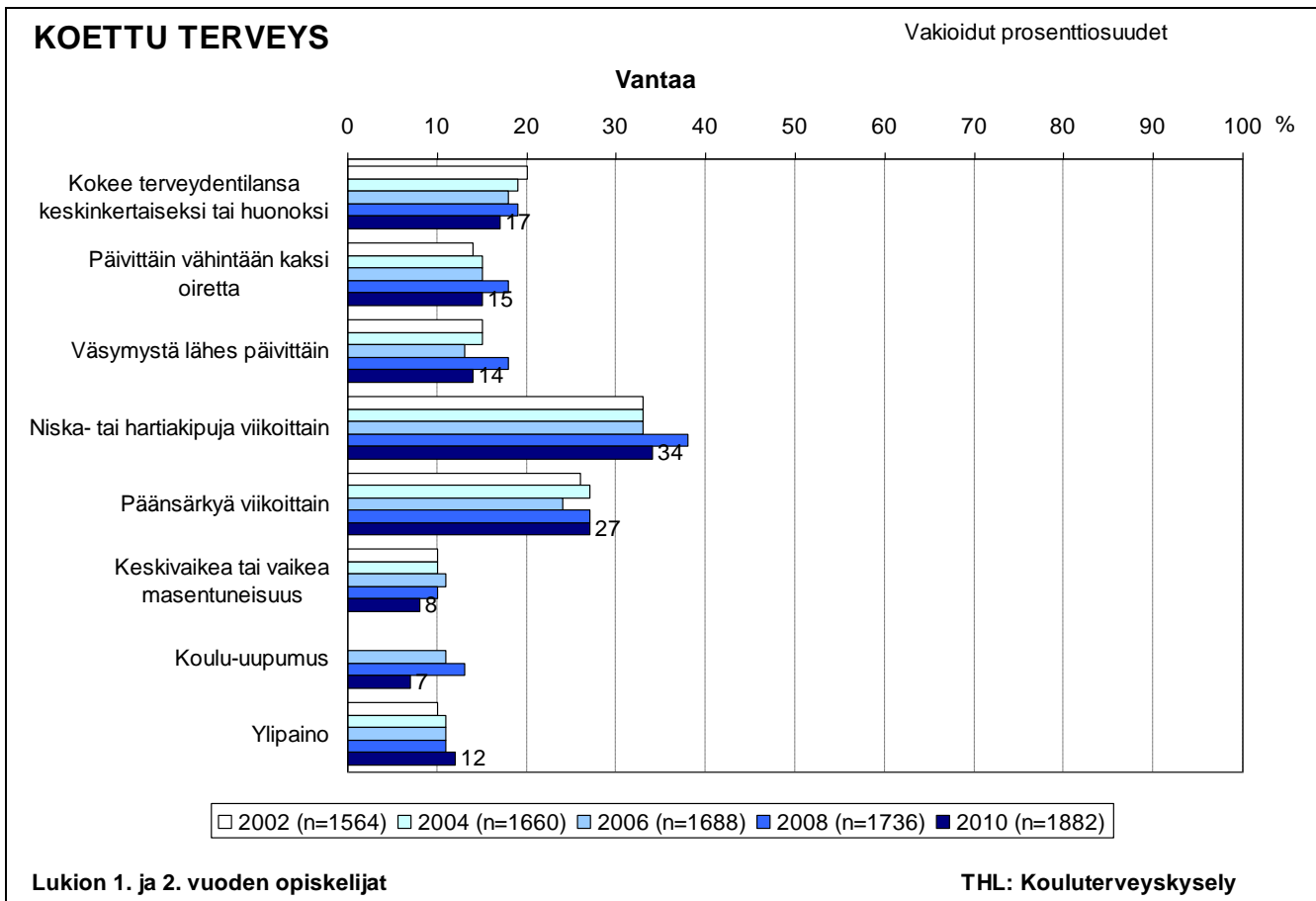
KOETTU TERVEYS	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Kokemus hyvästä terveydestä			
Useiden oireiden kokeminen päivittäin	tytöillä yleisempää		
Päivittäin koettu väsymys	tytöillä yleisempää		
Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut	tytöillä yleisempiä		
Viikoittain koettu päänsärky	tytöillä yleisempää		
*Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
*Koulu-uupumus	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
Ylipaino	pojilla yleisempää		

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

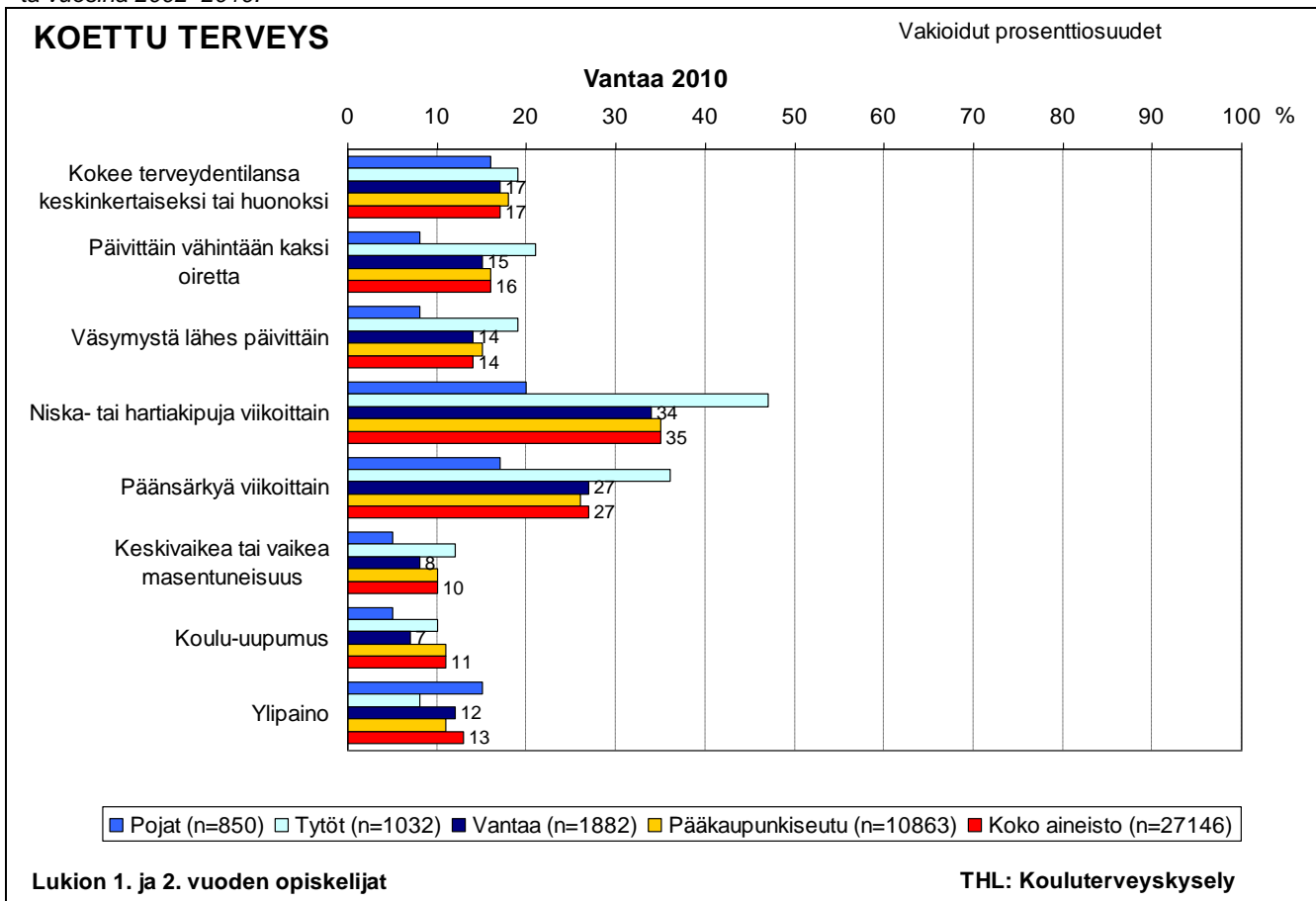
Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

- ****Kokemus hyvästä terveydestä (Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi):** Nuori kokee terveydentilansa melko tai erittäin hyväksi.
- **Useiden oireiden kokeminen päivittäin (Päivittäin vähintään kaksi oiretta):** Indikaattori on muodostettu kahdeksasta tekijästä: niska- tai hartiakivut, selän alaosan kivut, vatsakivut, jännittyneisyys tai hermostuneisuus, ärtyneisyys tai kiu-kunpurkaukset, vaikeudet päästä uneen tai heräileminen öisin, päänsärky, väsymys tai heikotus.
- **Päivittäin koettu väsymys (Väsymystä lähes päivittäin):** Nuorella on ollut lähes päivittäin väsymystä tai heikotusta puolen vuoden aikana.
- **Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut (Niska- tai hartiakipuja viikoittain):** Nuorella on ollut vähintään kerran viikossa niska- tai hartiakipuja puolen vuoden aikana.
- **Viikoittain koettu päänsärky (Päänsärkyä viikoittain):** Nuorella on ollut vähintään kerran viikossa päänsärkyä puolen vuoden aikana.
- **Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus (Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus):** Masentuneisuutta mitataan 12 kysymyksellä Raitasalon mielialakyselystä, joka perustuu Beckin depressio-mittariin.
- **Koulu-uupumus (Koulu-uupumus):** Indikaattori on muodostettu kolmesta Salmela-Aron ja Näätäsen koulu-uupumusmittariin perustuvasta tekijästä: uupumusasteinen väsymys, kyyninen asenne työhön ja opintojen merkityksen vähentyminen sekä kyvyttömyyden ja riittämättömyyden tunne opiskelijana.
- **Ylipaino (Ylipaino):** Nuorella on painoindeksin (BMI) mukaan ylipainoa.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin.

Kuvio 15. Terveysindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.

Kuvio 16. Terveysindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Terveystottumukset

Taulukko 19. Muutokset terveystottumuksissa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010. Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

TERVEYSTOTTUMUKSET	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Aamupalan syöminen arkisin			
Koululounaan syöminen päivittäin			
Hampaiden harjaaminen vähintään kahdesti päivässä			
Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla	yleistyi	yleisempää	
Vähintään neljän tunnin ruutu-aika arkipäivisin			
Myöhään valvominen kouluviikolla	vähentyi		yleistyminen vuodesta 2004 päättyi
*Päivittäinen tupakointi			
Humalajuominen vähintään kerran kuukaudessa	vähentyi		vähentyminen vuodesta 2004
Laittomien huumeiden kokeilu	yleistyi		

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 20. Erot terveystottumuksissa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

TERVEYSTOTTUMUKSET	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Aamupalan syöminen arkisin	pojilla yleisempää		harvinaisempaa
Koululounaan syöminen päivittäin		yleisempää	
Hampaiden harjaaminen vähintään kahdesti päivässä	työillä yleisempää	harvinaisempaa	
Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla	pojilla yleisempää		
Vähintään neljän tunnin ruutu-aika arkipäivisin	pojilla yleisempää	yleisempää	
Myöhään valvominen kouluviikolla	pojilla yleisempää		yleisempää
*Päivittäinen tupakointi		harvinaisempaa	
Humalajuominen vähintään kerran kuukaudessa		harvinaisempaa	harvinaisempaa
Laittomien huumeiden kokeilu	pojilla yleisempää	harvinaisempaa	yleisempää

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

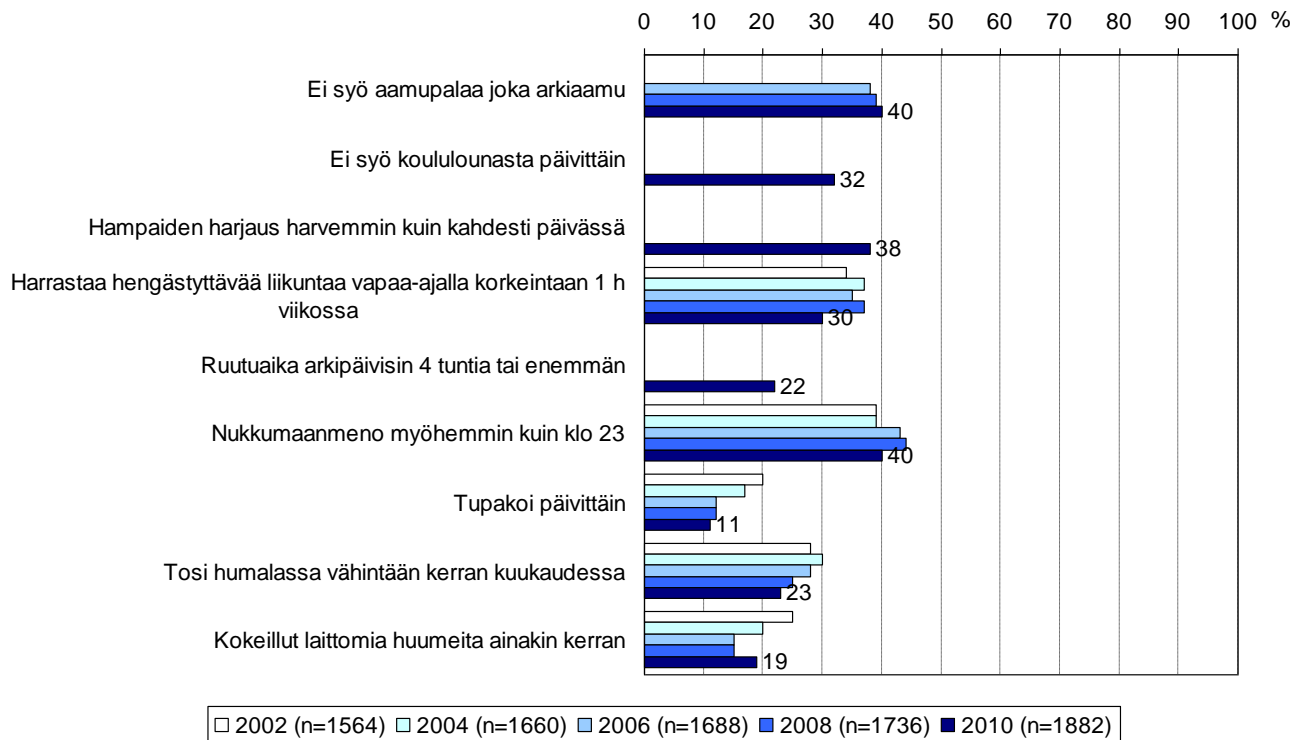
- ****Aamupalan syöminen arkisin** (Ei syö aamupalaa joka arki-aamu): Nuori syö aamupalaa (muutakin kuin vain kahvia, mehua tai muita juomia) jokaisena arki-aamuna.
- ****Koululounaan syöminen päivittäin** (Ei syö koululounasta päivittäin): Nuori syö koululounaan jokaisena opiskelupäivänä.
- ****Hampaiden harjaaminen vähintään kahdesti päivässä** (Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä): Nuori harjaa hampaansa kaksi kertaa päivässä tai useammin.
- ****Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla** (Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa): Nuori harrastaa hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa.
- **Vähintään neljän tunnin ruutu-aika arkipäivisin** (Ruutu-aika arkipäivisin 4 tuntia tai enemmän): Nuori käyttää opiskelupäivinä vähintään neljä tuntia television katseluun, tietokoneen käyttöön sekä kännykkä- ja konsolipeleihin.
- **Myöhään valvominen opiskeluvuorilla** (Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23): Nuori menee nukkumaan opiskelupäivinä tavallisesti noin kello 23 jälkeen.
- **Päivittäinen tupakointi** (Tupakoi päivittäin): Nuori tupakoi kerran päivässä tai useammin.
- **Humalajuominen vähintään kerran kuukaudessa** (Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa): Nuori käyttää alkoholia tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa.
- **Laittomien huumeiden kokeilu** (Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran): Nuori on kokeillut ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, Subutexia, heroïinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumeita.

**Luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

TERVEYSTOTTUMUKSET

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat

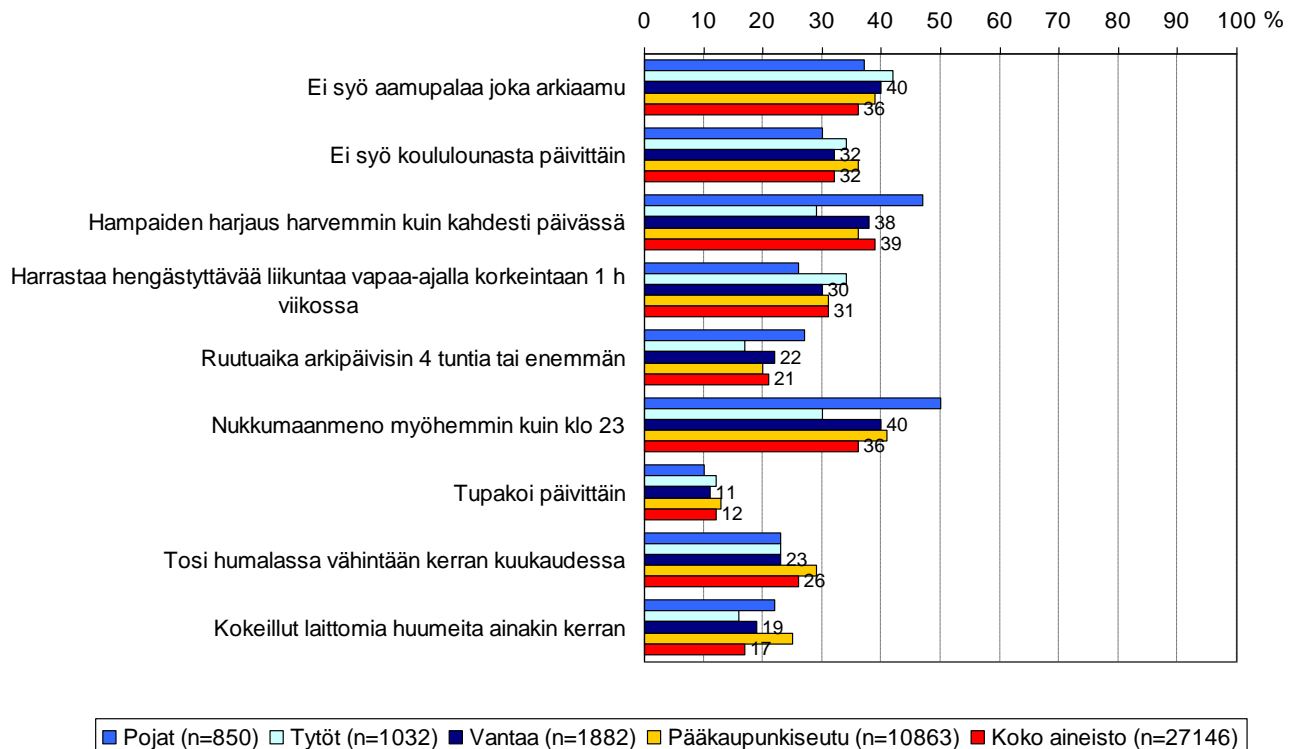
THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 17. Terveystottumusindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.

TERVEYSTOTTUMUKSET

Vakioidut prosenttiosuudet

Vantaa 2010

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat

THL: Kouluterveyskysely

Kuvio 18. Terveystottumusindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

Kokemus opiskelijahuollon tuesta

Taulukko 21. Muutokset opiskelijahuollon tuen kokemisessa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuosina 2002–2010. Jos solu on tyhjä, merkittäviä muutoksia ei ole tapahtunut tai tuloksia ei ole aiemmilta vuosilta.

KOKEMUS OPISKELIJAHUOLLON TUESTA	Vuosi 2010 verrattuna edelliseen kyselyvuoteen	Vuosi 2010 verrattuna kaikkiin aikaisempiin kyselyvuosiin	Muutos pidemmällä aikavälillä
Kouluterveydenhoitajalle pääsyn kokeminen vaikeaksi			
Koululääkärille pääsyn kokeminen vaikeaksi	vähentyi		
Koulukuraattorille pääsyn kokeminen vaikeaksi	vähentyi	harvinaisempaa	
Koulupsykologille pääsyn kokeminen vaikeaksi	vähentyi	harvinaisempaa	
*Avun saaminen koulunkäynnin vaikeuksiin	vähentyi		
Avun saaminen itseä huolestuttaviin asioihin			

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

Taulukko 22. Erot opiskelijahuollon tuen kokemisessa sukupuolten välillä sekä verrattuna maakuntaan ja koko aineistoon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010.

Jos solu on tyhjä, merkittäviä eroja ei ole.

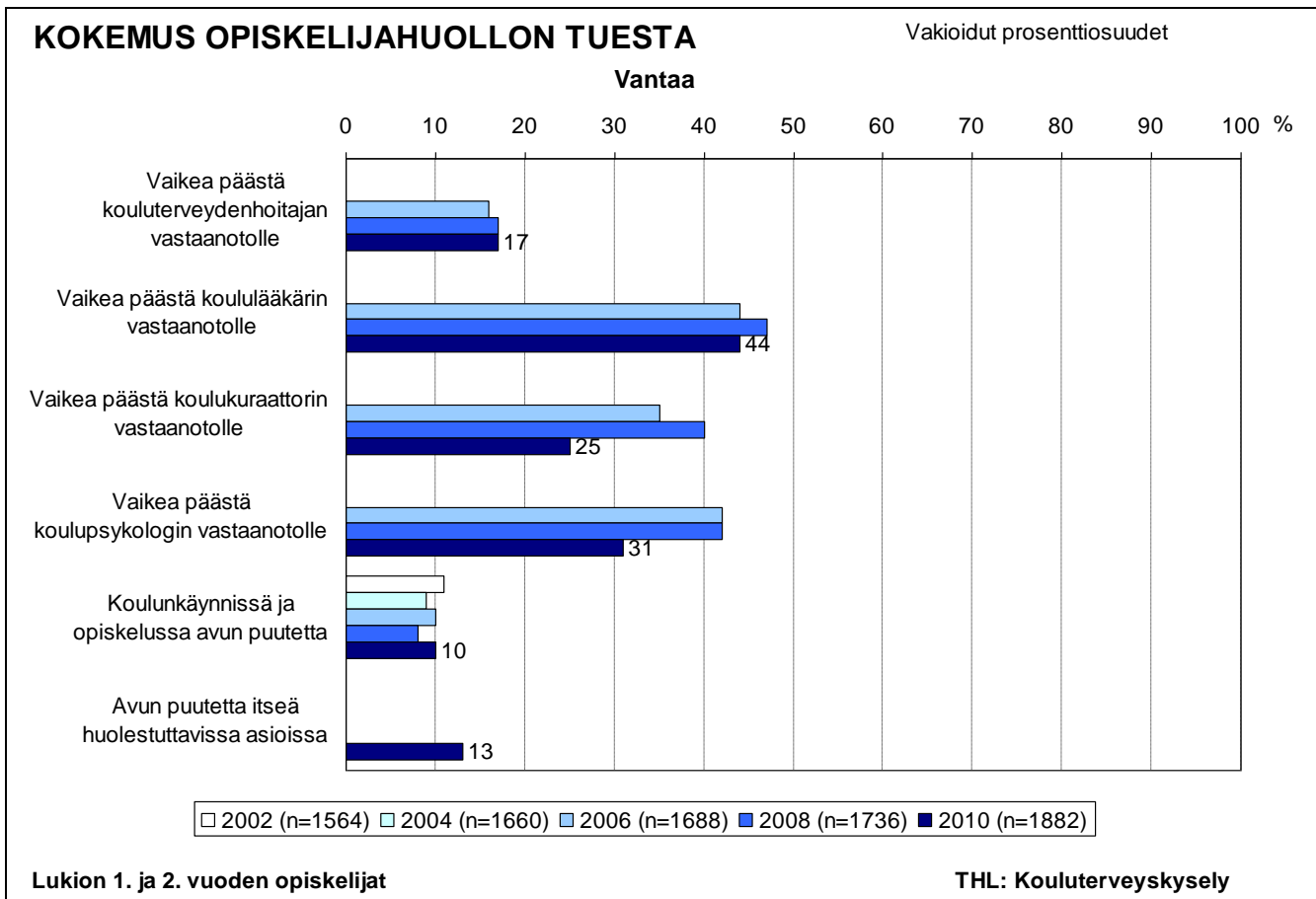
KOKEMUS OPISKELIJAHUOLLON TUESTA	Ero sukupuolten välillä vuonna 2010	Ero Pääkaupunki-seutuun vuonna 2010	Ero koko aineistoon vuonna 2010
Kouluterveydenhoitajalle pääsyn kokeminen vaikeaksi	tytöillä yleisempää		
Koululääkärille pääsyn kokeminen vaikeaksi	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
Koulukuraattorille pääsyn kokeminen vaikeaksi	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
Koulupsykologille pääsyn kokeminen vaikeaksi	tytöillä yleisempää	harvinaisempaa	harvinaisempaa
*Avun saaminen koulunkäynnin vaikeuksiin			
Avun saaminen itseä huolestuttaviin asioihin	pojilla yleisempää	yleisempää	yleisempää

*Indikaattorin alhaisesta %-osuudesta johtuen huomioidaan pienemmät muutokset ja erot

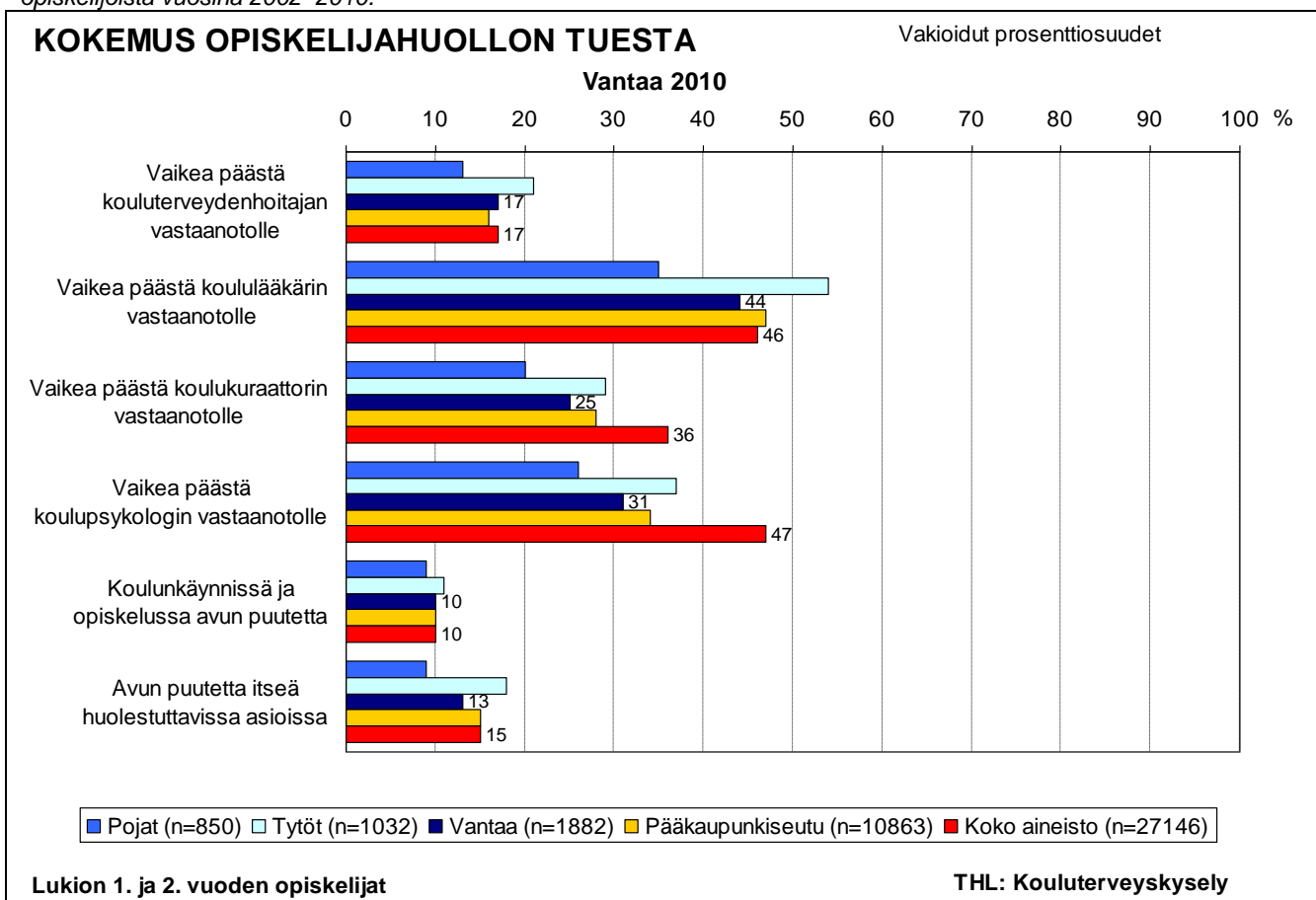
Indikaattorit on kuvattu alla lyhyesti. Niiden tarkempi kuvaus on esitetty liitteessä 1. Yllä olevissa taulukoissa indikaattorien nimiä on yksinkertaistettu. Kuvioissa ja liitetaulukoissa käytetyt todelliset indikaattorien nimet ovat sulkeissa.

- **Kouluterveydenhoitajalle pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle): Nuori kokee kouluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- **Koululääkärille pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä koululääkärin vastaanotolle): Nuori kokee koululääkärin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- **Koulukuraattorille pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä koulukuraattorin vastaanotolle): Nuori kokee koulukuraattorin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- **Koulupsykologille pääsyn kokeminen vaikeaksi** (Vaikea päästä koulupsykologin vastaanotolle): Nuori kokee koulupsykologin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.
- ****Avun saaminen opiskelun vaikeuksiin** (Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta): Nuori kokee saavansa apua kotoa tai koulusta aina tai useimmiten, kun hänellä on vaikeuksia koulunkäynnissä ja opiskelussa.
- ****Avun saaminen itseä huolestuttaviin asioihin** (Avun puutetta itseä huolestuttavissa asioissa): Indikaattori on muodostettu kahdeksasta nuorta huolestuttavasta asiasta, joihin nuori on saanut apua koulun aikuisilta tai koulun ulkopuolisilta ammattiauttajilta: alkoholin liiallinen käyttö, tupakointi, ylipaino tai syömisongelmat, väkivalta, paha olo tai mielenterveysasiat, perheen sisäiset asiat, ystävyys- tai seurustelusuhteet, seksuaaliterveys.

**luettavuuden parantamiseksi tulos on esitetty taulukossa käänteisenä verrattuna raportin indikaattorikuvioihin

Kuvio 19. Opiskelijahuoltoindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2002–2010.

Kuvio 20. Opiskelijahuoltoindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2010.

ILON- JA HUOLENAIHEET

Seuraavassa esitellään tiivistetysti tärkeimmät ilon- ja huolenaiheet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailta sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla vuonna 2010. Mukaan on valittu merkittävät kahden viimeisimmän kyselyvuoden välillä ja pidemmällä aikavälillä tapahtuneet muutokset. Lisäksi on kerrottu, jos ilmiön esiintyvyys kunnassa on kokonaisluvuksi pyöristettynä nolla prosenttia.

Ilon- ja huolenaiheet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilailta

ILONAIHEET	HUOLENAIHEET
Muutokset verrattuna edelliseen kyselyvuoteen • Vanhempien tupakointi vähentyi• Vanhemmat tiesivät paremmin lapsensa viikonloppuiltojen viettopaikan• Läheiset ystävyyssuhteet yleistyivät• Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat vähentyivät• Koulutapaturmat vähentyivät• Koulun työilmapiiri parani• Kuulluksi tuleminen koulussa lisääntyi• Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin lisääntyi• Koettu terveydentila parani• Useiden oireiden kokeminen päivittäin vähentyi• Päivittäin koettu väsymys vähentyi• Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut vähentyivät• Viikoittain koettu päänsärky vähentyi• Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus vähentyi• Koulu-uupumus vähentyi• Päivittäinen tupakointi vähentyi• Humalajuominen vähentyi• Koululääkärin vastaanotolle pääsy koettiin helpommaksi Muutokset pidemmällä aikavälillä • Vanhempien tupakointi vähentyi• Perheen yhteinen ateriointi iltaisin lisääntyi• Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla lisääntyi	Muutokset verrattuna edelliseen kyselyvuoteen • Vanhempien työttömyys lisääntyi• Toistuva rikkeiden teko lisääntyi• Huumeokeilut lisääntyivät• Kouluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsy koettiin vaikeammaksi

Ilon- ja huolenaiheet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla

ILONAIHEET	HUOLENAIHEET
Muutokset verrattuna edelliseen kyselyvuoteen • Vanhempien tupakointi vähentyi• Vanhemmat tiesivät paremmin lapsensa viikonloppuiltojen viettopaikan• Perheen yhteinen ateriointi iltaisin lisääntyi• Läheisen alkoholin käytön aiheuttamat ongelmat vähentyivät• Koulun fyysiset työolot koettiin paremmiksi• Koulun työilmapiiri parani• Koulutyön määrä koettiin kohtuullisemmaksi• Opiskeluun liittyvät vaikeudet vähentyivät• Tietoisuus tavoista vaikuttaa koulun asioihin lisääntyi• Koettu terveydentila parani• Useiden oireiden kokeminen päivittäin vähentyi• Päivittäin koettu väsymys vähentyi• Viikoittain koetut niska- tai hartiakivut vähentyivät• Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus vähentyi• Koulu-uupumus vähentyi• Liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla lisääntyi• Myöhään valvominen koulupäiviä edeltävinä iltoina vähentyi• Humalajuominen vähentyi• Koululääkärin vastaanotolle pääsy koettiin helpommaksi• Koulukuraattorin vastaanotolle pääsy koettiin helpommaksi• Koulupsykologin vastaanotolle pääsy koettiin helpommaksi Muutokset pidemmällä aikavälillä • Koulun fyysiset työolot koettiin paremmiksi• Humalajuominen vähentyi	Muutokset verrattuna edelliseen kyselyvuoteen • Vanhempien työttömyys lisääntyi• Huumeekokeilut lisääntyivät• Avun saaminen koulunkäynnin vaikeuksiin vähentyi

POHDINTA

Nuoren hyvinvointiin ja opiskelun sujumiseen vaikuttavat keskeisesti kokemus elämänhallinnasta, omien voimien ja kykyjen riittävydestä sekä sosiaalisesta tuesta. Opiskelukykyä tukevat hyvät voimavarat, turvallinen ja terveellinen opiskeluympäristö, opiskelutaidot sekä riittävä opetus- ja ohjaustoiminta.^{5,6,7} Nuoren omilla voimavaroilla tarkoitetaan hänen persoonallisuuttaan, itsetuntemustaan, elämäntilannettaan, perhe- ja ystävyysuhteitaan, terveydentilaansa sekä terveyteen vaikuttavia käyttäytymistottumuksia. Opiskeluympäristöllä puolestaan tarkoitetaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä. Fyysinen opiskeluympäristö koostuu erilaisista oppimisympäristöistä ja fyysisistä opiskeluolosuhteista, opintojen järjestämisestä, opetusvälineistä sekä välituntiympäristöistä ja taukotioloista. Psyykinen ja sosiaalinen ympäristö sisältää kouluhenkilöstön ja nuorten välisen ja keskinäisen vuorovaikutuksen sekä opiskeluilmapiirin. Vertaistuella on huomattava merkitys opintojen sujumiseen. Opiskelukyvyn taustalla vaikuttavat luonnollisesti myös yleiset sosioekonomiset, kulttuuriset ja ympäristön olosuhteet. Jonkin osa-alueen alentuneita resursseja voi jossain määrin kompensoida toisilla.⁸ Esimerkiksi opiskeluympäristö voi tukea nuorta silloin, kun elämäntilanne tilapäisesti heikentää hänen voimavarojaan.

Opiskelukykyyn vaikuttavia tekijöitä

Kouluterveyskyselyn valtakunnallisten tulosten mukaan valtaosa nuorista kokee terveydentilansa hyväksi. Yläluokkalaisten ja lukiolaisten arviot omasta terveydentilasta ovat parantuneet hieman 2000-luvun aikana, vaikka pitkäaikaissairauksien tai erilaisten oireiden yleisyydessä ei ole tapahtunut vähenemistä samalla ajanjaksolla. Yleisimpiä oireita ovat niska-hartiaseudun kivut sekä päänsärky. Keskimäärin joka seitsemännellä nuorella on väsymystä lähes päivittäin. Nuorten masentuneisuus on pysynyt yhtä yleisenä läpi 2000-luvun. Masentuneisuutta on 13 prosentilla peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista, 10 prosentilla lukiolaisista ja 12 prosentilla ammattiin opiskelevista. Oireilua vähentää ja hyvinvointia sekä oppimista edesauttaa säännöllinen arkirytmä, joka koostuu riittävästä levosta, hyvästä ravitsemuksesta ja liikunnasta.

Runsas ruutu-aika esteenä päivittäiselle liikunnalle ja riittävälle yöunelle

Kouluterveyskyselyn mukaan liikunnan harrastaminen vapaa-aikana on lisääntynyt nuorilla hitaasti ja vähän liikkuvien osuus on nyt pienempi kuin 2000-luvun alussa. Liikunnan harrastamiseen on kuitenkin edelleen syytä kiinnittää huomiota, sillä kolmasosa yläluokkalaisista ja lukiolaisista harrastaa hengästyttävää liikuntaa korkeintaan tunnin viikossa. Ammattiin opiskelevilla liikunnan harrastaminen on vieläkin harvinaisempaa. Heistä lähes puolet harrastaa hengästyttävää liikuntaa korkeintaan tunnin viikossa.

Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan lasten ja nuorten liikunnan harrastaminen seuroissa on yleistynyt, mutta muu fyysinen aktiivisuus on vähentynyt. Tutkimuksen mukaan liikunnan harrastaminen koulujen liikuntakerhoissa sekä omatoiminen urheilu yksin tai kaverin kanssa on vähentynyt. Myös urheilevien lasten ja nuorten kokonaisliikuntamäärät ovat suosituksiin nähden liian pienet. Organisoitujen seuraharjoitukset eivät yksin riitä täyttämään nuorten liikunnan tarvetta. Tämä selittää osaltaan lasten ja nuorten fyysisen kunnon heikkenemistä.⁹

Fyysisen aktiivisuuden perussuosituksen mukaan kaikkien 13–18-vuotiaiden tulee liikkua vähintään puolitoista tuntia päivässä. Päivittäisen fyysisen aktiivisuuden tulee sisältää runsaasti reipasta liikun-

⁵ Kurri, Eero: Opintojen pitkittymisen dilemma. Tutkimus opintojen sujumattomuustekijöistä yliopistoissa ja niihin vaikuttamisen keinoista. Helsinki: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs. 27, 2006.

⁶ Laaksonen, Elina: Yliopisto-opiskelijoiden psyykinen oireilu ja siihen yhteydessä olevat tekijät. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 38, 2005.

⁷ Lounasmaa, Jouni & Tuori, Marja-Riitta & Kunttu, Kristiina & Huttunen, Teppo: Opiskelukyky ja oteen saaminen opiskelusta. Teoksessa: Kunttu, Kristiina (toim.): Oireilevan opiskelijan viesti? Tutkimuksia Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2000-aineistosta. Sosiaali- ja terveysturvan katsauksia 63. Helsinki: Kansaneläkelaitos, 2004.

⁸ Opiskeluterveydenhuollon opas. Julkaisu 2006:12. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2006.

⁹ Nuori Suomi ry:n tiedote 22.4.2010.

http://nuorisuomi.fi/files/ns2/tiedotteet/100422_Kansallinen_liikuntatutkimus2009_2010_lapset_ja_nuoret_uusin.pdf. [luettu 31.5.2010].

taa, jonka aikana sydämen syke ja hengitys kiihtyvät ainakin jonkin verran. Lisäksi yli kahden tunnin pituisia istumisjaksoja tulee välttää. Ruutu-aikaa viihdemedian ääressä saa olla korkeintaan kaksi tuntia päivässä.¹⁰

Kouluterveyskyselyn valtakunnallisten tulosten mukaan korkeintaan kaksi tuntia ruudun ääressä vietti koulupäivinä 34 prosenttia peruskoulun yläluokkalaisista, 37 prosenttia lukiolaisista ja 28 prosenttia ammattiin opiskelevista. Viikonloppuisin ruudun ääressä korkeintaan kaksi tuntia vietti vain joka kuudes nuori. Lasten ja nuorten terveysseurannan tutkimusaineistossa suositusten mukaisen ajan ruudun ääressä vietti arkipäivisin vain 23 prosenttia ja viikonloppuisin 10 prosenttia kahdeksaluokkalaisista¹¹. Kouluterveyskyselyn mukaan joka kymmenes nuori käytti koulupäivinä vähintään kuusi tuntia katselemalla televisiota, käyttämällä tietokonetta tai pelaamalla kännykkä- tai konsolipelejä. Viikonloppuisin näin paljon aikaa ruudun ääressä vietti joka viides nuori.

Runsas ruutu-aika on este päivittäisen liikunnan sekä riittävän yöunen toteutumiselle. Ne nuoret, jotka käyttävät huomattavan paljon aikaa ruudun ääressä, eivät todennäköisesti ennätä liikkumaan riittävästi.¹² Toisaalta runsaan ruudun ääressä istumisen on todettu olevan varsin yleistä myös liikuntaa harrastavilla nuorilla¹³.

Runsas informaatio- ja kommunikaatioteknologian käyttö heikentää nuorten nukkumistottumuksia ja lisää väsymystä ja on sitä kautta kielteisesti yhteydessä nuorten koettuun terveydentilaan ja oireisiin¹⁴. Myös liiallisella istumisella on havaittu olevan itsenäisiä, liikunnan harrastamisesta riippumattomia haitallisia yhteyksiä terveyteen¹⁵. Runsaan istumisen on todettu liittyvän nuorten lihavuuteen sekä alaselän, niskan ja olkapään kipuihin tytöillä ja niskakipuun pojilla riippumatta liikunnan harrastamisen määrästä^{16,17,18}.

Nuorten fyysistä kuntoa tulee arvioida kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa. Arviointi voidaan tehdä keskustellen nuoren ja hänen huoltajansa kanssa sekä yhteistyössä opettajien kanssa. Tavoitteena on motivoida nuorta harrastamaan liikuntaa sekä tunnistaa oppilaat, joiden kunto edellyttää tarkempaa selvitystä esimerkiksi yhdessä liikunnanopettajan kanssa.¹⁹

Päihteiden käyttö haittaa opiskelua

Oppilaan tai opiskelijan päihteiden käyttö voi näkyä esimerkiksi toistuvina poissaoloina, myöhästelyinä, tehottomuutena tai opintojen viivästymisenä. Päihdeongelmaan liittyy usein myös muita psykososiaalisia ongelmia, jotka voivat haitata opintoja.²⁰

Kouluterveyskyselyn mukaan nuorten asenteet päihteiden käyttöä kohtaan ovat muuttuneet selvästi sallivampaan suuntaan 2000-luvun puolivälistä alkaen. Huolestuttavaa kehitystä on havaittavissa huumeekokeiluja kuvaavissa tuloksissa. Vuonna 2008 laittomia huumeita oli kokeillut 12 prosenttia lukiolaisista ja 20 prosenttia ammattiin opiskelevista. Vuonna 2010 vastaavat osuudet olivat 17 ja 23

¹⁰ Fyysisen aktiivisuuden suositus kouluikäisille 7–18-vuotiaille. Helsinki: Opetusministeriö & Nuori Suomi ry., 2008.

¹¹ Terveystemme – Lasten terveys -sivusto. <http://www.terveytemme.fi/lastenterveys>. [luettu 31.5.2010]. Ks. myös Mäki, Päivi & Hakulinen-Viitanen, Tuovi & Kaikkonen, Risto & Koponen, Päivikki & Ovaskainen, Marja-Leena & Sippola, Risto & Virtanen, Suvi & Laatikainen, Tiina & LATE-työryhmä (toim.): Lasten terveys. LATE-tutkimuksen perustulokset lasten kasvusta, kehityksestä, terveydestä, terveystottumuksista ja kasvuympäristöstä. Raportti 2/2010. Helsinki: THL, 2010.

¹² Fyysisen aktiivisuuden suositus kouluikäisille 7–18-vuotiaille. Helsinki: Opetusministeriö & Nuori Suomi ry., 2008.

¹³ Tammelin, Tuija & Ekelund, Ulf & Remes, Jouko & Näyhä, Simo: Physical activity and sedentary behaviors among Finnish youth. *Medicine & Science in Sports & Exercise* 39 (2007): 7,1067–1074.

¹⁴ Punamäki, Raija-Leena & Wallenius, Marjut & Nygård, Clase-Håkan & Saarni, Lea & Rimpelä, Arja: Use of information and communication technology (ICT) and perceived health in adolescence: The role of sleeping habits and waking-time tiredness. *Journal of adolescence* 30 (2007): 4, 569–585.

¹⁵ Fyysisen aktiivisuuden suositus kouluikäisille 7–18-vuotiaille. Helsinki: Opetusministeriö & Nuori Suomi ry., 2008.

¹⁶ Tammelin, Tuija & Laitinen, Jaana & Näyhä, Simo & Remes, Jouko & Ekelund, Ulf & Ong, Ken & Järvelin, Marjo-Riitta: Liikunta, istuminen ja uni liittyvät nuorten lihavuuteen ja keskivartalolihavuuteen. *Liikunta & Tiede* 44 (2007): 5, 60.

¹⁷ Auvinen, Juha & Tammelin, Tuija & Taimela, Simo & Zitting, Paavo & Karppinen, Jaro: Neck and shoulder pains in relation to physical activity and sedentary activities in adolescence. *Spine* 32 (2007): 9,1038–1044.

¹⁸ Auvinen, Juha & Tammelin, Tuija & Taimela, Simo & Zitting, Paavo & Karppinen, Jaro: Associations of Physical Activity and Inactivity with Low Back Pain in Adolescents. *Scandinavian Journal of Medicine Science in Sports* 18 (2008): 2,188–194.

¹⁹ Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto. Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamishojeet. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2009: 20. Helsinki: STM, 2009.

²⁰ Lääketieteen ja hammaslääketieteen opiskelijoiden päihdeohjelma. Turun yliopisto, Lääketieteellinen tiedekunta, 2010. http://www.med.utu.fi/opiskelu/opiskelijoiden_paihdeohjelma.pdf. [luettu 22.6.2010].

prosenttia. Myös huumeita kokeilleiden yläluokkalaisten osuus kasvoi samana ajanjaksona 7 prosentista 9 prosenttiin oppilaista. Nuorten huumeikokeilujen lisääntyminen näyttäisi johtuvan lisääntyneestä kannabistuotteiden kokeilusta. Muita laittomia huumeita kokeilleiden osuuksissa ei ole nähtävissä merkittäviä muutoksia. Nuorten tupakointi ja alkoholin käyttö ovat kuitenkin vähentyneet 2000-luvun alusta. Vuonna 2010 vähintään kerran kuussa itsensä humalaan joi 16 prosenttia yläluokkalaisista, 26 prosenttia lukiolaisista ja 39 prosenttia ammattiin opiskelevista. Viikoittain alkoholia käytti 7 prosenttia yläluokkalaisista, 13 prosenttia lukiolaisista ja 24 prosenttia ammattiin opiskelevista. Päivittäin tupakoivia oli peruskoululaisista 15 prosenttia, lukiolaisista 12 prosenttia ja ammattiin opiskelevista 40 prosenttia.

Kouluterveyskyselyn tuloksista poiketen Nuorten terveystapatutkimuksessa havaittiin alkoholin käytössä ja tupakoinnissa joiltain osin viitteitä myönteisen kehityksen pysähtymisestä ja jopa kääntymisestä terveyden kannalta kielteiseen suuntaan. Päivittäisen tupakoinnin pitkään jatkunut väheneminen pysähtyi ja kääntyi uudelleen nousuun 14–16-vuotiailla pojilla. Raittiuden lisääntyminen loppui kaikissa ikäryhmissä ja molemmilla sukupuolilla. Humalajuomisen väheneminen pysähtyi 14–16-vuotiailla. 18-vuotiailla itsensä tosihumalaan juovien osuudet olivat koko 30-vuotisen tutkimusjakson korkeimmat, etenkin tytöillä.²¹

Viime aikoina nuorten alkoholin käyttö on kehittynyt suuntaan, jossa osa nuorista pidättäytyy alkoholista joko kokonaan tai rajaa sen käytön harvoihin poikkeustilanteisiin, kun taas osalla nuorista kulutus saattaa jopa kasvaa tai muuttua aiempaa riskialttiimmaksi. Esimerkiksi ESPAD- tutkimuksessa raittiuden havaittiin lisääntyneen ja humalajuomisen vähentyneen erityisesti ydinperheissä asuvien, korkeasti koulutettujen vanhempien nuorilla, jotka menestyivät hyvin koulussa. Päihteiden käyttöä esiintyi puolestaan enemmän nuorilla, jotka lintsasivat koulusta ja joiden vanhemmat eivät valvoneet nuorten vapaa-ajan käyttöä. Raittius väheni käytettävissä olevien rahojen lisääntyessä.^{22,23}

Ongelmasoisesti päihteitä käyttävät nuoret voidaan jakaa niihin, joiden ongelmat johtuvat humalajuomisesta ja huumeikokeiluista sekä niihin, joilla päihteiden käyttö liittyy laajempaan psykososiaaliseen ongelmavyyhteen. Jälkimmäisessä ryhmässä ongelmat alkavat usein jo lapsuudessa ja voivat siirtyä sukupolvelta toiselle. Nuoren päihdeongelman taustalta löytyy usein syrjäytymistä, sosiaalisia ongelmia sekä terveysongelmia. Väestötutkimuksissa on todettu, että päihdehäiriöisistä nuorista enemmistöllä on samaan aikaan esimerkiksi käytös- ja uhmakkuushäiriöitä, masennusta, ahdistuneisuushäiriöitä tai ADHD. Poikien käytöshäiriöiden ja hyperaktiivisuuden on havaittu ennustavan humalajuomista, päivittäistä tupakointia ja huumerikoksia. Erityisesti suuressa riskissä olevien nuorten, kuten käytöshäiriöisten, lastensuojeluasiakkaiden, koulupudokkaiden sekä rikoksia tekevien nuorten hoidontarve tulee aina selvittää systemaattisesti. Päihdeongelmien tunnistamisen jälkeen haasteena on hoitoonohjaus, jota hankaloittaa sopivien hoitopolkujen puute tai vähäisyys.^{24,25}

Perheen taloudelliset ongelmat heijastuvat perheen ilmapiiriin

Perheen hyvinvointi vaikuttaa ratkaisevasti nuoren kokemukseen elämänhallinnasta, sosiaalisesta tuesta ja omista voimavaroista. Yksi perheen hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä on taloudellinen toimeentulo. Kouluterveyskyselyn mukaan vanhempien työttömyys on yleistynyt selvästi edellisestä kyselyvuodesta. Ainakin toinen vanhemmista oli ollut kuluneen vuoden aikana työttömänä 32 prosentilla yläluokkalaisista, 28 prosentilla lukiolaisista ja 39 prosentilla ammattiin opiskelevista. Yhä suurempi osa lapsista ja nuorista kuuluu pienituloisiin perheisiin. Lapsiköyhyysaste on kasvanut voimak-

²¹ Rainio, Susanna & Pere, Lasse & Lindfors, Pirjo & Lavikainen, Hanna & Saarni, Lea & Rimpelä, Arja: Nuorten terveystapatutkimus 2009. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977–2009. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:47. Helsinki: STM, 2009.

²² Karvonen, Sakari: Jakautuuko nuorten juominen kahtia? Yhteiskuntapolitiikka 75 (2010): 2, 182–193.

²³ Metso, Leena & Ahlström, Salme & Huhtanen, Petri & Leppänen, Minna & Pietilä, Eija: Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2007. ESPAD-tutkimuksen tulokset. Raportti 6/2009. Helsinki: THL, 2009.

²⁴ Niemelä, Solja: Päihdeongelmat nuoruusiällä. Esitys Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat – seminaarissa 28.4.2010. <http://info.stakes.fi/kouluterveys/erityinentuki/niemela.p.df> [luettu 22.6.2010].

²⁵ Niemelä, Solja: Nuorten päihdehäiriöiden hoito ja päihdepalveluiden kehittäminen. Nuorten hyvin- ja pahoinvointi. Konsensuskokous 2010. Vammala: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, Suomen akatemia, 2010.

kaasti edellisen, 1990-luvun laman jälkeen ja on nyt korkeammalla kuin koskaan 1970-luvun alun jälkeen.²⁶

Edellisestä lamasta opittiin, että kulutusmahdollisuuksien väheneminen ei ollut taloudellisten ongelmien merkittävin seuraus lasten elämässä. Merkittävämpiä olivat ne vaikutukset, joita lamalla oli perheen ilmapiiriin ja vanhempien jaksamiseen. Lasten kokemukset lamasta välittyivät sen kautta, miten vanhemmat pystyivät käsittelemään laman seurauksia ja miten he jaksoivat. Laman vaikutukset perheen ilmapiiriin ja keskinäisiin suhteisiin olivat voittopuolisesti kielteisiä. Harvinaiset myönteiset vaikutukset näkyivät joissain perheissä yhdessä olon lisääntymisenä sekä yhteishengen paranemisena.²⁷

Talousvaikeuksien aiheuttamat vanhempien mielenterveys- ja parisuhdeongelmat heijastuvat vanhemmuuteen ja välittävät tätä kautta laman kielteisiä vaikutuksia lasten mielenterveyteen. Vanhempaan mielenterveysongelmien tiedetään olevan merkittävä riski toimivalle vanhemmuudelle sekä lapsen hyvinvoinnille, kuten sosiaalisille suhteille, kouluasuoriutumiselle ja mielenterveydelle.²⁸ Taloudellisista ongelmista kärsivissä perheissä lapset voivat joutua kohtaamaan sellaisia aikuisten vaikeuksia ja ahdistusta, joiden vaikutukset heihin ovat vaikeasti mitattavissa, ja jotka voivat tulla esiin vasta pitkän ajan kuluttua.

Läheisen alkoholin käyttö on riski nuoren mielenterveydelle

Läheisten liiallinen alkoholin käyttö vaikuttaa kielteisesti nuorten hyvinvointiin. Kouluterveyskysely kartoittaa nuoren kokemusta jonkun hänelle läheisen ihmisen alkoholin käytöstä. Läheisiä voivat olla perheenjäsenten lisäksi esimerkiksi ystävät. Tulosten mukaan 13 prosenttia yläluokkalaisista, 14 prosenttia lukiolaisista ja 18 prosenttia ammattiin opiskelevista koki, että läheisen alkoholin käyttö oli aiheuttanut ongelmia omaan elämään. Lasten ja nuorten terveysseurannan tutkimusaineistossa kahdeksaslukulaisten isistä neljäsosalla ja äideistä 7 prosentilla oli vähintään lievästi kasvanut alkoholihaittojen riski²⁹.

Perheissä, joissa käytetään runsaasti päihteitä, lapset ottavat usein jo varhain aikuisen vastuun ja vaikuttavat pärjääviltä. Emotionaalista huolenpitoa ja ikäkauteen kuuluvia kehitysmahdollisuuksia vaille jäävä lapsi on kuitenkin altis psyykkisille ongelmille, kuten masennukselle ja syömishäiriöille.³⁰ Paljon päihteitä käyttävien vanhempien lapsilla on kasvanut riski erityyppiseen ongelmakäyttäytymiseen. Päihdeongelmat aiheuttavat usein myös riskin niiden siirtymisestä seuraavalle sukupolvelle.³¹ Vanhempien päihteiden käytön vaikutukset lapsen myöhempään elämään eivät kuitenkaan ole yksiselitteisiä. Tämä antaa mahdollisuuden ongelmien ylisukupolvisen ketjun murtamiseen oikein kohdenetulla avulla ja tuella.³²

Peruspalvelujärjestelmissä, kuten koulussa ja terveydenhuollossa, kohdataan jatkuvasti perheitä, joissa on päihdeongelmia³³. Olemassa olevat auttamis- ja tukirakenteet tunnistavat kuitenkin vain pienen osan päihdeperheistä ja suuri osa lievemmistä ongelmista jää aikuiskeskeisessä ja sektoreittain jakautuneessa järjestelmässä piiloon.³⁴

²⁶ Salmi, Minna & Sauli, Hannele & Lammi-Taskula, Johanna: Lapsiperheiden toimeentulo. Teoksessa: Lammi-Taskula, Johanna & Karvonen, Sakari, & Ahlström, Salme. (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: THL, 2009.

²⁷ Salmi, Minna & Huttunen, Jouko & Yli-Pietilä, Päivi: Lapset ja lama. Stakes Raportteja 197. Helsinki: Stakes, 1996.

²⁸ Leinonen, Jenni: Families in struggle: Child mental health and family well-being in Finland during the economic recession of the 1990s: The importance of parenting. Stakes. Helsinki, 2004.

²⁹ Terveystemme – Lasten terveys -sivusto. <http://www.terveytemme.fi/lastenterveys>. [luettu 31.5.2010]. Ks. myös Mäki, Päivi & Hakulinen-Viitanen, Tuovi & Kaikkonen, Risto & Koponen, Päivikki & Ovaskainen, Marja-Leena & Sippola, Risto & Virtanen, Suvi & Laatikainen, Tiina & LATE-työryhmä (toim.): Lasten terveys. LATE-tutkimuksen perustulokset lasten kasvusta, kehityksestä, terveydestä, terveystottumuksista ja kasvuympäristöstä. Raportti 2/2010. Helsinki: THL, 2010.

³⁰ Mylant, Marylou & Ide, Bette & Cuevas, Elizabeth & Meehan, Maurita: Adolescent children of alcoholics: vulnerable or resilient? Journal of the American Psychiatric Nurses Association 8 (2002) 2, 57–64.

³¹ Holmila, Marja & Bardy, Marjatta & Kouvonon, Petra: Lapsuus päihdeperheessä ja kielteisen sosiaalisen perimän voittaminen. Yhteiskuntapolitiikka 73 (2008) 4, 421–432.

³² Holmila, Marja & Raitasalo, Kirsimarja: Lapsuudenkodin alkoholin liikakäytön vaikutukset. Teoksessa: Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari & Simpura, Jussi & Heikkikä, Matti (toim.): Suomalaisten hyvinvointi 2008. Helsinki: Stakes, 2008.

³³ Peltoniemi, Teuvo: Päihdeperheiden lapset auttamisjärjestelmässä. Teoksessa: Utoslahti, Kirsi & Peltoniemi, Teuvo (toim.): Pikkuikäisiä. Kirjoituskilpailun kertomuksia ja tutkimustietoa Lasinen lapsuus -hankkeesta. A-klinikkasäätiön raporttisarja nro 42. Helsinki: A-klinikkasäätiö, 2003.

³⁴ Holmila, Marja & Bardy, Marjatta & Kouvonon, Petra: Lapsuus päihdeperheessä ja kielteisen sosiaalisen perimän voittaminen. Yhteiskuntapolitiikka 73 (2008) 4, 421–432.

Opiskeluolosuhteissa on vielä parannettavaa

Kouluterveyskyselyn mukaan lukiolaisten fyysiset työolot ovat parantuneet 2000-luvun aikana. Vuosituhannen alussa puolet lukiolaisista piti oppilaitoksen työoloja puutteellisina, vuonna 2010 näin koki 41 prosenttia lukiolaisista. Yläluokkalaisten fyysisissä työoloissa vastaavaa myönteistä kehitystä ei ollut havaittavissa. Yläluokkalaisista 58 prosenttia piti työoloja puutteellisina. Ammattiin opiskelevista työoloja piti puutteellisina 42 prosenttia. Eniten opiskelua häitäsivät huono ilmanvaihto, sopimaton lämpötila ja epä mukavat kalusteet.

Opiskelu-yhteisön ja -ympäristön terveyden ja turvallisuuden edistäminen edellyttää moniammatillista yhteistyötä. Oppilaitoksissa tulee suunnitella ja kehittää toimintamalleja opiskelu-yhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseen, ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteiden ehkäisyyn sekä niissä toimimiseen. Kriisitilanteisiin valmistautumisen yhteydessä yhteistyötä tulee tehdä poliisin ja pelastustoimen kanssa. Lisäksi opiskelu-ympäristön terveys ja turvallisuus on tarkastettava joka kolmas vuosi ja tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.³⁵

Kouluterveyskyselyn mukaan myös nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksissa näyttäisi olevan vielä parannettavaa. Yläluokkalaisista ja ammattiin opiskelevista lähes puolet ja lukiolaisista kolmasosa ei tiennyt, miten vaikuttaa oman koulun asioihin. Lähes puolet yläluokkalaisista ja kolmasosa toisen asteen opiskelijoista koki, ettei heidän mielipiteitään oteta huomioon koulutyön kehittämisessä. Opiskelijoiden epäoikeudenmukaista kohtelua esiintyi yläluokkalaisista 36 prosentin, lukiolaisista 17 prosentin ja ammattiin opiskelevista 22 prosentin mielestä. Oppilaitoksen työilmapiirissä koki ongelmia 29 prosenttia yläluokkalaisista, 13 prosenttia lukiolaisista ja 16 prosenttia ammattiin opiskelevista. Valtaosa nuorista koki kuitenkin tulevaisuutta helposti toimeen opiskelukavereiden ja opettajien kanssa.

Kiusaaminen ja häirintä psykososiaalisen hyvinvoinnin uhkana

Kiusaaminen vahingoittaa nuoren vertaissuhteita ja aiheuttaa riskin hänen psykososiaaliselle hyvinvoinnilleen. Kiusatut nuoret kärsivät usein henkisen hyvinvoinnin ja mielialan ongelmista, itsetunnon ja itsearvostuksen alenemisesta, masentuneisuudesta, itsetuhoisuudesta sekä ahdistuneisuudesta. Kiusaamisen on todettu heijastuvan myös fyysiseen terveyteen muuan muassa psykosomaattisina stressioireina kuten kipuna, sairasteluna, nukkumisvaikeuksina sekä syömishäiriöinä.³⁶

Kouluterveyskyselyn mukaan koulukiusaamista esiintyy yhtä yleisesti kuin vuosikymmenen alussa. Koulukiusatuksi joutui viikoittain kahdeksan prosenttia yläluokkalaisista, prosentti lukiolaisista ja neljä prosenttia ammattiin opiskelevista. Kouluhenkilöstö puuttui kiusaamiseen nuorten mielestä harvoin. Kolme neljästä nuoresta ilmoitti, ettei kiusaamiseen puututtu kouluhenkilöstön toimesta.

Kiusaamisen muodot ovat monenlaisia. Kiusaaminen voi olla hiljaista, sanallista tai fyysistä. Yksi tavallisimmista kiusaamisen muodoista on hiljainen kiusaaminen, jota on usein vaikea havaita. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan yleisimpiä kiusaamisen muotoja olivat nimittely, naurunalaiseksi tekeminen, kaveriporukan ulkopuolelle jättäminen sekä valheiden levittäminen loukkaamistarkoituksessa. Fyysinen kiusaaminen oli yleisintä yläluokkalaisten keskuudessa.

Tutkimusten mukaan näyttää siltä, että nuoret ovat omaksuneet uuden teknologian kiusaamisen välineeksi. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan yläluokkalaisista joka kymmenes oli kohdannut kännykkä- tai internetkiusaamista. Kansallisen lapsiuhritutkimuksen mukaan yhdeksäsluokkalaisista tytöistä lähes viidennes ja pojista joka kymmenes oli joutunut tekstiviesti- tai internetkiusaamisen uhriksi. Yleisintä oli huhujen levittäminen verkossa ja tekstiviestillä tapahtuva kiusaaminen.³⁷ Manner-

³⁵ Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto. Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. Julkaisuja 2009:20. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2009.

³⁶ Pörhölä, Maili: Koulukiusaaminen nuoren hyvinvointia uhkaavana tekijänä – miten käy kiusatun ja kiusaajan vertaissuhteille? Teoksessa: Autio, Minna & Eräranta, Kirsi & Myllyniemi, Sami (toim.): Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinotot -vuosikirja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisosaian neuvottelukunta. Stakes, 2008.

³⁷ Salmi, Venla: Väkilvalta sähköisten viestimien kautta. Teoksessa: Ellonen, Noora & Kääriäinen, Juha & Salmi, Venla & Sariola, Heikki: Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset. Tutkimus peruskoulun 6. ja 9. luokan oppilaiden kokemasta väkivallasta. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 71/2008. Tutkimustiedonantoja. Tampere: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 2008.

heimin Lastensuojeluliiton kyselyiden mukaan nettikiusaaminen liittyy hyvin usein koulukiusaamiseen. Muusta koulukiusaamisesta poiketen uhri ei kuitenkaan pääse siitä eroon koulun ulkopuolellaan. Nettikiusaamiseen houkuttelee sen näennäinen helppous ja nimettömyys. Kiusaaja ei aina ymmärrä tekonsa vakavuutta, kun hän ei joudu kohtaamaan uhrin reaktioita.³⁸

Tänä vuonna Kouluterveyskyselyssä selvitettiin aiempaa perusteellisemmin myös seksuaalista häirintää ja väkivaltaa. Seksuaaliseksi häirinnäksi luokiteltiin³⁹ seksuaalisuutta loukkaava nimittely sekä häiritsevä seksuaalinen ehdottelu ja ahdistelu puhelimessa tai Internetissä. Seksuaaliseksi väkivallaksi puolestaan luokiteltiin kehon intiimien alueiden vastentahtoinen koskettelu, seksiin painostaminen tai pakottaminen sekä rahan, tavarain tai päihteiden tarjoaminen vastineeksi seksistä. Valtakunnallisten tulosten mukaan seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä oli kokenut 40 prosenttia nuorista. Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua puhelimessa tai Internetissä oli kokenut joka viides nuori. Seksuaalista väkivaltaa puolestaan oli kokenut yläluokkalaisista ja lukiolaisista joka seitsemäs ja ammattiin opiskelevista joka viides.

Seksuaalisen häirinnän mahdollisuudet ovat lisääntyneet Internetin käytön yleistymisen myötä. Seksuaaliseen hyväksikäyttöön tähtääviä kontakteja potentiaalsiin uhreihin voidaan netin avulla luoda suuria määriä, jolloin tekijöiden on mahdollista löytää helpoimmat uhrit. Varsinaiseen fyysiseen kanssakäymiseen johtavia tapauksia on suhteellisen vähän, mutta verkossa tapahtuva häirintä on monimuotoista ja jossain muodoissaan hyvin yleistä.⁴⁰ Yleisintä on rivo kielenkäyttö ja törkeydet keskustelupalstoilla. Lapsiuhritutkimuksen mukaan näitä on kokenut noin joka viides yhdeksäsluokkalainen.⁴¹

Tytöt kokevat poikia yleisemmin seksuaalista häirintää ja ehdottelua Internetissä. Lapsiuhritutkimuksen mukaan yhdeksäsluokkalaisista tytöistä 22 prosentille ja pojista 6 prosentille oli ehdotettu seksiä Internetissä viimeisen vuoden aikana. Myös Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan tytöt kohtasivat seksuaalista häirintää ja väkivaltaa yleisemmin kuin pojat. Lisäksi lapsiuhritutkimuksen tulokset osoittavat, että Internetin kautta hyväksikäytetyt nuoret olivat joutuneet sekä fyysisen että henkisen väkivallan uhreiksi huomattavasti muita nuoria yleisemmin. Myös hyväksikäytettyjen nuorten oma rikoskäyttäytyminen oli merkittävästi korkeammalla tasolla kuin muilla nuorilla.⁴²

Opiskelukyvyn tukeminen kouluissa ja oppilaitoksissa

Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että nuorilla on monenlaisia tuentarpeita. Niitä on nähtävissä sekä nuorten omien voimavarojen, opiskeluympäristön että opetustoiminnan osalta. Oppimismahdollisuuksien vahvistaminen edellyttää sekä fyysisen työympäristön että työilmapiirin kehittämistä yhteisöllisyyttä ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia lisäävään suuntaan. Nuorille tulee tarjota myös riittävästi ohjausta ja tukea opiskeluun liittyvissä ongelmissa sekä oman elämän hallinnassa. Nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu koulun ja oppilaitoksen tehtäviin opettamisen ohella.⁴³

Keskeistä hyvinvoinnin edistämisessä on nuorten opiskelutaitojen vahvistaminen ja opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa auttaminen. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan yleisimmin vaikeuksia aiheuttivat itselle parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien tekeminen, kotitehtävien tekeminen sekä kokeisiin valmistautuminen. Liian suuret vaatimukset ja liialliseksi koettu työmäärä aiheuttavat usein stressiä, psykosomaattista oireilua ja heikentävät opiskelumotivaatiota. Yläluokkalaisista 35 prosenttia, lukiolaisista 29 prosenttia ja ammattiin opiskelevista 24 prosenttia koki, että opettajat odottavat heiltä liikaa koulussa. Työmäärää pidettiin yleisesti liian suurena. Yläluokkalaisista 41 prosenttia, lukiolaisista 47 prosenttia ja ammattiin opiskelevista 23 prosenttia koki

³⁸ http://www.mll.fi/kasvattajille/kiusaaminen/maarittely/netti-ja_kannykkakiusaaminen/. [luettu 22.6.2010].

³⁹ Second Draft Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. Directorate General of Human Rights and Legal Affairs. Strasbourg: Council of Europe, 2010.

⁴⁰ Niemi, Hannu: Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat seksuaalirikokset. Teoksessa: Rikollisuustilanne 2008. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 2009.

⁴¹ Salmi, Venla: Väkipalsta sähköisten viestimien kautta. Teoksessa: Ellonen, Noora & Kääriäinen, Juha & Salmi, Venla & Sariola, Heikki: Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset. Tutkimus peruskoulun 6. ja 9. luokan oppilaiden kokemasta väkivallasta. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 71/2008. Tutkimustiedonantoja. Tampere: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 2008.

⁴² Ks. edellinen viite.

⁴³ Perusopetuksen laatukriteerit. Julkaisuja 2009: 19. Helsinki: Opetusministeriö, 2009.

työmäärän liian suureksi. Huolestuttavaa on, että joka viides nuori koki saavansa vain harvoin tai ei ollenkaan apua opiskeluun liittyvissä ongelmissa koulusta tai oppilaitoksesta.

Oppilaan oikeutta saada tarvitsemaansa tukea vahvistetaan perusopetuslain uudistuksella. Lain mukaan oppilaan saamia tukimuotoja ovat lyhytaikainen tuki sekä tehostettu tuki ja erityinen tuki, jotka ovat lyhytaikaista tukea vahvempia tukimuotoja. Tehostettu tuki sisältää tukiopetuksen, osa-aikaisen erityisopetuksen, oppilashuollollisen tuen ja erilaiset pedagogiset ratkaisut. Erityisen tuen ja sen osana erityisopetuksen järjestäminen tulee kyseeseen silloin, kun oppilasta ei voida tukea riittävästi tehostetulla tuella. Erityisen tuen päätöksessä tulee määrätä aiempaa täsmällisemmin oppilaan opetuksen järjestämisestä ja hänen tarvitsemistaan tukipalveluista.^{44,45}

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden järjestämisessä näyttäisi olevan edelleen suuria puutteita. Valtakunnallisen selvityksen mukaan kouluterveydenhuollon laatusuosituksen mukainen henkilöstömitoitus täyttyi terveydenhoitajien osalta 34 prosentissa ja lääkärien osalta neljässä prosentissa peruskouluista. Viidenneksessä kouluista ei ollut lainkaan koulupsykologi- tai koulukuraattoritoimintaa.⁴⁶ Tämä on nähtävissä myös Kouluterveyskyselyn tuloksissa. Kouluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsemisen koki vaikeaksi 16 prosenttia ja koululääkärin vastaanotolle pääsemisen 41 prosenttia nuorista. Koulukuraattorin vastaanotolle pääsemistä piti vaikeana 27 prosenttia ja koulupsykologin vastaanotolle pääsemistä 44 prosenttia nuorista. Tulokset eivät välttämättä kerro koko totuutta, sillä nuoret eivät aina tiedä, mitä palveluja on saatavilla. Nuoret voivat luulla, että koulupsykologin ja kuraattorin palveluja on saatavilla myös niissä oppilaitoksissa, joissa palveluja ei ole tarjolla.

Koulupsykologi- ja kuraattoripalveluiden saatavuutta tuetaan lastensuojelulain entistä velvoittavammalla säännöksellä. Kunnan tulee järjestää koulupsykologi- ja kuraattoripalveluita, jotka antavat esi-, perus- ja lisäopetuksen sekä valmistavan opetuksen oppilaille riittävän tuen ja ohjauksen koulunkäyntiin ja kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.⁴⁷ Terveydenhuollon palvelujen saatavuutta pyritään parantamaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asetuksella⁴⁸, joka muuttaa suositukset kuntia velvoittaviksi säännöksiksi. Asetus edellyttää, että oppilaalle tehdään terveystarkastus jokaisella peruskoulun vuosiluokalla viimeistään vuoden 2011 alusta alkaen. Lisäksi edellytetään, että ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla tehdään laaja terveystarkastus. Toisen asteen opiskelijalle tulee tehdä ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan tarkastus ja ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna lääkärin tarkastus, ellei lääkärin tarkastusta ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä.

Ensimmäisen, viidennen ja kahdeksannen luokan laajaan terveystarkastukseen sisältyy huoltajien haastattelun lisäksi opettajan tekemä hyvinvointiarvio ja lisäksi tarvittaessa tehdään yhteistyötä oppilashuollon kanssa. Valtakunnallisen selvityksen⁴⁹ mukaan terveystarkastukset tehtiin näillä luokka-asteilla lähes kaikissa (80–89 %) kouluissa. Yli viidenneksessä kouluista ei kuitenkaan tiedetty, tehdäänkö oppilaille laaja terveystarkastus. Opettajalta pyydetty arvio oppilaasta sisältyi laajoihin tarkastuksiin yli puolessa kouluista, mutta vain neljäsosassa suunnitelmallisesti. Laajojen terveystarkastusten tuloksista tulee lisäksi laatia luokka- ja koulukohtaisia yhteenvetoja, joiden avulla oppilashuollon yhteistyönä arvioidaan luokka- ja kouluyhteisön tilaa sekä mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta. Selvityksen mukaan laajoista terveystarkastuksista laadittiin luokka- ja kouluyhteisökohtainen yhteenveto vain harvoin.^{50,51}

⁴⁴ HE 109/2009.

⁴⁵ Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto. Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. Julkaisuja 2009:20. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2009.

⁴⁶ Rimpelä, Matti & Fröjd, Sari & Peltonen, Heidi (toim.). Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perusopetuksessa 2009. Peruseräraportti. Koulutuksen seurantaraportit 2010: 1. Sastamala: Opetushallitus & Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2010.

⁴⁷ Lastensuojelulaki 2007/417.

⁴⁸ Valtioneuvoston asetus 380/2009 neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta.

⁴⁹ Rimpelä, Matti & Fröjd, Sari & Peltonen, Heidi (toim.). Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perusopetuksessa 2009. Peruseräraportti. Koulutuksen seurantaraportit 2010: 1. Sastamala: Opetushallitus & Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2010.

⁵⁰ Valtioneuvoston asetus 380/2009 neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta.

⁵¹ Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto. Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. Julkaisuja 2009:20. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2009.

Asetuksella halutaan varmistaa, että koko perheen hyvinvointia ja elämäntilannetta arvioidaan aikaisempaa järjestelmällisemmin ja perusteellisemmin. Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on järjestettävä siten, että oppilaan, opiskelijan ja perheen erityisen tuen tarve tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tarpeenmukainen tuki järjestetään viiveettä. Jotta erityisen tuen tarpeessa olevat perheet löydetään mahdollisimman varhain, on puheeksi ottamisen ja tarpeen tunnistamisen välineiden käyttöä sekä henkilökunnan koulutusta tarpeen lisätä. Erityisen tuen tarve on selvitettävä, jos nuorella, perheessä tai ympäristössä on tekijöitä, jotka voivat vaarantaa nuoren tervettä kasvua ja kehitystä.

Määräaikaisten terveystarkastusten ohella työntekijällä on oltava mahdollisuus tavata lasta, nuorta ja hänen perhettään joustavasti ja varata tarvittaessa lisäaikoja yksilöllisten tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan. Tarkastuksista poisjääneiden määriä tulee seurata ja selvittää poisjäännin syitä. Tällä velvoitteella pyritään ehkäisemään syrjäytymisen riskiä.⁵² Opintojen keskeytymisen ehkäisemiseksi sekä koulutukseen ja työelämään pääsyn edistämiseksi, myös nuorisolakia ollaan muuttamassa. Laissa säädetään etsivästä nuorisotyöstä, jonka tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.⁵³

Näiden lisäksi lasten ja nuorten palveluja ja niiden saatavuutta kehitetään valtakunnallisesti Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman puitteissa. Ohjelmalla pyritään siihen, että palvelut olisivat aiempaa paremmin saatavissa lasten ja nuorten kehitysympäristöissä. Tavoitteena on nivoa yhteen kehitystä tukevat, ongelmia ja häiriöitä ehkäisevät ja korjaavat peruspalvelut yli nykyisten sektorirajojen. Samalla pyritään purkamaan laitoskeskeisyyttä ja kehitetään erityispalveluja tukemaan peruspalveluja.⁵⁴

Kouluterveyskysely hyvinvointijohtamisen tukena kunnissa

Kuntia veloitetaan kansanterveyslain ja lastensuojelulain nojalla seuraamaan väestön terveyttä ikäryhmittäin. Myös uusi terveydenhuoltolakiehdotus edellyttää tätä. Kuntien on laadittava suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi⁵⁵. Hyvinvointisuunnitelman pohjaksi tarvitaan kuntakohtaista tietoa sekä nykyhetkestä että menneestä kehityksestä. Näin voidaan parhaalla mahdollisella tavalla ennakoita tulevia haasteita ja tehdä niitä koskevia päätöksiä.

Lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavan tietopohjan kehittäminen on ollut usein esillä viime vuosina. Muun muassa Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman⁵⁶, valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman⁵⁷ ja Kuntaliiton LapsiARVI-kehityshankkeen⁵⁸ puitteissa on määritelty keskeisiä, säännöllisesti seurattavia indikaattoreita. Kouluterveyskyselyn indikaattorit näkyvät vahvasti näissä ehdotuksissa, sillä kyselyä pidetään merkittävänä alueellisen ja valtakunnallisen hyvinvointitiedon tuottajana.

Ohjelmissa on nostettu esiin myös paikallista ja valtakunnallista päätöksentekoa tukevan maksuttoman sähköisen tietokannan tarpeellisuus. Nyt käytettävissä olevista tietokannoista Findikaattori⁵⁹ tarjoaa tietoa valtakunnallisesti ja SOTKANet⁶⁰ ja Terveysme⁶¹ myös paikallisesti. Vuonna 2012 kunnat saavat käyttöönsä uuden hyvinvoinnin sekä terveys- ja sosiaalipalvelujen avainindikaattori-palvelun.

⁵² Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto. Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. Julkaisuja 2009:20. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2009.

⁵³ Opetusministeriön tiedote 4.2.2010

⁵⁴ Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissuunnitelma. Kaste 2008–2011. Julkaisuja 2008:6. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2008.

⁵⁵ Lastensuojelulaki 13.4.2007/417

⁵⁶ Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma. http://www.vn.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/lapset/ohjelman-sisaeltoe/HPO_Lapset_HSA2007.pdf [11.6.2019]

⁵⁷ Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelma 2007–2011. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/kehittamisohjelma/liitteet/lapsi_ja_nuorisopolitiikan_kehittamisohjelma.pdf [11.6.2010]

⁵⁸ Kuntaliiton www-sivut: LapsiArvi -kehittämishanke. http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;353;10336;104211 [17.6.2010]

⁵⁹ www.findikaattori.fi

⁶⁰ www.sotkanet.fi

⁶¹ www.terveytemme.fi

Moniammatillisesta yhteistyöstä tehoa toimintaan

Pääkaupunkiseudulla Kouluterveyskyselyn tulosten välittämistä, tiedottamista sekä tulosten hyödyntämistä koordinoi Pääkaupunkiseudun kouluterveyskyselytyöryhmä. Työryhmä järjestää joka toinen vuosi seminaarin, jossa esitellään koko pääkaupunkiseutua koskevia tuloksia ja muita ajankohtaisia teemoja nuorten hyvinvointiin liittyen. Työryhmä on myös tuottanut materiaalia Kouluterveyskyselyn tuloksista esiin nousseista huolenaiheista. Merkittävää toiminnan kannalta on ollut, että työryhmä koostuu eri alojen työntekijöistä. Tärkeää on, että ryhmän jäsenillä on oman hallinnonalan antamat valtuudet toimintaan.

Vinkkejä tulosten käsittelyyn kouluissa ja oppilaitoksissa

Kouluterveyskysely tarjoaa kouluille ja oppilaitoksille ainutlaatuista tietoa oman yhteisön hyvinvoinnista ja sen kehityksestä. Kouluterveyskyselyn perusindikaattorikuvioihin on tiivistetty keskeisistä aihealueista 42 indikaattoria, joiden avulla saa yleiskuvan kouluyhteisön hyvinvoinnin tilanteesta. Koulujen ja oppilaitosten käyttöön on kehitetty nyt myös laajempi, oppilas- ja opiskelijahuollolle suunnattu indikaattorikooste, joka sisältää 88 indikaattoria. Tämän avulla on pyritty nostamaan tarkasteltavaksi oppilas- ja opiskelijahuoltotyön kannalta keskeisiä tuloksia.

Tulosten tarkastelu

Koulun tai oppilaitoksen tulosten tarkastelu on hyvä aloittaa vertaamalla oman koulun tuoreinta tulosta aiempien vuosien tuloksiin ja arvioida, miltä kehitys näyttää pidemmällä aikavälillä. Muutoksia tulkittaessa tulee muistaa, että mitä pienemmästä koulusta on kysymys, sitä suurempi muutoksen tulee olla. Tällöin voidaan olla varmoja siitä, että kyseessä on todellinen muutos eikä sattuman aiheuttama vaikutus tulokseen. Trenditarkastelun jälkeen omia tuloksia voi verrata kunnan, pääkaupunkiseudun tai koko aineiston keskiarvotuloksiin. Näin saa kuvan siitä, mihin oma koulu sijoittuu suhteessa suurempaan alueeseen. Näin kannattaa tehdä myös silloin, kun indikaattori on uusi ja siitä ei ole vielä saatavissa pidemmän aikavälin tuloksia. Muutostarkastelun jälkeen on hyvä tarkastella tuloksista vielä sukupuolten välillä olevia eroja. Tämä tuo tarkempaa tietoa siitä, mihin mahdollisia toimenpiteitä tulisi kohdistaa.

Toimintasuunnitelman laatiminen ja sen seuranta

Tuloksista on hyvä kirjata ne asiat, jotka koulussa näyttäisivät olevan hyvin ja ne, joissa on vielä kehittämisen varaa. Tämän jälkeen tuloksia voi peilata koulun jo olemassa oleviin toimintasuunnitelmiin (mm. turvallisuus, kiusaaminen, päihde). Toimintasuunnitelmiin voi sisältyä pidemmän aikavälin visioita, mutta on hyvä kirjata myös konkreettisia lähitulevaisuuden suunnitelmia. Mitkä ovat esimerkiksi ne kokonaisuudet, joita lähdetään kehittämään aktiivisesti seuraavien kahden vuoden aikana ja miten prosessia viedään eteenpäin. Tässä kohden on hyvä pohtia myös, miten oppilaat ja opiskelijat kytetään kehittämistyöhön ja millaista yhteistyötä voi rakentaa koulun ulkopuolisten yhteistyökumppanien kanssa. Toimintasuunnitelmaan tulisi sisällyttää myös suunnitelma siitä, miten toimenpiteiden vaikutusta arvioidaan.

Tuloksista tiedottaminen

Kouluterveyskyselyn tuloksia on tärkeää käsitellä kouluissa ja oppilaitoksissa laajasti eri toimijoiden kesken. Keskeisiä tahoja ovat rehtori, opettajakunta, oppilas- tai opiskelijahuoltoryhmä sekä ruokahuollon henkilöstö. Tulokset tulisi käsitellä myös nuorten kanssa, esimerkiksi luokanvalvojan tai terveystiedon tunneilla sekä terveystarkastuksissa. Vanhempien kanssa tuloksia voidaan käydä läpi vanhempainilloissa ja vanhempainyhdistyksessä. Tarpeen mukaan niitä voidaan käsitellä myös kouluyhteisön ulkopuolisten tahojen, kuten nuorisotoimen, poliisin tai muun vastaavan kanssa.

Tuloksista tukea ennaltaehkäisevään työhön

Kouluissa ja oppilaitoksissa Kouluterveyskyselyn hyödyntämisen kannalta keskeinen toimija on oppilas- tai opiskelijahuoltoryhmä. Tulosten käsittely moniammatillisessa ryhmässä auttaa määrittämään yhteisiä tavoitteita ja suuntaamaan oppilas- ja opiskelijahuoltotyön painopistettä yksilökeskeisestä korjaavasta työstä koko yhteisön hyvinvoinnin kehittämiseen. Tällä on merkitystä paitsi yhteisön hyvinvoinnin kannalta myös oppimistulosten saavuttamisen kannalta. Esimerkiksi hyvien työ- ja opiskeluolosuhteiden takaaminen nuorille luo edellytykset sekä koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnille että työ- ja opiskelukyvyn säilyttämiselle.

Tulosten hyödyntäminen terveystiedon opetuksessa

Kouluterveyskyselyn tulokset tarjoavat käyttökelpoista opetusmateriaalia terveystiedon opetukseen. Oman kunnan tai koulun tulosten käsittely tuo opetettavat asiat lähelle nuorten omaa arkea ja voi lisätä kiinnostusta terveystiedon aiheita kohtaan. Tulosten tarkastelu oppitunnilla haastaa nuoret kriittiseen arvopohdintaan, avaa olemassa olevia ennakkokäsityksiä ja purkaa mahdollisia joukkoharhoja esimerkiksi nuorten alkoholin käytöstä. Parhaimmillaan tulosten käsittely tuo nuorten ajatukset paremmin kuuluviin ja antaa heille oppimiskokemuksen oman oppimisympäristön ja kouluyhteisön hyvinvoinnin kehittämisestä^{62,63}.

⁶² Lerssi, Leena; Sundström, Leena, Tervaskanto-Mäentausta, Tiina; Väistö, Ritva; Puusniekka, Riikka; Markkula, Jaana & Pietikäinen, Minna 2008. Kouluterveyskyselystä toimintaan -kehittämishanke 2005-2007. Hankkeen loppuraportti. Stakes, raportteja 17/2008.

⁶³ Kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen on yhteistyötä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen esitteitä.

http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/B3D07094-DAFA-41EA-9E31-082D95EB7B8E/0/Kouluyhteis%C3%B6n_esite_A4_THL_netiversio.pdf [17.6.2010]

LIITTEET

Liite 1. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden muodostaminen vuonna 2010

Kysymysnumerot viittaavat vuoden 2010 Kouluterveyskyselyn lomakkeisiin. Joitain indikaattoreita on vuosien varrella muutettu, mistä on kerrottu indikaattorikuvauksen lisätiedoissa.

HUOM! Ammattiin opiskelevista tiedot ovat saatavilla korkeintaan vuodesta 2008.

Elinolot

Ainakin yksi vanhemmista tupakoi

Kuvaus: Ainakin yksi vanhemmista tupakoi nykyisin.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 58. Ovatko vanhempasi tupakoineet Sinun elinaikanasi?

- Äiti (Pisteytys: Ei ole koskaan tupakoinut, On tupakoinut, mutta lopettanut = 0; Tupakoi nykyisin = 1; En osaa sanoa = 0)

- Isä (Pisteytys: Ei ole koskaan tupakoinut, On tupakoinut, mutta lopettanut = 0; Tupakoi nykyisin = 1; En osaa sanoa = 0)

Mukaan otettiin 1–2 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996. Vuonna 2004 äidin ja isän tupakointia koskevat kysymykset yhdistettiin saman kysymyksen alakohdiksi. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana

Kuvaus: Vähintään yksi vanhemmista on ollut työttömänä tai pakkolomalla vuoden aikana.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 99. Ovatko vanhempasi olleet viimeksi kuluneen vuoden aikana työttöminä tai pakkolomalla? (Pisteytys: Ei kumpikaan = 0;

Toinen vanhemmistani, Molemmat vanhempani = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa

Kuvaus: Vanhemmat eivät aina tiedä, missä nuori viettää perjantai- ja lauantai-iltansa.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 97. Tietävätkö vanhempasi, missä vietät perjantai- ja lauantai-iltasi? (Pisteytys: Tietävät aina = 0; Tietävät joskus,

Useimmiten eivät tiedä = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa

Kuvaus: Nuori ei pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 98. Pysytkö keskustelemaan vanhempiesi kanssa omista asioistasi? (Pisteytys: En juuri koskaan = 1; Silloin tällöin, Melko usein, Usein = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Perhe ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla

Kuvaus: Perhe ei syö sellaista yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla, jolloin yleensä kaikki ovat ruokapöydässä.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 76. Mikä seuraavista vaihtoehdoista parhaiten kuvaa perheesi ateriointia iltapäivällä tai illalla? (Pisteytys: Ei varsinaista

ateriaa, vaan jokainen ottaa itselleen syötävää, Valmistetaan ateria, mutta koko perhe ei syö yhtä aikaa = 1; Syömme yhteisen aterian, jolloin yleensä kaikki ovat ruokapöydässä = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Ei yhtään läheistä ystävää

Kuvaus: Nuorella ei ole yhtään todella läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 95. Onko Sinulla tällä hetkellä todella läheistä ystävää, jonka kanssa voit keskustella luottamuksellisesti lähes kaikista omista

asioistasi? (Pisteytys: Ei ole läheisiä ystäviä = 1; On yksi läheinen ystävä, On kaksi läheistä ystävää, On useampia läheisiä ystäviä = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia

Kuvaus: Nuorelle on aiheutunut haittoja tai ongelmia läheisen ihmisen liiasta alkoholin käytöstä.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 65. Käyttääkö joku sinulle läheinen ihminen mielestäsi liikaa alkoholia? (Pisteitys: Ei = 0; Kyllä = 1)

- Onko siitä aiheutunut haittoja tai ongelmia elämässäsi? (Pisteitys: Ei = 0; Kyllä = 1)

Mukaan otettiin 2 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2008.

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu kolmesta tekijästä: nuorelta on varastettu tai yritetty varastaa käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä, häntä on uhattu vahingoittaa tai hänen kimppuunsa on käyty fyysisesti vuoden aikana.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 88. Onko Sinulle viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehty seuraavia asioita?

- Varastettu tai yritetty varastaa jotain käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä (Pisteitys: Kyllä = 1; Ei = 0)

- Uhattu vahingoittaa fyysisesti (Pisteitys: Kyllä = 1; Ei = 0)

- Käyty fyysisesti kimppuunsi kuten lyöty, potkittu tai käytetty jotain asetta (Pisteitys: Kyllä = 1; Ei = 0)

Mukaan otettiin 1–3 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2002.

Kokenut seksuaalista väkivaltaa

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu kolmesta tekijästä: vastentahtoinen koskettelu, seksiin painostaminen tai pakottaminen ja maksun tarjoaminen seksistä.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 47. Oletko kokenut jotakin seuraavista?

- Kehon intiimien alueiden koskettelu vasten tahtoasi (Pisteitys: Kyllä = 1; En = 0)

- Yhdyntään tai muunlaiseen seksiin painostamista tai pakottamista (Pisteitys: Kyllä = 1; En = 0)

- Rahan, tavarain tai päihdeiden tarjoamista sinulle vastineeksi seksistä (Pisteitys: Kyllä = 1; En = 0)

Mukaan otettiin 1–3 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2010.

Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu viidestä tekijästä: töherryksen tekeminen julkisiin paikkoihin, koulun/oppilaitoksen tai muiden omaisuuden vahingoittaminen, varastaminen, jonkun pahoinpitely.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 87. Oletko viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehnyt seuraavia asioita?

- Kirjoittanut tai maalannut kirjoituksia tai graffiteja seinisiin, busseihin, pysäkkikatoksiin, ikkunoihin tai muihin vastaaviin paikkoihin (Pisteitys: En ole = 0; Kerran = 1; 2–4 kertaa = 2; Yli 4 kertaa = 3)

- Tahallasi vahingoittanut tai tuhonnut koulun omaisuutta tai koulurakennusta / oppilaitoksen omaisuutta tai tiloja (Pisteitys: En ole = 0; Kerran = 1; 2–4 kertaa = 2; Yli 4 kertaa = 3)

- Tahallasi vahingoittanut tai tuhonnut muuta kuin koululle/oppilaitokselle kuuluvaa omaisuutta (Pisteitys: En ole = 0; Kerran = 1; 2–4 kertaa = 2; Yli 4 kertaa = 3)

- Varastanut jotakin kaupasta tai kioskista (Pisteitys: En ole = 0; Kerran = 1; 2–4 kertaa = 2; Yli 4 kertaa = 3)

- Hakannut jonkun (Pisteitys: En ole = 0; Kerran = 1; 2–4 kertaa = 2; Yli 4 kertaa = 3)

Mukaan otettiin 2–15 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2002.

Kouluolot

Koulun fyysisissä työoloissa puutteita / Oppilaitoksen fyysisissä työoloissa puutteita

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu seuraavista työskentelyä haittaavista tekijöistä: opiskelutilojen ahtaus, melu, sopimaton valaistus, huono ilmanvaihto, lämpötila, likaisuus, epämukavat työtuolit tai -pöydät, huonot sosiaalitulat, tapaturmavaara.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 9. Haittaavatko seuraavat seikat työskentelyäsi koulussa/oppilaitoksessa?

- Opiskelutilojen ahtaus (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Melu, kaiku (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Sopimaton valaistus (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Huono ilmanvaihto tai huoneilma (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Lämpötila (kuumuus, kylmyys, veto) (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Likaisuus, pölyisyys (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Epämukavat työtuolit tai -pöydät (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Huonot sosiaalitulat (WC, pukeutumis- ja peseytymistilat) (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

- Tapaturmavaara (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

Mukaan otettiin 10–27 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1997.

Koulutapaturma lukuvuoden aikana

Kuvaus: Oppilaalle/Opiskelijalle on sattunut koulussa/oppilaitoksessa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana vähintään yksi tapaturma, joka on vaatinut terveydenhuollon vastaanotolla käyntiä.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 86. Onko Sinulle tämän lukuvuoden aikana sattunut koulussa/oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapaturma, joka on edellyttänyt lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolla käyntiä?

- Välitunnilla (Pisteitys: Ei kertaakaan = 0; Kerran, Kaksi kertaa tai useammin = 1)
 - Liikuntatunnilla (Pisteitys: Ei kertaakaan = 0; Kerran, Kaksi kertaa tai useammin = 1)
 - Muulla tunnilla (Pisteitys: Ei kertaakaan = 0; Kerran, Kaksi kertaa tai useammin = 1)
 - Ammattiin opiskelevilla: Työssäoppimisjaksolla (Pisteitys: Ei kertaakaan = 0; Kerran, Kaksi kertaa tai useammin = 1)
 - Koulumatkalla (Pisteitys: Ei kertaakaan = 0; Kerran, Kaksi kertaa tai useammin = 1)
- Peruskoululaisilla ja lukiolaisilla mukaan otettiin 1–4 pistettä saaneet vastaajat. Ammattiin opiskelevilla mukaan otettiin 1–5 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2006. Vuonna 2010 poistettiin kohta ”Tekstiili- tai teknisen työn tunnilla”. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Koulun työilmapiirissä ongelmia / Oppilaitoksen työilmapiirissä ongelmia

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu yhdeksästä työilmapiiriin vaikuttavasta tekijästä: opettajien odotukset ja oikeudenmukaisuus, toimeentuleminen oppilaiden/opiskelijoiden ja opettajien kanssa, työskentely ryhmissä, työympäristön rauhattomuus, kiireisyys, luokan/ryhmän työrauha sekä oppilaiden/opiskelijoiden viihtyminen yhdessä.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 7. Lue jokainen seuraavista väittämistä huolellisesti. Merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa mielipidettäsi.

- Opettajani odottavat minulta liikaa (koulussa) (Pisteitys: Täysin samaa mieltä = 3; Samaa mieltä = 2; Eri mieltä, Täysin eri mieltä = 0)
- Opettajat kohtelevat meitä oppilaita/opiskelijoita oikeudenmukaisesti (Pisteitys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä = 0; Eri mieltä = 2; Täysin eri mieltä = 3)
- Luokkani/Ryhmäni oppilaat/opiskelijat viihtyvät hyvin yhdessä (Pisteitys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä = 0; Eri mieltä = 2; Täysin eri mieltä = 3)
- Luokkassani/Ryhmässäni on hyvä työrauha (Pisteitys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä = 0; Eri mieltä = 2; Täysin eri mieltä = 3)

Kysymys 9. Haittaavatko seuraavat seikat työskentelyäsi?

- Työympäristön rauhattomuus (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)
- Kiireisyys (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)

Kysymys 10. Miten koulunkäyntisi/opiskelusi sujuu? Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa asioissa?

- Työskentely ryhmissä (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)
 - Koulukavereiden/Opiskelukavereiden kanssa toimeentuleminen (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)
 - Opettajien kanssa toimeentuleminen (Pisteitys: Ei lainkaan = 0; Melko vähän = 1; Melko paljon = 2; Erittäin paljon = 3)
- Mukaan otettiin 10–27 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1998.

Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa / Ei koe tulevansa kuulluksi oppilaitoksessa

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu kolmesta opettajien ja oppilaiden/opiskelijoiden vuorovaikutusta kuvaavasta tekijästä: mielipiteiden ilmaisuun rohkaiseminen, mielipiteiden huomioiminen koulutyön/opiskelun kehittämisessä ja kiinnostus oppilaiden/opiskelijoiden kuulumisista.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 7. Lue jokainen seuraavista väittämistä huolellisesti. Merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa mielipidettäsi.

- Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni oppitunneilla (Pisteitys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä = 0; Eri mieltä = 1; Täysin eri mieltä = 2)
 - Opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu (Pisteitys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä = 0; Eri mieltä = 1; Täysin eri mieltä = 2)
 - Oppilaiden/Opiskelijoiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön/opiskelun kehittämisessä (Pisteitys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä = 0; Eri mieltä = 1; Täysin eri mieltä = 2)
- Mukaan otettiin 3–6 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1998.

Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri / Opiskeluun liittyvä työmäärä liian suuri

Kuvaus: Oppilas/Opiskelija on kokenut koulutyöhön/opiskeluun liittyvän työmäärän lukuvuoden aikana jatkuvasti tai melko usein liian suureksi.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 5. Millaiseksi olet kokenut koulutyöhön/opiskeluun liittyvän työmääräsi tämän lukuvuoden aikana? (Pisteitys: Jatkuvasti liian suuri, Melko usein liian suuri = 1; Sopiva, Melko usein liian vähäinen, Jatkuvasti liian vähäinen = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Vaikeuksia opiskelussa

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu seuraavista tekijöistä: läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien hoitaminen, kirjoittamistehtävien tekeminen, lukemistehtävien tekeminen, opetuksen seuraaminen.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 10. Miten koulunkäyntisi/opiskelusi sujuu? Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa asioissa?

- Opetuksen seuraaminen oppitunneilla (Pisteitys: Ei lainkaan; Melko vähän = 0; Melko paljon = 1; Erittäin paljon = 3)
- Läksyjen tai muiden vastaavien tehtävien tekeminen (Pisteitys: Ei lainkaan; Melko vähän = 0; Melko paljon = 1; Erittäin paljon = 3)
- Kokeisiin valmistautuminen (Pisteitys: Ei lainkaan; Melko vähän = 0; Melko paljon = 1; Erittäin paljon = 3)
- Itselleni parhaiten sopivan opiskelutavan löytäminen (Pisteitys: Ei lainkaan; Melko vähän = 0; Melko paljon = 1; Erittäin paljon = 3)
- Omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen tai valmiiksi hoitaminen (Pisteitys: Ei lainkaan; Melko vähän = 0; Melko paljon = 1; Erittäin paljon = 3)
- Kirjoittamista vaativien tehtävien tekeminen (Pisteitys: Ei lainkaan; Melko vähän = 0; Melko paljon = 1; Erittäin paljon = 3)
- Lukemista (esim. kirjasta) vaativien tehtävien tekeminen (Pisteitys: Ei lainkaan; Melko vähän = 0; Melko paljon = 1; Erittäin paljon = 3)

Mukaan otettiin 3–21 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1998. Indikaattorin pisteitystä muutettiin vuonna 2006. Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia vuosien 1998–2005 raporteissa ilmoitettujen prosenttiosuuksien kanssa. Tässä raportissa ilmoitetut eri vuosien prosenttiosuudet ovat keskenään vertailukelpoisia.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa

Kuvaus: Oppilas/Opiskelija on joutunut kiusaamisen kohteeksi koulussa/oppilaitoksessa noin kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 14. Kuinka usein Sinua on kiusattu koulussa/oppilaitoksessa tämän lukukauden aikana? (Pisteitys: Useita kertoja viikossa, Noin kerran viikossa = 1; Harvemmin, Ei lainkaan = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana

Kuvaus: Oppilas/opiskelija on lintsannut ainakin kaksi kokonaista koulupäivää/opiskelupäivää kuukauden aikana.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 12. Kuinka monta kokonaista koulupäivää/opiskelupäivää olet ollut seuraavien syiden takia poissa viimeisten 30 päivän aikana?

- Pinnaamisen tai lintsauksen takia (Pisteitys: En yhtään, Yhden päivän = 0; 2–3 päivää, Yli 3 päivää = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2002.

Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin / Ei tiedä miten voi vaikuttaa oppilaitoksen asioihin

Kuvaus: Oppilas/Opiskelija ei tiedä, miten koulussa/oppilaitoksessa voi vaikuttaa koulun/oppilaitoksen asioihin.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 7. Lue jokainen seuraavista väittämistä huolellisesti. Merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa mielipidettäsi.

- Tiedän, miten koulussani/oppilaitoksessani voinko vaikuttaa koulun/oppilaitoksen asioihin (Pisteitys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä = 0; Eri mieltä, Täysin eri mieltä = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2006.

Koettu terveys

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi

Kuvaus: Nuori kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai erittäin huonoksi.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 18. Mitä mieltä olet terveydentilastasi? Onko se (Pisteitys: Erittäin hyvä, Melko hyvä = 0; Keskinkertainen, Melko tai erittäin huono = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996. Indikaattorin nimeä on tarkennettu vuonna 2010 korostamalla nuoren omaa kokemusta.

Päivittäin vähintään kaksi oiretta

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu kahdeksasta tekijästä: niska- tai hartiakivut, selän alaosan kivut, vatsakivut, jännittyneisyys tai hermostuneisuus, ärtyneisyys tai kiukunpurkaukset, vaikeudet päästä uneen tai heräileminen öisin, päänsärky, väsymys tai heikotus.

Indikaattorin muodostaminen:

- Kysymys 19. Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Niska- tai hartiakipu (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
 - Selän alaosan kipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
 - Vatsakipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
 - Jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
 - Ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
 - Vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
 - Päänsärkyä (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
 - Väsymystä tai heikotusta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
- Mukaan otettiin 2–8 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996. Vuonna 2004 poistettiin astman ja allergisen nuhan oireiden kysymykset. Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia vuosien 1996–2003 raporteissa ilmoitettujen prosenttiosuuksien kanssa. Tässä raportissa ilmoitetut eri vuosien prosenttiosuudet ovat keskenään vertailukelpoisia.

Väsymystä lähes päivittäin

Kuvaus: Nuorella on ollut lähes päivittäin väsymystä tai heikotusta puolen vuoden aikana.

Indikaattorin muodostaminen:

- Kysymys 19. Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Väsymystä tai heikotusta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa = 0; Lähes joka päivä = 1)
- Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Niska- tai hartiakipu viikoittain

Kuvaus: Nuorella on ollut vähintään kerran viikossa niska- tai hartiakipu puolen vuoden aikana.

Indikaattorin muodostaminen:

- Kysymys 19. Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Niska- tai hartiakipu (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa = 0; Noin kerran viikossa, Lähes joka päivä = 1)
- Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Päänsärkyä viikoittain

Kuvaus: Nuorella on ollut vähintään kerran viikossa päänsärkyä puolen vuoden aikana.

Indikaattorin muodostaminen:

- Kysymys 19. Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Päänsärkyä (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa = 0; Noin kerran viikossa, Lähes joka päivä = 1)
- Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus

Kuvaus: Masentuneisuutta mitataan 12 kysymyksellä Raitasalon mielialakyselystä, joka perustuu Beckin depressio-mittariin.

Indikaattorin muodostaminen:

Seuraavat kysymykset käsittelevät mielialan erilaisia piirteitä. Vastaa kuhunkin kysymykseen siten, millaiseksi tunnet itsesi tänään.

- Kysymys 24. Minkälainen on mielialasi?
Kysymys 25. Miten suhtaudut tulevaisuuteen?
Kysymys 26. Miten katsot elämäsi sujuneen?
Kysymys 27. Miten tyytyväiseksi tai tyytymättömäksi tunnet itsesi?
Kysymys 28. Minkälaisena pidät itseäsi?
Kysymys 29. Onko Sinulla pettymyksen tunteita?
Kysymys 31. Miten suhtaudut vieraiden ihmisten tapaamiseen?
Kysymys 32. Miten koet päätösten tekemisen?
Kysymys 33. Minkälaisena pidät olemustasi ja ulkonäköäsi?
Kysymys 34. Minkälaista nukkumisesi on?
Kysymys 35. Tunnetko väsymystä ja uupumusta?
Kysymys 36. Minkälainen ruokahalusi on?
(Pisteytys: vastausvaihtoehdot 1 ja 2 = 0; vastausvaihtoehto 3 = 1; vastausvaihtoehto 4 = 2; vastausvaihtoehto 5 = 3)
- Mukaan otettiin 8–36 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1997.

Koulu-uupumus

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu kolmesta Salmela-Aron ja Näätäsen koulu-uupumusmittariin perustuvasta tekijästä: uupumusasteinen väsymys, kyyninen asenne työhön ja opintojen merkityksen vähentyminen sekä kyvyttömyyden ja riittämättömyyden tunne opiskelijana.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 13. Oletko kokenut seuraavanlaisia tunteita koulutyöhösi/opiskeluun liittyen?

- Tunnen hukkuvani koulutyöhön (Pisteitys: En juuri koskaan, Muutamana kerran kuussa = 0; Muutamana päivänä viikossa = 1; Lähes päivittäin = 2)

- Tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä (Pisteitys: En juuri koskaan, Muutamana kerran kuussa = 0; Muutamana päivänä viikossa = 1; Lähes päivittäin = 2)

- Minulla on riittämättömyyden tunteita opinnoissani (Pisteitys: En juuri koskaan, Muutamana kerran kuussa = 0; Muutamana päivänä viikossa = 1; Lähes päivittäin = 2)

Mukaan otettiin 3–6 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2006.

Ylipaino

Kuvaus: Nuorella on painoindeksin (BMI) mukaan ylipainoa.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 23. Pituus ja paino. Painoindeksi (BMI) laskettu jakamalla paino (kg) pituuden (m) neliöllä. Ylipainon raja määritelty iän ja sukupuolen mukaan: 18-vuotiailla raja on 25 ja nuoremmilla ikäryhmillä pienempi (ks. Cole ym. BMJ 2000:320). (Pisteitys: BMI alle ylipainon rajan = 0; BMI vähintään raja-arvo = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Terveystottumukset

Ei syö aamupalaa joka arkiamu

Kuvaus: Nuori ei syö aamupalaa (muutakin kuin vain kahvia, mehua tai muita juomia) jokaisena koulu-aamuna/opiskelupäivän aamuna.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 75. Kuinka usein syöt aamupalaa (muutakin kuin vain kahvia, mehua tai muita juomia) kouluviikon/opiskeluvuikon aikana? (Pisteitys: Viitenä aamuna = 0; 3–4 aamuna, 1–2 aamuna, Harvemmin = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2006.

Ei syö koululounasta päivittäin

Kuvaus: Nuori ei syö koululounasta jokaisena koulupäivänä/opiskelupäivänä.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 78. Kuinka usein syöt koululounasta kouluviikon/opiskeluvuikon aikana? (Pisteitys: Viitenä päivänä = 0; 3–4 päivänä, 1–2 päivänä, Harvemmin = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2010.

Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä

Kuvaus: Nuori harjaa hampaansa harvemmin kuin kaksi kertaa päivässä.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 85. Kuinka usein harjaat hampaasi? (Pisteitys: En koskaan, Harvemmin kuin kerran viikossa, Vähintään kerran viikossa, mutta en päivittäin, Kerran päivässä = 1; Useammin kuin kerran päivässä = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2010. Vastausvaihtoehtoja muutettiin vuonna 2010. Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien raporteissa ilmoitettujen prosenttiosuuksien kanssa.

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa

Kuvaus: Nuori harrastaa hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa vapaa-ajalla tavallisesti korkeintaan tunnin viikossa.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 73. Kuinka monta tuntia viikossa tavallisesti harrastat liikuntaa vapaa-aikanasi niin, että hengästyit ja hikoilet? (Pisteitys: En yhtään, Noin ½ tuntia, Noin 1 tunnin = 1; Noin 2–3 tuntia, Noin 4–6 tuntia, Noin 7 tuntia tai enemmän = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Ruutu-aika arkipäivisin 4 tuntia tai enemmän

Kuvaus: Nuori käyttää koulupäivinä/opiskelupäivinä vähintään neljä tuntia television katseluun, tietokoneen käyttöön sekä kännykkä- ja konsolipeleihin.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 90. Montako tuntia käytät yhteensä päivittäin aikaa television katseluun, tietokoneen käyttöön (viihdekäyttö ja opiskelu) sekä kännykkä- ja konsolipeleihin? Koulupäivinä/Opiskelupäivinä (Pisteitys: En lainkaan, Korkeintaan kaksi tuntia, Yli 2 tuntia, mutta alle 4 tuntia = 0; Vähintään 4 tuntia, mutta alle 6 tuntia, 6 tuntia tai enemmän = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2010.

Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23

Kuvaus: Nuori menee nukkumaan koulupäivinä/opiskelupäivinä tavallisesti noin kello 23 jälkeen.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 84. Mihin aikaan tavallisesti menet nukkumaan koulupäivinä/opiskelupäivinä? (Pisteytys: Noin 21.00 tai aikaisemmin, Noin 21.30, Noin 22, Noin 22.30, Noin 23 = 0; Noin 23.30, Noin 24, Noin 00.30, Noin 01, Noin 01.30 tai myöhemmin = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2002. Vuonna 2006 vastausvaihtoehtoja on lisätty. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Tupakoi päivittäin

Kuvaus: Nuori tupakoi kerran päivässä tai useammin.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 52. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten nykyistä tupakointiasi? (Pisteytys: Tupakoin kerran päivässä tai useammin = 1; Tupakoin kerran viikossa tai useammin, en kuitenkaan päivittäin, Tupakoin harvemmin kuin kerran viikossa, Olen lakossa tai lopettanut tupakoinnin = 0; lisäksi kysymyksen 51 perusteella: On tupakoinut korkeintaan yhden savukkeen, piipullisen tai sikarin = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996.

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa

Kuvaus: Nuori käyttää alkoholia tosi humalaan asti vähintään kerran kuukaudessa.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 63. Kuinka usein käytät alkoholia tosi humalaan asti? (Pisteytys: Kerran viikossa tai useammin, Noin 1–2 kertaa kuukaudessa = 1; Harvemmin, En koskaan = 0; lisäksi kysymyksen 62 perusteella: En käytä alkoholijuomia = 0)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2002.

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran

Kuvaus: Nuori on kokeillut ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, Subutexia, heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumeita.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 68. Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?

- Marihuanaa tai hasista (Pisteytys: En koskaan = 0; Kerran, 2–4 kertaa, 5 kertaa tai useammin = 1)

- Ekstaasia (Pisteytys: En koskaan = 0; Kerran, 2–4 kertaa, 5 kertaa tai useammin = 1)

- Subutexia (Pisteytys: En koskaan = 0; Kerran, 2–4 kertaa, 5 kertaa tai useammin = 1)

- Heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumeita (Pisteytys: En koskaan = 0; Kerran, 2–4 kertaa, 5 kertaa tai useammin = 1)

Mukaan otettiin 1–4 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 1996. Vuodesta 2002 ekstaasikokeiluja ja vuodesta 2003 Subutex-kokeiluja on kysytty omana kohtanaan. Vuonna 2010 lisättiin gamma ns. kovia huumeita kartoittavaan kohtaan. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Kokemus oppilashuollon/opiskelijahuollon tuesta

Vaikea päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle

Kuvaus: Nuori kokee kouluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 21. Jos haluaisit mennä koulusi/oppilaitoksesi terveydenhoitajan vastaanotolle, miten helppo sinne on päästä? (Pisteytys:

Erittäin helppo, Melko helppo = 0; Melko vaikea, Erittäin vaikea = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2006. Kysymyksen muotoilua yksinkertaistettiin hieman vuonna 2010. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Vaikea päästä koululääkäriin vastaanotolle

Kuvaus: Nuori kokee koululääkäriin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 21. Jos haluaisit mennä koulusi/oppilaitoksesi lääkäriin vastaanotolle, miten helppo sinne on päästä? (Pisteytys: Erittäin

helppo, Melko helppo = 0; Melko vaikea, Erittäin vaikea = 1)

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2006. Kysymyksen muotoilua yksinkertaistettiin hieman vuonna 2010. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Vaikea päästä koulukuraattorin vastaanotolle

Kuvaus: Nuori kokee koulukuraattorin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 21. Jos haluaisit mennä koulusi/oppilaitoksesi kuraattorin vastaanotolle, miten helppo sinne on päästä? (Pisteytys: Erittäin helppo, Melko helppo = 0; Melko vaikea, Erittäin vaikea = 1)
Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2008. Kysymyksen muotoilua yksinkertaistettiin hieman vuonna 2010. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Vaikea päästä koulupsykologin vastaanotolle

Kuvaus: Nuori kokee koulupsykologin vastaanotolle pääsyn melko tai erittäin vaikeaksi.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 21. Jos haluaisit mennä koulusi/oppilaitoksesi psykologin vastaanotolle, miten helppo sinne on päästä? (Pisteytys: Erittäin helppo, Melko helppo = 0; Melko vaikea, Erittäin vaikea = 1)
Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2006. Kysymyksen muotoilua yksinkertaistettiin hieman vuonna 2010. Muutoksesta huolimatta tulosten arvoidaan olevan vertailukelpoisia suhteessa alkaisempiin vuosiin.

Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta / Opiskelussa avun puutetta

Kuvaus: Nuori saa harvoin tai ei juuri koskaan apua koulunkäynnin tai opiskelun vaikeuksiin koulusta/oppilaitoksesta tai kotoa.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 11. Jos Sinulla on vaikeuksia (koulunkäynnissä ja) opiskelussa, kuinka usein saat apua?
- Koulussa/Oppilaitoksessa (Pisteytys: Aina kun tarvitsen, Useimmiten = 0; Harvoin, En juuri koskaan = 1)
- Kotona (Pisteytys: Aina kun tarvitsen, Useimmiten = 0; Harvoin, En juuri koskaan = 1)
Mukaan otettiin 2 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2002. Indikaattorin pisteytystä muutettiin vuonna 2004. Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2002–2003 raporteissa ilmoitettujen prosenttiosuuksien kanssa. Tässä raportissa ilmoitetut eri vuosien prosenttiosuudet ovat keskenään vertailukelpoisia.

Avun puutetta itseä huolestuttavissa asioissa

Kuvaus: Indikaattori on muodostettu kahdeksasta nuorta huolestuttavasta asiasta, joihin nuori on saanut apua koulun/oppilaitoksen aikuisilta tai koulun/oppilaitoksen ulkopuolisilta ammattiauttajilta: alkoholin liiallinen käyttö, tupakointi, ylipaino tai syömisongelmat, väkivalta, paha olo tai mielenterveysasiat, perheen sisäiset asiat, ystävyys- tai seurustelusuhteet, seksuaaliterveys.

Indikaattorin muodostaminen:

Kysymys 20. Jos olet tarvinnut apua seuraavissa sinua huolestuttavissa asioissa, kuinka hyvin olet saanut sitä koulun/oppilaitoksen aikuisilta tai koulun/oppilaitoksen ulkopuolisilta ammattiauttajilta?
- Alkoholin liiallinen käyttö (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
- Tupakointi (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
- Ylipaino tai syömisongelmat (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
- Väkivalta (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
- Paha olo tai mielenterveysasiat (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
- Perheen sisäiset asiat (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
- Ystävyys- tai seurustelusuhteet (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
- Seksuaaliterveys (Pisteytys: Melko tai erittäin hyvin = 0; Melko huonosti, Erittäin huonosti = 1; En ole tarvinnut apua = 0)
Mukaan otettiin 1–8 pistettä saaneet vastaajat.

Lisätiedot: Tieto saatavilla vuodesta 2010.

Liite 2. Kouluterveyskyselyyn vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat kouluittain luokka-asteen ja sukupuolen mukaan vuosina 2002–2010.

Peruskoulun oppilasmäärät luokan ja sukupuolen mukaan

Vantaa		Peruskoulun 8. luokka		Peruskoulun 9. luokka		Poika	Tyttö	Yhteensä
		Poika	Tyttö	Poika	Tyttö			
Mikkolan koulu	2004	30	39			30	39	69
	2006	46	37	34	36	80	73	153
	2008	43	33	51	41	94	74	168
	2010	37	44	46	51	83	95	178
Vantaankosken koulu	2002	77	92	83	75	160	167	327
	2004	71	77	86	82	157	159	316
	2006	48	56	48	36	96	92	188
	2008	75	74	56	52	131	126	257
	2010	50	57	70	53	120	110	230
Veromäen koulu	2008	13	5	22	4	35	9	44
	2010	10	4	10	4	20	8	28
Hakunilan koulu	2002	40	46	40	50	80	96	176
	2004	37	44	25	34	62	78	140
	2006	39	43	40	39	79	82	161
	2008	49	63	35	47	84	110	194
	2010	41	46	61	56	102	102	204
Hämeenkylässen koulu	2002	43	34	33	28	76	62	138
	2004	53	45	42	18	95	63	158
	2006	45	46	54	41	99	87	186
	2008	89	71	85	102	174	173	347
	2010	78	69	82	84	160	153	313
Tikkurilan koulu	2002	45	64	53	47	98	111	209
	2004	42	43	53	47	95	90	185
	2006	31	42	47	47	78	89	167
Kilterin koulu	2002	79	66	62	68	141	134	275
	2004	75	85	85	60	160	145	305
	2006	76	69	62	68	138	137	275
	2008	64	69	73	61	137	130	267
	2010	63	66	54	60	117	126	243
Koivukylän koulu	2002	64	50	50	45	114	95	209
	2004	63	54	59	60	122	114	236
	2006	45	76	56	54	101	130	231
	2008	57	51	44	46	101	97	198
	2010	46	46	59	45	105	91	196
Korson koulu	2002	50	45	61	61	111	106	217
	2004	54	67	48	68	102	135	237
	2006	56	69	61	57	117	126	243
	2008	63	66	66	70	129	136	265
	2010	69	67	51	51	120	118	238
Martinlaakson koulu	2002	57	68	45	44	102	112	214
	2004	55	55	51	69	106	124	230
	2006	56	65	57	69	113	134	247
	2008	55	48	55	54	110	102	212
	2010	50	45	43	48	93	93	186

jatkuu...

Peruskoulun oppilasmäärät luokan ja sukupuolen mukaan

Vantaa		Peruskoulun 8. luokka		Peruskoulun 9. luokka		Poika	Tyttö	Yhteensä
		Poika	Tyttö	Poika	Tyttö			
Myyrmäen koulu	2002	48	54	49	53	97	107	204
	2004	49	55	47	63	96	118	214
	2006	38	61	37	60	75	121	196
Peltolan koulu	2002	82	76	73	78	155	154	309
	2004	87	64	78	107	165	171	336
	2006	86	108	85	94	171	202	373
	2008	97	107	90	107	187	214	401
	2010	76	100	78	93	154	193	347
Simonkylän koulu	2002	59	52	53	51	112	103	215
	2004	69	53	43	72	112	125	237
	2006	53	60	61	55	114	115	229
	2008	54	88	99	79	153	167	320
	2010	58	66	56	55	114	121	235
Sotungin koulu	2002	46	40	67	41	113	81	194
	2004	42	66	53	66	95	132	227
	2006	89	78	51	43	140	121	261
	2008	56	75	69	85	125	160	285
	2010	62	75	45	40	107	115	222
Helsingin koulu	2002	40	41	32	32	72	73	145
	2004	44	39	33	36	77	75	152
	2006	40	39	37	44	77	83	160
	2008	42	52	43	42	85	94	179
	2010	36	46	34	45	70	91	161
Hanalan erityiskoulu	2002	14	5	14	4	28	9	37
	2004	5	2	13	7	18	9	27
Jokirannan koulu	2002	13	8	8	8	21	16	37
	2004	9	10	10	5	19	15	34
	2006	13	5	11	11	24	16	40
	2008	14	11	8	8	22	19	41
	2010	2	7	11	8	13	15	28
Ruusuvuoren koulu	2002	55	44	46	48	101	92	193
	2004	39	43	61	58	100	101	201
	2006	37	51	31	34	68	85	153
	2008	66	47	56	33	122	80	202
	2010	43	51	39	40	82	91	173
Veromiehen ja Pakkalan koulu	2002	13	4	7	1	20	5	25
	2004	12	6	13	1	25	7	32
	2006	13	6	12	5	25	11	36
Havukosken koulu	2002	52	57	48	45	100	102	202
	2004	56	64	55	62	111	126	237
	2006	54	56	38	51	92	107	199
	2008	55	46	59	59	114	105	219
	2010	41	44	55	45	96	89	185

jatkuu...

Peruskoulun oppilasmäärät luokan ja sukupuolen mukaan

Vantaa		Peruskoulun 8. luokka		Peruskoulun 9. luokka		Poika	Tyttö	Yhteensä
		Poika	Tyttö	Poika	Tyttö			
Länsimäen koulu	2002	53	64	55	44	108	108	216
	2004	66	61	53	55	119	116	235
	2006	41	54	50	51	91	105	196
	2008	49	45	38	53	87	98	185
	2010	39	46	49	43	88	89	177
Vantaan seudun steinerkoulu, peruskoulu	2004	9	7			9	7	16
	2006			12	11	12	11	23
	2008			9	10	9	10	19
	2010	11	12	8	10	19	22	41
Vantaan kansainv. koulu	2002	6	7	11	8	17	15	32
	2004	15	12	14	21	29	33	62
	2006	13	23	8	25	21	48	69
	2008	27	22			27	22	49
	2010	21	26	29	20	50	46	96
Jokiniemen koulu	2006	34	12	15	17	49	29	78
	2008	20	25	45	47	65	72	137
	2010	32	27	30	44	62	71	133
Kartanonkosken koulu	2008	25	26	19	19	44	45	89
	2010	22	33	27	25	49	58	107
Peruskoulut yhteensä	2002	936	917	890	831	1826	1748	3574
	2004	982	991	922	991	1904	1982	3886
	2006	953	1056	907	948	1860	2004	3864
	2008	1013	1024	1022	1019	2035	2043	4078
	2010	887	977	937	920	1824	1897	3721

Lukion oppilasmäärät luokan ja sukupuolen mukaan

Vantaa		Lukion 1. vuosi		Lukion 2. vuosi		Poika	Tyttö	Yhteensä
		Poika	Tyttö	Poika	Tyttö			
Martinlaakson lukio	2002	31	69	40	78	71	147	218
	2004	42	92	49	77	91	169	260
	2006	42	75	45	71	87	146	233
	2008	53	60	43	62	96	122	218
	2010	64	58	50	59	114	117	231
Sotungin lukio ja etälukio	2002	58	59	58	36	116	95	211
	2004	63	53	63	44	126	97	223
	2006	50	46	51	42	101	88	189
	2008	59	54	43	61	102	115	217
	2010	64	45	53	47	117	92	209
Hämeenkylässen lukio	2002	48	22	32	26	80	48	128
	2004	45	30	29	21	74	51	125
	2006	50	27	23	19	73	46	119
Helsingin gymnasium	2002	11	23	17	5	28	28	56
	2004	13	13	14	10	27	23	50
	2006	12	15	13	18	25	33	58
	2008	21	10	11	21	32	31	63
	2010	17	14	14	14	31	28	59
Vaskivuoren lukio	2002	73	94	57	81	130	175	305
	2004	77	72	58	61	135	133	268
	2006	60	88	60	64	120	152	272
	2008	91	116	82	98	173	214	387
	2010	99	155	76	133	175	288	463
Lumon lukio	2002	82	75	42	48	124	123	247
	2004	47	76	33	47	80	123	203
	2006	77	63	45	59	122	122	244
	2008	54	96	53	67	107	163	270
	2010	60	63	47	61	107	124	231
Tikkurilan lukio	2002	83	136	88	92	171	228	399
	2004	123	157	104	147	227	304	531
	2006	111	169	98	180	209	349	558
	2008	110	201	99	151	209	352	561
	2010	156	199	133	170	289	369	658
Vantaan seudun steinerkoulu, lukio	2006	4	4	2	5	6	9	15
	2008	8	3	4	5	12	8	20
	2010	6	3	11	11	17	14	31
Lukioiden yhteensä	2002	386	478	334	366	720	844	1564
	2004	410	493	350	407	760	900	1660
	2006	406	487	337	458	743	945	1688
	2008	396	540	335	465	731	1005	1736
	2010	466	537	384	495	850	1032	1882

Liite 3. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuolivakioitujen prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista ja vastaajien lukumäärä vuosina 2002–2010.

Vantaa (Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat)

Indikaattori, luokka-aste- ja sukupuolivakioitu % ja vastaajien lukumäärä	2002		2004		2006		2008		2010	
	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
ELINOLOT										
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	45	3555	45	3834	42	3818	41	4005	38	3684
Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana	23	3483	24	3820	20	3788	20	3990	27	3673
Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa	43	3496	40	3839	37	3797	43	4009	40	3685
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa	13	3500	12	3837	10	3808	10	4004	10	3684
Perhe ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla	68	3510	65	3853	64	3797	63	3978	62	3692
Ei yhtään läheistä ystävää	12	3506	12	3838	11	3803	11	3999	9	3681
Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia	-	0	-	0	-	0	14	4024	12	3679
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	23	3461	19	3814	19	3769	22	3978	22	3627
Kokenut seksuaalista väkivaltaa	-	0	-	0	-	0	-	0	13	3644
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	23	3515	18	3858	15	3808	19	4018	21	3688
KOULUOLOT										
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	61	3546	58	3695	52	3657	57	3954	58	3588
Koulutapaturma lukuvuoden aikana	-	0	-	0	21	3651	22	3867	20	3686
Koulun työilmapiirissä ongelmia	30	3455	28	3784	28	3738	31	3934	29	3563
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	29	3512	26	3842	29	3809	31	4009	25	3661
Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri	47	3549	45	3862	38	3848	42	4051	42	3710
Vaikeuksia opiskelussa	34	3529	33	3848	33	3825	35	4044	34	3660
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	7	3562	7	3878	7	3853	7	4062	7	3706
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	12	3343	11	3654	10	3723	10	3917	10	3541
Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin	-	0	-	0	53	3836	46	4044	43	3676
KOETTU TERVEYS										
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	19	3560	15	3870	17	3815	16	4059	14	3701
Päivittäin vähintään kaksi oiretta	17	3406	16	3778	15	3728	18	3944	16	3593
Väsymystä lähes päivittäin	15	3541	15	3863	14	3814	16	4040	14	3694
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	27	3538	28	3857	29	3820	31	4049	28	3683
Päänsärkyä viikoittain	30	3553	27	3860	28	3811	31	4048	29	3696
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	12	3465	12	3792	12	3658	12	3941	10	3620
Koulu-uupumus	-	0	-	0	10	3855	12	4067	10	3712
Ylipaino	10	2858	11	3462	13	3496	13	3608	14	3343
TERVEYSTOTTUMUKSET										
Ei syö aamupalaa joka arkiamu	-	0	-	0	48	3822	50	4026	50	3695
Ei syö koululounasta päivittäin	-	0	-	0	-	0	-	0	51	3687
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	-	0	-	0	-	0	-	0	45	3685
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa	41	3517	38	3852	37	3823	36	4027	35	3698
Ruutuaika arkipäivisin 4 tuntia tai enemmän	-	0	-	0	-	0	-	0	26	3635
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	29	3516	28	3527	28	3666	32	3859	31	3635
Tupakoi päivittäin	23	3531	16	3820	15	3777	16	3981	14	3673
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	20	3537	18	3858	16	3831	16	4027	13	3681
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	15	3509	11	3857	7	3820	7	4018	10	3676
KOKEMUS OPPILASHUOLLON TUESTA										
Vaikea päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle	-	0	-	0	15	3737	16	3974	18	3681
Vaikea päästä koululääkärin vastaanotolle	-	0	-	0	45	3588	46	3768	44	3599
Vaikea päästä koulukuraattorin vastaanotolle	-	0	-	0	20	3661	20	3875	20	3625
Vaikea päästä koulupsykologin vastaanotolle	-	0	-	0	42	3561	34	3793	34	3594
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta	9	3470	8	3758	9	3743	9	3948	10	3604
Avun puutetta itseä huolestuttavissa asioissa	-	0	-	0	-	0	-	0	19	3598

Liite 4. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan ja luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista sekä vastaajien lukumäärä vuonna 2010.

Vantaa 2010 (Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat)										
Indikaattori, luokka-astevakioitu % ja vastaajien lukumäärä	Pojat		Tytöt		Yhteensä		Pääkaupunkiseutu		Koko aineisto	
	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
ELINOLOT										
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	38	1801	38	1883	38	3684	34	16877	36	55061
Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana	26	1798	27	1875	27	3673	26	16753	32	54803
Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuilojen viettopaikkaa	42	1800	38	1885	40	3685	42	16819	41	54931
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa	8	1799	12	1885	10	3684	11	16802	11	54898
Perhe ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla	58	1803	65	1889	62	3692	62	16891	58	55086
Ei yhtään läheistä ystävää	12	1798	6	1883	9	3681	9	16795	10	54882
Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia	7	1801	16	1878	12	3679	13	16811	13	54933
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	25	1770	18	1857	22	3627	23	16589	21	54183
Kokenut seksuaalista väkivaltaa	6	1773	20	1871	13	3644	15	16687	14	54561
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	23	1805	19	1883	21	3688	23	16872	22	55048
KOULUOLOT										
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	54	1756	62	1832	58	3588	59	16381	58	53678
Koulutapaturma lukuvuoden aikana	21	1802	19	1884	20	3686	23	16861	24	55032
Koulun työilmapiirissä ongelmia	27	1741	31	1822	29	3563	30	16339	29	53459
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	26	1797	25	1864	25	3661	27	16733	29	54662
Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri	40	1818	44	1892	42	3710	45	16968	41	55366
Vaikeuksia opiskelussa	34	1785	34	1875	34	3660	35	16809	34	54857
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	8	1816	5	1890	7	3706	7	16966	8	55378
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	9	1746	11	1795	10	3541	10	16086	9	52869
Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin	43	1803	42	1873	43	3676	46	16864	47	55078
KOETTU TERVEYS										
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	12	1813	17	1888	14	3701	15	16920	16	55228
Päivittäin vähintään kaksi oiretta	10	1757	22	1836	16	3593	17	16386	18	53575
Väsymystä lähes päivittäin	9	1806	20	1888	14	3694	16	16899	16	55144
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	21	1802	34	1881	28	3683	29	16876	31	55116
Päänsärkyä viikoittain	22	1808	35	1888	29	3696	29	16892	31	55142
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	6	1766	15	1854	10	3620	12	16586	13	54123
Koulu-uupumus	9	1821	12	1891	10	3712	12	16987	13	55457
Ylipaino	18	1643	11	1700	14	3343	12	15434	14	50777
TERVEYSTOTTUMUKSET										
Ei syö aamupalaa joka arkiamu	45	1811	54	1884	50	3695	47	16911	46	55153
Ei syö koululounasta päivittäin	53	1801	50	1886	51	3687	47	16889	38	55093
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	56	1802	34	1883	45	3685	43	16871	49	55042
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa	31	1811	38	1887	35	3698	32	16899	34	55129
Ruutu aika arkipäivisin 4 tuntia tai enemmän	28	1772	24	1863	26	3635	24	16581	24	54005
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	33	1763	28	1872	31	3635	30	16637	27	54433
Tupakoi päivittäin	15	1797	13	1876	14	3673	14	16794	16	54961
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	12	1799	14	1882	13	3681	16	16834	16	54958
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	11	1797	9	1879	10	3676	13	16865	9	55060
KOKEMUS OPPILASHUOLLON TUESTA										
Vaikea päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle	15	1799	20	1882	18	3681	17	16797	14	54859
Vaikea päästä koululääkäriin vastaanotolle	35	1767	53	1832	44	3599	43	16486	40	54095
Vaikea päästä koulukuraattorin vastaanotolle	19	1776	22	1849	20	3625	23	16482	26	53934
Vaikea päästä koulupsykologin vastaanotolle	30	1754	37	1840	34	3594	38	16360	46	53517
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta	10	1771	10	1833	10	3604	9	16514	10	54174
Avun puutetta itseä huolestuttavissa asioissa	15	1756	23	1842	19	3598	20	16408	21	53848

Liite 5. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioitujen prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista ja vastaajien lukumäärä vuosina 2002–2010.

Vantaa (Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat)

Indikaattori, luokka-aste- ja sukupuolivakioitu % ja vastaajien lukumäärä	2002		2004		2006		2008		2010	
	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
ELINOLOT										
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	37	1557	36	1646	32	1680	33	1724	27	1879
Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana	19	1548	20	1644	19	1674	17	1727	23	1875
Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa	38	1545	37	1646	35	1675	40	1729	38	1880
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa	9	1545	8	1645	8	1676	9	1728	8	1880
Perhe ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla	75	1547	71	1651	70	1681	71	1720	67	1868
Ei yhtään läheistä ystävää	9	1549	7	1648	11	1674	8	1728	7	1877
Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia	-	0	-	0	-	0	16	1725	14	1879
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana	22	1536	16	1639	15	1662	16	1717	17	1854
Kokenut seksuaalista väkivaltaa	-	0	-	0	-	0	-	0	15	1826
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	12	1552	7	1650	6	1678	8	1730	8	1872
KOULUOLOT										
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	56	1558	43	1613	36	1641	34	1705	32	1849
Koulutapaturma lukuvuoden aikana	-	0	-	0	8	1660	9	1715	8	1872
Koulun työilmapiirissä ongelmia	16	1530	14	1640	14	1668	15	1697	12	1839
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	23	1549	19	1651	21	1682	16	1714	16	1860
Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri	47	1561	52	1657	50	1687	50	1732	45	1879
Vaikeuksia opiskelussa	43	1552	39	1649	41	1678	42	1726	38	1867
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	2	1560	1	1659	2	1686	2	1735	1	1871
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	19	1512	16	1623	15	1647	13	1693	13	1841
Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin	-	0	-	0	35	1683	37	1728	34	1869
KOETTU TERVEYS										
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	20	1561	19	1658	18	1676	19	1733	17	1877
Päivittäin vähintään kaksi oiretta	14	1530	15	1643	15	1657	18	1706	15	1849
Väsymystä lähes päivittäin	15	1554	15	1656	13	1672	18	1729	14	1874
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	33	1558	33	1657	33	1675	38	1734	34	1874
Päänsärkyä viikoittain	26	1552	27	1657	24	1677	27	1733	27	1877
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	10	1537	10	1640	11	1650	10	1712	8	1857
Koulu-uupumus	-	0	-	0	11	1688	13	1736	7	1879
Ylipaino	10	1358	11	1490	11	1567	11	1618	12	1775
TERVEYSTOTTUMUKSET										
Ei syö aamupalaa joka arkiamu	-	0	-	0	38	1684	39	1729	40	1879
Ei syö koululounasta päivittäin	-	0	-	0	-	0	-	0	32	1876
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	-	0	-	0	-	0	-	0	38	1874
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa	34	1553	37	1652	35	1682	37	1727	30	1878
Ruutuaika arkipäivisin 4 tuntia tai enemmän	-	0	-	0	-	0	-	0	22	1861
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	39	1554	39	1565	43	1663	44	1717	40	1864
Tupakoi päivittäin	20	1544	17	1632	12	1662	12	1707	11	1864
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	28	1560	30	1657	28	1687	25	1728	23	1880
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	25	1556	20	1652	15	1681	15	1726	19	1876
KOKEMUS OPISKELIJAHUOLLON TUESTA										
Vaikea päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle	-	0	-	0	16	1656	17	1702	17	1844
Vaikea päästä koululääkärin vastaanotolle	-	0	-	0	44	1612	47	1633	44	1797
Vaikea päästä koulukuraattorin vastaanotolle	-	0	-	0	35	1613	40	1627	25	1810
Vaikea päästä koulupsykologin vastaanotolle	-	0	-	0	42	1612	42	1640	31	1811
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta	11	1529	9	1619	10	1630	8	1674	10	1803
Avun puutetta itseä huolestuttavissa asioissa	-	0	-	0	-	0	-	0	13	1776

Liite 6. Kouluterveyskyselyn indikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan ja opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista sekä vastaajien lukumäärä vuonna 2010.

Vantaa 2010 (Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat)										
Indikaattori, luokka-astevakioitu % ja vastaajien lukumäärä	Pojat		Tytöt		Yhteensä		Pääkaupun- kiseutu		Koko aineisto	
	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N
ELINOLOT										
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	23	847	32	1032	27	1879	27	10816	27	27026
Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana	21	848	24	1027	23	1875	23	10800	28	27019
Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuilojen viettopaikkaa	40	849	36	1031	38	1880	39	10812	36	27045
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa	7	849	9	1031	8	1880	9	10814	9	27045
Perhe ei syö yhteistä ateriaa iltapäivällä tai illalla	64	841	70	1027	67	1868	67	10811	62	27035
Ei yhtään läheistä ystävää	10	847	5	1030	7	1877	7	10794	8	27030
Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia	8	848	19	1031	14	1879	13	10810	14	27012
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	19	837	15	1017	17	1854	19	10693	16	26779
Kokenut seksuaalista väkivaltaa	5	813	24	1013	15	1826	16	10583	15	26579
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	10	843	7	1029	8	1872	11	10814	9	27054
KOULUOLOT										
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	27	835	37	1014	32	1849	44	10614	41	26581
Koulutapaturma lukuvuoden aikana	8	844	8	1028	8	1872	8	10812	9	27050
Koulun työilmapiirissä ongelmia	8	829	16	1010	12	1839	14	10582	13	26529
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	16	841	16	1019	16	1860	17	10743	17	26881
Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri	36	848	54	1031	45	1879	48	10837	47	27093
Vaikeuksia opiskelussa	38	843	39	1024	38	1867	40	10784	39	26978
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	1	845	1	1026	1	1871	1	10839	1	27099
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	11	834	15	1007	13	1841	15	10571	13	26451
Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin	35	843	33	1026	34	1869	35	10810	32	27021
KOETTU TERVEYS										
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	16	848	19	1029	17	1877	18	10829	17	27047
Päivittäin vähintään kaksi oiretta	8	832	21	1017	15	1849	16	10624	16	26571
Väsymystä lähes päivittäin	8	848	19	1026	14	1874	15	10826	14	27034
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	20	847	47	1027	34	1874	35	10809	35	27024
Päänsärkyä viikoittain	17	849	36	1028	27	1877	26	10822	27	27038
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	5	840	12	1017	8	1857	10	10696	10	26796
Koulu-uupumus	5	848	10	1031	7	1879	11	10852	11	27125
Ylipaino	15	797	8	978	12	1775	11	10190	13	25618
TERVEYSTOTTUMUKSET										
Ei syö aamupalaa joka arkiamu	37	848	42	1031	40	1879	39	10828	36	27058
Ei syö koululounasta päivittäin	30	845	34	1031	32	1876	36	10820	32	27057
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	47	843	29	1031	38	1874	36	10813	39	27051
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h	26	846	34	1032	30	1878	31	10822	31	27041
Ruutuaika arkipäivisin 4 tuntia tai enemmän	27	837	17	1024	22	1861	20	10743	21	26893
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	50	836	30	1028	40	1864	41	10733	36	26897
Tupakoi päivittäin	10	836	12	1028	11	1864	13	10731	12	26898
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	23	848	23	1032	23	1880	29	10815	26	27022
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	22	846	16	1030	19	1876	25	10797	17	26993
KOKEMUS OPISKELIJAHUOLLON TUESTA										
Vaikea päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle	13	824	21	1020	17	1844	16	10700	17	26822
Vaikea päästä koululääkäriin vastaanotolle	35	801	54	996	44	1797	47	10513	46	26446
Vaikea päästä koulukuraattorin vastaanotolle	20	807	29	1003	25	1810	28	10448	36	26244
Vaikea päästä koulupsykologin vastaanotolle	26	805	37	1006	31	1811	34	10447	47	26230
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta	9	810	11	993	10	1803	10	10403	10	26119
Avun puutetta itseä huolestuttavissa asioissa	9	788	18	988	13	1776	15	10283	15	25778

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

<http://www.thl.fi/kouluterveyskysely>